

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 11-12/2012 STUDENI-PROSINAC

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

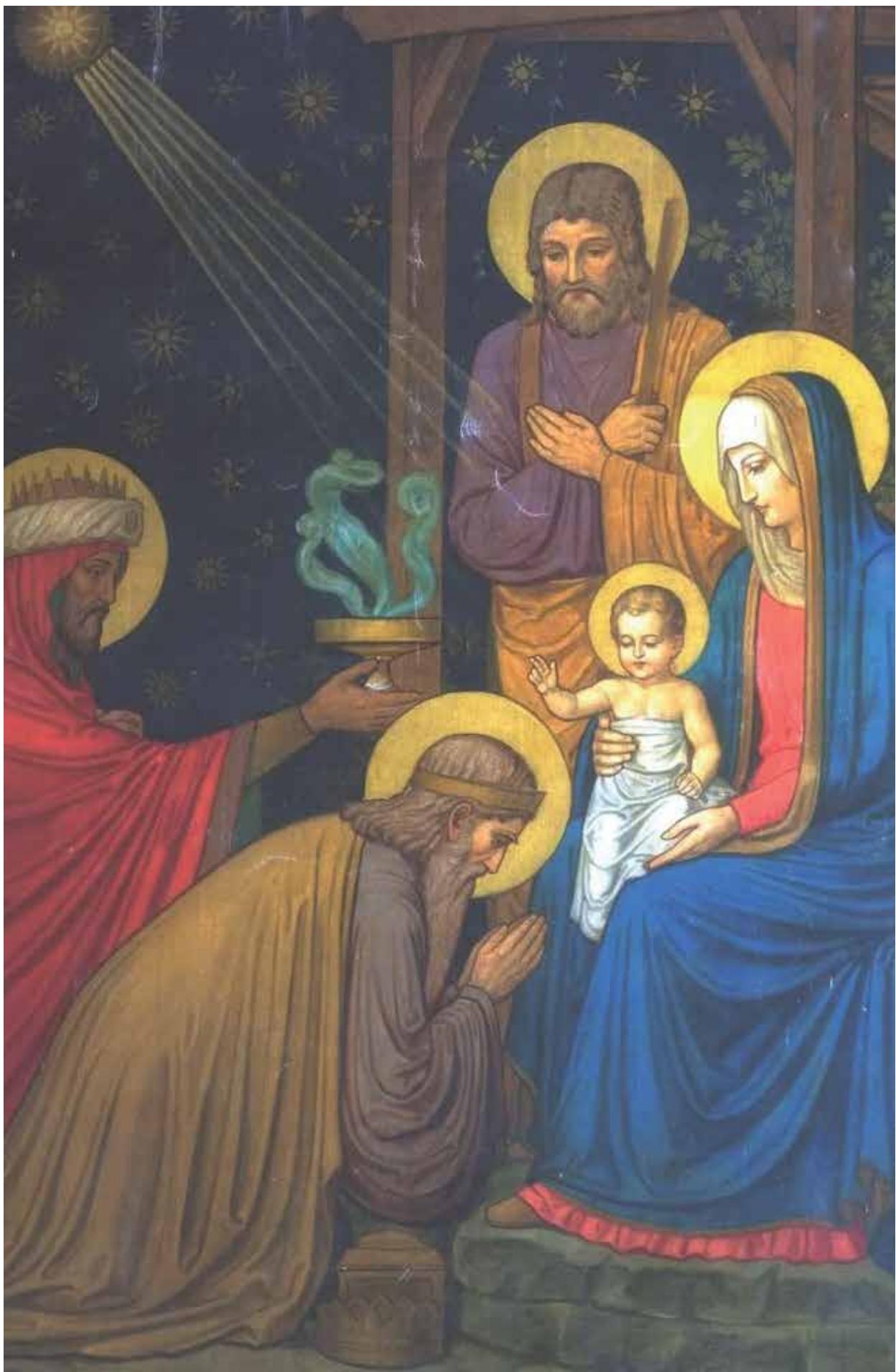
Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, mr. don Dario Tičić, prof. Ines Grbić, prof. Livio Marijan

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: Livio Marijan

Tisak: IT CENTAR - BIOGRAD

Na unutarnjim koricama: Papa i Nadbiskup Želimir Puljić 7. studenog 2012.

Hrvatski biskupi u veleposlanstvu RH s veleposlanikom Filipom Vučakom

Nadbiskupova božićna čestitka 2012.

1. U betlehemskom događaju rođenja Isusa Krista, za koji smo se pripremali tijekom vremena došašća, ostvarena je po Mesiji ona povezanost neba i zemlje, Boga i čovjeka, za kojom su čeznuli starozavjetni pisci i proroci. Slušali smo ih prošlih tjedana kako opisuju Spasitelja kao 'kneza mira' koji 'tješi svoj narod', kao 'slugu Božjeg koji pravdu donosi' (Iz), kao 'savršenu sliku i objavu Očevu' (Heb). 'Nebesa odozgor rosite, i oblaci pravednošću daždite' kliče prorok Izajia (Iz 45, 8). A onda dodaje kako 'narod, koji je u tmini hodio, svjetlost vidje veliku'. Jer, 'dijete nam se rodilo, Bog nam je darovan' (Iz 9, 1).

U Godini vjere, koju smo svečano otvorili u listopadu ove godine, Papa nas je pozvao da iznova 'otkrivamo sadržaj vjere koju isповijedamo i slavimo', te potakao neka nam to vrijeme bude prigoda za 'intenzivnije slavljenje euharistije koja je vrhunac djelovanja Crkve, a ujedno i vrelo iz kojega struji sva njezina snaga' (Vrata vjere, 9). Crkva, naime, slavi euharistiju, jer zna da ona izgrađuje Crkvu. Budući da se utjelovljenjem Božje Riječi združilo božansko s ljudskim, ostvareno je zajedništvo o kojem su sanjali starozavjetni oci i proroci. Ono će postati bitnom odlikom i prvih kršćanskih skupina koje su bile 'jedno srce i jedna duša' (Dj 4, 33). Tako obliku zajedništva najbliži je onaj što ga nalazimo u obitelji. A u obitelji se i Isus rodio, te svojim rođenjem posvetio sve naše obitelji. U obiteljskom ozračju zbiva se susret i izmjenjuju misli, želje i nakane. Stvaraju se planovi pa jedni s drugima razgovaraju, uzajamno se obogaćuju i međusobno brigu vode. I dok se obitelj prepoznaje kao zajedničko mjesto života i blagovanja, euharistija postaje vrelom i snagom njezinoga zajedništva.

2. Od onoga dana, naime, kad je Isus odredio učenicima neka slave spomen njegove večere, okupljali su se kršćani oko stola Gospodnjeg blagovati njegovo Tijelo. To su vidljivi i trajno prepoznatljivi znakovi Crkve koji su stvarali zajedništvo među njezinim članovima. Isus nije htio da njegova Crkva bude neka osobita organizacija, niti neko posebno društvo. Ne, on je želio jednostavno neka 'njegovi budu zajednica braće i sestara' (Mt 23, 8), zajednica stola i blagovanja, zajednica uzajamne ljubavi. Pisac Djela apostolskih izvješćuje kako 'u mnoštvu onih, što su prigrili vjeru, nitko nije zvao svojim ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko' (Dj 4, 32). Tvorac pak takvoga zajedništva bio je Duh Sveti koji odgaja i 'mekša čudi kamene i grijе grudi ledene'. U Godini vjere posebice razmišljamo o Crkvi kao Božjem otajstvenom daru zajedništva među ljudima. I zahvalujemo Isusu Kristu što se rodio i čovjekom postao, te po Crkvi htio ostati s nama sve do konca svijeta.

Braćo i sestre u Kristu! Utjelovljeni Isus želi nam se i ovih dana iznova pridružiti. Želi nas pohoditi u našim domovima i priključiti se našem obiteljskom zajedništvu. Hoće li naći mjesta u svratištima naših srdaca i u našim kućama? Jesmo li u ovoj božićnoj vrevi spremni zaustaviti se, stati i osluhnuti njegov hod i kucanje na našim vratima? On i ove godine dolazi ususret, zove nas i traži. Kuca i nosi darove blagoslova i mira. Hoćemo li ga čuti od velike buke koja vlada u nama i oko nas. On je blizu. Andeoski korovi su ga dopratili do ove suzne doline. Odliježe pjesma radosti i mira: Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima dobre volje! Potraži ga i zamoli neka se navrati Tebi i Tvojoj obitelji. Ponavljam mu molitveni vapaj: Ti si, Isuse, mir i čežnja duše moje. Ti si Emanuel, Bog s nama. Dođi, Gospodine Isuse!

Svećenicima, redovnicima, redovnicama i cijelom puku zadarske nadbiskupije želim čestit Božić i blagosloviju Novu 2013. godinu! Koristim prigodu uputiti čestitke i dobre želje svim našim vjernicima koji žive i rade diljem svijeta. Neka ih Novorođeni obdarju darovima radosti i mira kako bi bili i ostali ponosni na svoj rod i dom, na svoje vjerske i narodne korijene.

Uz srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

+ Želimir,
nadbiskup zadarski

SVETA STOLICA

Poruka pape Benedikta XVI. za 99. svjetski dan selilaca i izbjeglica 2013.

“Migracije: hodočašće vjere i nade”

Drugi vatikanski koncil u pastoralnoj konstituciji *Gaudium et spes* podsjetio je da "Crkva... putuje zajedno s čitavim čovječanstvom" (br. 40), zbog čega "radost i nada, osobito siromašnih i svih koji trpe, jesu radost i nada, žalost i tjeskoba također Kristovih učenika te nema ničega uistinu ljudskog a da ne bi našlo odjeka u njihovu srcu" (br. 1). Odjek tih riječi susrećemo u učenju sluge Božjega Pavla VI., koji je Crkvu nazvao "iskusnom u čovjekoljublju" (*Enc. Populorum progressio*, 13), kao i blaženog Ivana Pavla II., koji je rekao kako je osoba "prvi put što ga Crkva mora prijeći vršeći svoje poslanje..., put što ga je zacrtao sam Krist" (*Enc. Centesimus annus*, 53). Tragom svojih prethodnika, u svojoj enciklici *Ljubav u istini* (*Caritas in veritate*) nastojao sam pojasniti da "je cijela Crkva, u cjelokupnom svome postojanju i djelovanju – to jest kad navješta, slavi i vrši djela ljubavi, založena oko promicanja cjelovitog ljudskog razvoja" (br. 11). Imao sam pritom pred očima također milijune muškaraca i žena koji su iz raznih razloga doživjeli iskustvo migracije. Selilaštvo je "pojava koja ostavlja snažan dojam zbog broja osoba koje su u nju uključene, zbog društvenih, ekonomskih, političkih, kulturnih i religijskih problema koje izaziva, kao i zbog dramatičnih izazova koje postavlja pred narode i međunarodnu zajednicu" (isto, 62), jer "svaki selilac je ljudska osoba koja kao takva posjeduje neotuđiva temeljna prava, koja u svim situacijama svi moraju poštovati" (isto).

Zbog toga sam odlučio Svjetski dan selilaca i izbjeglica za 2013. godinu – godinu u kojoj se slavi 50. obljetnica otvorenja Drugoga vatikanskog koncila i 60. obljetnica proglašenja apostolske konstitucije *Exsul familia* i u kojoj čitava Crkva slavi Godinu vjere, prihvatajući s oduševljenjem izazov nove evangelizacije – posvetiti temi "Migracije – hodočašće vjere i nade".

Doista, vjera i nada su neraskidivo povezani u srcu mnogih selilaca, koji svim srcem žude za boljim životom i nerijetko pokušavaju ostaviti iza sebe "očaj" jedne bezizgledne budućnosti. Istodobno, mnogi su od njih krenuli na to putovanje vođeni

dubokom vjerom da Bog ne napušta svoja stvorena i ta utjeha čini rane iskorjenjivanja i odvajanja podnošljivijima i čak im ulijeva nadu da će se jednoga dana vratiti u svoju domovinu. Vjera i nada, dakle, su nešto što selioci nose sa sobom, svjesni da se s njima "možemo lakše nositi sa sadašnjosti: sadašnji trenutak, ma koliko težak bio, može se živjeti i prihvati ako vodi ka nekom cilju, ako u taj cilj možemo biti sigurni i ako je taj cilj tako velik da opravdava trud koji je uložen u prijeđeni put" (*Enc. Spe salvi*, 1).

Na velikom polju migracija Crkva svoju majčinsku brigu pokazuje na raznorazne načine. S jedne strane ona svjedoči o velikom siromaštvu i patnji, koji nerijetko dovode do ljudskih drama i tragedija. Na tome se području provode konkretni programi usmjereni rješavanju brojnih hitnih potreba, čemu se velikodušno posvećuju pojedinci i skupine, volonterske udruge i pokreti, župna i dijecezanska tijela u suradnji sa svim ljudima dobre volje. S druge strane, međutim, Crkva ne propušta istaknuti pozitivne aspekte, mogućnosti i resurse koje pružaju migracije. U tome se smislu pokreću programi i osnivaju prihvatni centri koji potpomažu ili prate cjelovito uključivanje selilaca, tražitelja azila i izbjeglica u novu društveno-kulturnu sredinu, ne zanemarujući vjersku dimenziju, koja je od temeljne važnosti za život svake osobe. Upravo je toj dimenziji Crkva, na temelju samog poslanja koje joj je povjerio Krist, pozvana posvetiti posebnu pažnju i brigu: to je njezina najvažnija i najspecifičnija zadaća. Prema vjernicima kršćanima iz raznih dijelova svijeta ta pozornost prema vjerskoj dimenziji uključuje također ekumenski dijalog i brigu za nove zajednice, dok se prema vjernicima katolicima izražava, među ostalim, u osnivanju novih pastoralnih struktura i valorizaciji raznih obreda, kako bi se poticalo njihovo puno sudjelovanje u životu mjesne crkvene zajednice. Promicanje osobe ide ukorak s duhovnim zajedništvom, koje otvara puteve "autentičnom i obnovljenom obraćenju Gospodinu, jedinom Spasitelju svijeta" (*Apost. pismo Porta fidei*, 6).

Crkva uvijek pruža dragocjen dar kada ljudi vodi susretu s Kristom koji otvara vrata jednoj postojanoj i pouzdanoj nadi.

Što se tiče selilaca i izbjeglica, Crkva i razne stvarnosti koje iz nje crpe nadahnute za svoj rad, trebaju izbjegavati pružati samo karitativnu pomoć, već su pozvane promicati također istinsku integraciju u društvo gdje su svi članovi aktivni i odgovorni za dobrobit drugoga, velikodušno pružajući svoj kreativni doprinos, uživaju puna građanska prava i s pravom dijeli ista prava i dužnosti. Selici nose sa sobom osjećaje povjerenja i nade koji nadahnjuju i podupiru njihovo traženje boljih životnih mogućnosti. Ipak, oni ne traže samo poboljšavanje svoga ekonomskog, društvenog i političkog položaja. Istina je da iskustvo selilaštva često započinje strahom, napose kada su selici zbog progona i nasilja prisiljeni na bijeg, i traumom zbog napuštanja članova svojih obitelji i dobara koja su im u određenoj mjeri jamčila preživljavanje. No, to trpljenje, golemi gubici i ponekad osjećaj izgubljenosti pred nesigurnom budućnošću, ne uništavaju san da će s nadom i hrabrošću ponovno moći izgraditi život u stranoj zemlji. Selici u sebi gaje nadu da će naići na prihvatanje, solidarnost i pomoć, da će susresti osobe koje će pokazati razumijevanje i suočenje za nevolju i tragediju koja je snašla druge i prepoznati vrijednosti i resurse koje oni mogu pružiti te biti kadre postupati humano i dijeliti svoja materijalna dobra s onima koji su u potrebi i nevolji. Potrebno je, naime, ponovno potvrditi da je "univerzalna solidarnost za nas ne samo činjenica i dobrobit nego i dužnost" (Enc. Caritas in veritate, 43). Selici i izbjeglice osim teškoća mogu iskusiti također nove i gostoljubive odnose koji im omogućuju da obogate zemlje odredišta svojim stručnim sposobnostima i vještinama, svojom društveno-kulturnom baštinom i često također svojim svjedočanstvom vjere, koji mogu donijeti novu snagu i udahnuti novi život zajednicama drevne kršćanske tradicije, potaknuti druge na susret s Kristom i upoznavanje Crkve. Sigurno da svaka država ima pravo regulirati migracijske valove i provoditi politike uvjetovane općim zahtjevima zajedničkog dobra, ali uvijek uz poštovanje dostojanstva svake osobe. Pravo osobe na emigriranje – kao što se podsjeća u koncilskoj konstituciji Gaudium et spes, br. 65 – ubraja se među temeljna ljudska prava, dopuštajući svakom pojedincu da se nastani tamo gdje vjeruje da će najbolje ostvariti svoje sposobnosti, težnje i planove.

U sadašnjem društveno-političkom kontekstu, međutim, prije no pravo na seljenje potrebno je

afirmirati pravo osoba da se ne sele, to jest da im se omogući da ostanu u svojoj domovini; kao što je rekao blaženi Ivan Pavao II.: "osnovno ljudsko pravo je živjeti u svojoj zemlji. Međutim, to pravo postaje djelotvorno samo ako se konstantno drži pod kontrolom faktore koji tjeraju na migraciju" (Govor na IV. svjetskom kongresu o migracijama, 1998.). Danas, naime, vidimo kako su mnoge migracije posljedica ekonomske nestabilnosti, pomjankanja osnovnih dobara, prirodnih katastrofa, ratova i društvenih nereda. Namjesto putovanja ispunjenog pouzdanjem, vjerom i nadom, seljenje tada postaje mukotrpni put koji se poduzima zbog čistog preživljavanja, gdje su muškarci i žene više žrtve nego osobe koje aktivno i odgovorno donose odluku o seljenju. Tako, dok ima selilaca koji postižu zadovoljavajući društveni status i žive dostojanstveno zahvaljujući pravilnoj integriranosti u novu sredinu, mnogo je onih koji su marginalizirani i, katkad, izrabljivani i lišeni temeljnih ljudskih prava ili su se odali oblicima ponašanja koja su štetna za društvo u kojem žive. Proces integracije obuhvaća prava i dužnosti, pozornost i brigu za dostojanstven život selilaca, ali također pozornost selilaca prema vrijednostima koje pruža društvo u koje se uključuju.

U vezi s tim ne smijemo zaboraviti pitanje ne-regularne (nezakonite) migracije. Rješavanju toga gorućeg problema treba što hitnije pristupiti, osobito kada se zna da obuhvaća trgovinu i izrabljivanje osoba, napose žena i djece. Te zločine treba odlučno osuditi i kazniti, dok bi se uređenom migracijskom politikom, koja se ne svodi na potpuno zatvaranje granica, pooštravanje kazni protiv neregularnih (nezakonitih) migranata i usvajanje mjera koje bi morale obeshrabriti nove ulaske, moglo bar umanjiti za mnoge selioce opasnost da postanu žrtve tih oblika trgovine ljudima.

Prijeko su potrebne sustavne i multilateralne intervencije za razvoj zemalja podrijetla, djelotvorne protumjere usmjerene suzbijanju trgovine ljudima, sveobuhvatni programi regulacije legalnih ulazaka u zemlju i veća spremnost promatrati pojedinačne slučajeve koji više zahtjevaju humanitarnu zaštitu nego politički azil. Osim donošenja odgovarajućih zakona, nužan je strpljivi i stalni rad na oblikovanju mentaliteta i savjesti. U svemu tome važno je jačati i razvijati razumijevanje i suradnju između crkvenih i ostalih institucija koje su u službi cjelovitog razvoja osobe. U kršćanskom shvaćanju, društveni i humanitarni rad crpi snagu iz vjernosti evanđelju, sa sviješću da "tko god slijedi Krista, savršenoga čovjeka, i sam postaje više čovjekom" (Gaudium et spes, 41).

Draga braćo i sestre selioci, neka vam ovaj Svjetski dan pomogne obnoviti pouzdanje i nadu u Gospodina koji je uvijek uz vas! Iskoristite svaku priliku da ga susretnete i prepozname njegovo lice u dobrom djelima koja vam se čine na vašem selilačkom putu. Radujte se jer vam je Gospodin blizu i, zajedno s njime, moći ćete svladati prepreke i teškoće, obogaćeni iskustvom otvorenosti i prihvaćanja koje vam mnogi pružaju. Naime, "život je poput nekog putovanja često mračnim i uzburkanim morem povijesti, putovanja na kojem otkrivamo zvijezde koja nam pokazuju put kojim nam valja ići. Prave zvijezde u našem životu su osobe koje su znale živjeti ispravno. One su svjetla nade.

Sigurno da je Isus Krist Svjetlo, sunce koje je granulo nad svim tminama povijesti. Ali, da bismo došli do Njega trebamo također neka nama bliža svjetla, a to su osobe koje zrače svjetlom koje crpe iz Njegova svjetla i predstavljaju nam tako putokaz na našem putovanju" (Enc. Spe salvi, 49).

Povjeravam svakog od vas Blaženoj Djevici Mariji, znaku sigurne nade i utjehe, "zvijezdi vodilji", koja nam je svojom majčinskom prisutnošću bliska u svakom trenutku života, i svima od srca udjelujem apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 12. listopada 2012.

Papa Benedikt XVI.

XIII. opća redovna Biskupska sinoda, 7. - 28. listopada 2012.

Poruka Božjem narodu

Draga braćo i sestre,

"milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista" (Rim 1, 7). Mi biskupi iz čitavoga svijeta, okupljeni na poziv Rimskog biskupa pape Benedikta XVI. da razmišljamo o "novoj evangelizaciji za prenošenje kršćanske vjere", prije nego ćemo se vratiti svojim krajevnim Crkvama, želimo se obratiti svima vama, da bismo podržali i usmjerili služenje evanđelju u raznim sredinama u kojima se Crkva danas nalazi i daje svoje svjedočanstvo.

1. Poput Samarijanke na zdencu

Neka nam u tome bude vodilja jedan tekst iz Evanđelja: riječ je o Isusovu susretu sa Samarijankom (usp. Iv 4, 5-42). Nema muškarca ili žene koji se u svom životu nije jednom našao, poput te žene Samarijanke, praznog krčaga pored zdenca, u nadi da će naći ispunjenje najdublje želje svog srca, koje je jedino kadro dati puni smisao životu. Danas se čovjeku nudi mnogo zdenaca da u njih zagrabi i utaži svoju žed, ali ih treba znati razlikovati kako bi se izbjeglo onečišćene vode. Moramo svoje traženje pravilno usmjeriti, kako ne bi postali žrtvom razočaranja, koje može biti pogubno po nas.

Poput Isusa na zdencu Sihar, i Crkva se osjeća dužnom sjesti uz muškarce i žene ovog doba. Ona želi uprisutniti Gospodina u njihovu životu tako da ga mogu susresti, jer je jedino njegov Duh voda koja daje pravi i vječni život. Jedino je Isus kadar duboko proniknuti naše srce i otkriti nam istinu o nama: "kazao mi je sve što sam počinila", priznaje žena svojim sugrađanima.

A ta riječ navještaja, s kojom ruku pod ruku ide pitanje koje otvara vjeri: "Da to nije Krist?", pokazuje kako svaki onaj koji je primio novi život iz susreta s Isusom, ne može a da i sam ne postane navjestitelj istine i nade za druge. Obraćena grešnica postaje glasnicom spasenja i dovodi Isusu čitav grad. S prihvaćanja svjedočanstva ljudi će prijeći na osobno iskustvo susreta: "Sada više ne vjerujemo zbog tvoga kazivanja; ta sami smo čuli i znamo: ovo je uistinu Spasitelj svijeta".

2. Nova evangelizacija

Voditi muškarce i žene našeg doba Isusu, susretu s njime, prijeka je potreba koja je prisutna u svim krajevima svijeta, onima drevne i onima nedavne evangelizacije. Posvuda se, naime, osjeća potreba ponovno oživjeti vjeru kojoj prijeti opasnost da potamni u kulturnim okruženjima koja priječe njezino ukorjenjivanje u životu ljudi i njezinu prisutnost u društvu, jasnoču njezinih sadržaja i odgovarajuće plodove.

Nije riječ o tome da se sve počinje ispočetka, već o tome da se priključimo višestoljetnom navještanju evanđelja s istom onom apostolskom odvažnošću svetoga Pavla, koji je išao čak tako daleko da je rekao: "jao meni ako evanđelja ne navješćujem" (1 Kor 9, 16). Tijekom čitave povijesti, koja seže od prvih stoljeća kršćanske ere do danas, evanđelje je izgrađivalo zajednice vjernika u svim dijelovima svijeta. Bile one male ili velike, te su zajednice plod predanosti naraštajā Isusovih svjedoka – misionara i brojnih mučenika – kojih se sa zahvalnošću sjećamo.

Društvene, kulturno-ekonomiske, političke i vjerske promjene pozivaju nas na nešto novo: živjeti na obnovljeni način naše zajedničko iskustvo vjere i navještaja, putem evangelizacije koja je "nova u svom žaru, metodama i izrazima" (Ivan Pavao II., Govor na XIX. skupštini CELAM-a, Port-au-Prince, 9. ožujka 1983., br. 3), kao što je rekao Ivan Pavao II. Papa Benedikt XVI. je pak podsjetio da je ona upravljena "u prvom redu onima koji su se, iako kršteni, udaljili od Crkve i žive kao da nisu kršćani [...], da bi se tim osobama pomoglo ponovno susresti Gospodina, koji jedini ispunjava naš život dubokim smislom i mirom; i da bi se potpomoglo ponovno otkrivanje vjere, izvora milosti koji donosi radost i nadu u živote ljudi, obitelji i društva" (Benedikt XVI., Homilija na euharistijskom slavlju prigodom svečanog otvorenja XIII. opće redovne Biskupske sinode, Rim, 7. listopada 2012.).

3. Osobni susret s Isusom Kristom u Crkvi

Prije nego nešto kažemo o oblicima koje mora poprimiti ta nova evangelizacija, osjećamo potrebu da vam, s dubokim uvjerenjem, poručimo kako je za vjeru od presudne važnosti odnos koji se uspostavlja sa Isusovom osobom, koji preuzima inicijativu u tome susretu.

Djelo nove evangelizacije se sastoji u tome da se, nerijetko smetenom i zbumjenom, srcu i umu muškaraca i žena našega doba, a prije svega nama samima, ponovno predstavi ljepotu i neprolaznu novost susreta s Kristom. Sve vas pozivamo da promatratre lice Gospodina Isusa Krista, da uđete u otajstvo njegova života, darovanog za nas na križu, ponovnog potvrđena u njegovu uskrnsnuću od mrtvih kao dar od Oca i objavljena nama po Duhu Svetom. U Isusovoju se osobi otkriva otajstvo ljubavi Boga Oca prema čitavoj ljudskoj obitelji. On nas nije htio prepustiti na milost i nemilost našoj lažnoj autonomiji, već nas je pomirio sa sobom u novom savezu ljubavi.

Crkva je prostor koji Krist nudi u povijesti gdje ga možemo susresti, jer joj je on povjerio svoju riječ, krst po kojem postajemo djeca Božja, svoje Tijelo i svoju Krv, milost oprاشtanja grijeha, osobito u sakramentu pomirenja, iskustvo zajedništva koje je odraz otajstva samog Presvetog Trojstva, snagu Duha Svetoga koji rađa ljubav prema svima.

Moramo stvoriti gostoljubive zajednice u kojima će svi marginalizirani naći svoj dom, konkretna iskustva zajedništva koja će neodoljivom snagom ljubavi – "Vidi kako se ljube!" (Tertulijan, Apologija, 39, 7) – privući razočarani pogled suvremenog čovječanstva. Ljepota vjere mora posebno blistati

u bogoslužnim činima, a nadasve u nedjeljnoj euharistiji. Upravo se u liturgijskim slavlјima Crkva, naime, pokazuje kao Božje djelo i otkriva, u riječima i gestama, značenje evanđelja.

Na nama je učiniti danas iskustvo Crkve stvarno dostupnim, umnožiti zdence na kojima su žedni muškarci i žene pozvani susresti Isusa, pružati oaze u pustinjama života. To je zadaća kršćanskih zajednica i, u njima, svakog Gospodinova učenika pojedinačno: svakome je povjerenio nezamjenjivo svjedočanstvo, kako bi evanđelje moglo ući u život sviju. To zahtijeva od nas svetost života.

4. Prigode za susret s Isusom i slušanje Svetog pisma

Netko će se zapitati kako sve to ostvariti. Ne trebamo izmišljati nove strategije, gotovo kao da bi evanđelje bilo proizvod koji treba plasirati na tržište religija, već trebamo ponovno otkriti načine na koje je Isus pristupao osobama i pozivao ih, da bismo te iste načine primijenili u današnjim okolnostima.

Sjetimo se primjerice kako je Isus Petra, Andriju, Jakova i Ivana pozvao usred posla, kako je Zakeja puka radoznalost dovela do topline zajedničkog stola sa Učiteljem, kako ga je rimski satnik tražio da ozdravi njemu dragu osobu, kako ga je slijepac od rođenja nazvao osloboditeljem od njegove marginaliziranosti, kako su Marta i Marija za gostoljubivost svoga doma i srca bili nagrađeni njegovom prisutnošću. Listajući stranice Evanđelja i dijelove Svetog pisma u kojima su opisana misijska iskustva apostolâ u ranoj Crkvi, možemo otkriti razne načine i okolnosti u kojima su se životi ljudi otvorili Kristovoj prisutnosti.

Često čitanje Svetog pisma, prosvijetljeno crkvenom tradicijom koja nam ga je predala i koja je njegov autentični tumač, nije samo nužno za upoznavanje samog sadržaja evanđelja, to jest Isusove osobe u kontekstu povijesti spasenja, nego pomaže također otkriti prigode za susret s njim kao i evanđeoske pristupe ukorijenjene u temeljne dimenzije čovjekova života: obitelj, rad, prijateljstvo, razne vrste siromaštva i životnih kušnji, i drugo.

5. Evangelizirati sebe same i biti spreman na obraćenje

Ne bismo, međutim, nikada smjeli smatrati da je nova evangelizacija nešto što se ne tiče nas osobno. Ovih su dana biskupi u više navrata digli svoj glas da podsjetite da Crkva, da bi mogla evangelizirati svijet, mora prije svega ona sama slušati Božju riječ. Poziv na evangelizaciju se pretvara u poziv na obraćenje.

Iskreno osjećamo da se prije svega mi sami moramo obratiti Kristovoj snazi, koji jedini može sve učiniti novo, prije svega naše siromašne živote. Moramo s poniznošću prepoznati da se siromaštva i slabosti Isusovih učenika, navlastito njegovih službenika, teško odražavaju na vjerodostojnost te misije. Sigurno da smo svjesni – u prvom redu mi biskupi – da nećemo nikada moći biti na visini svoga poziva kojim nas Gospodin poziva i poslanja da naviještamo njegovo evanđelje svim narodima. Svjesni samo da moramo ponizno priznati svoju ranjivost u ranama povijesti i moramo bez oklijevanja priznati naše osobne grijeha. Uvjereni smo, međutim, da Duh Gospodnj može svojom snagom obnoviti svoju Crkvu i učiniti njezine halje blistavima i sjajnima, samo ako dopustimo da nas on oblikuje. Pokazuju to životi svetaca, pa stoga njihov život i njihov spomen predstavlju povlašteno oruđe nove evangelizacije.

Kada bi ta obnova ovisila isključivo o nama, tada bi postojali ozbiljni razlozi za sumnju u njezin uspjeh. Ali obraćenje u Crkvi, kao i evangelizacija, nema za glavne aktere nas siromašne ljude, već samog Duha Gospodinova. Tu se krije naša snaga i naša sigurnost da zlo neće nikada imati posljednju riječ, ni u Crkvi ni u povijesti: "Neka se ne uzinemiruje vaše srce i neka se ne straši", rekao je Isus svojim učenicima (Iv 14, 27).

Djelo nove evangelizacije počiva na tom ozbilnjom uvjerenju. Mi se uzdamo u nadahnuće i snagu Duha Svetoga, koji će nas poučiti što nam je reći i što činiti i u najtežim trenucima. Naša je dužnost, stoga, strah pobijediti vjerom, poniženje nadom, ravnodušnost ljubavlju.

6. Otkriti nove mogućnosti za evangelizaciju u današnjem svijetu

Ta ozbiljna hrabrost utječe također na način na koji gledamo na današnji svijet. Ne damo se zastrašiti okolnostima vremena u kojima živimo. Naš je svijet pun proturječja i izazova, ali je i nadalje Božje stvorenje. Svijet je ranjen zlom, ali Bog ga još uviјek ljubi. To je njegovo polje u kojem se Božju riječ može ponovno sijati tako da može ponovno uroditи plodom.

Nema mjesta pesimizmu u glavama i srcima onih koji znaju da je njihov Gospodin pobijedio smrt i da njegov Duh snažno djeluje u povijesti. Pristupamo tome svijetu s poniznošću, ali također sa odlučnošću koju pruža sigurnost da će istina na kraju pobijediti.

Želimo vidjeti u svijetu Božji poziv da svjedočimo njegovo ime. Naša je Crkva živa i sa izazovima koje donosi povijest suočava se hrabrošcu vjere i svjedočenjem brojnih svojih sinova i kćeri.

Znamo da u svijetu moramo voditi tešku borbu protiv "Vrhovništava, protiv Vlasti", "protiv zlih duhova" (Ef 6, 12). Ne krijemo probleme koje ti izazovi nameću, ali nas oni ne plaše. To vrijedi nadasve za fenomen globalizacije koji za nas mora biti prilika za širenje prisutnosti evanđelja. Usprkos teškim trpljenjima koje sa sobom nose zbog čega selioce prigrljujemo kao svoju braću, migracije su jednako tako, kao što su to bile i nekoć, prigode za širenje vjere i zajedništva u svojim različitim oblicima. Sekularizacija, ali također kriza izazvana hegemonijom politike i države, traže od Crkve da premisli vlastitu prisutnost u društvu, nipošto je se ne odričući. Mnogi i uvijek novi oblici siromaštva otvaraju nove mogućnosti za karitativnu službu: navještanje evanđelja obavezuje Crkvu da bude sa siromašnima i, poput Isusa, preuzme na sebe teret njihovih trpljenja. I u najžešćim oblicima ateizma i agnosticizma osjećamo da možemo prepoznati – premda u proturječnim oblicima – ne prazninu, već čežnju, očekivanje koje očekuje jedan primjer odgovor.

U suočavanju s pitanjima koje prevladavajuće kulture postavljaju vjeri i Crkvi obnavljamo svoje pouzdanje u Gospodina, uvjereni da je i u tim kontekstima evanđelje svjetlonosna i da može ozdraviti svaku čovjekovu slabost. Nismo mi ti koji vodimo djelo evangelizacije, već je to Bog, kao što nas je to podsjetio Papa: "Prava riječ, prava inicijativa, pravo djelovanje dolazi od Boga i tek kada smo uključeni u tu Božju inicijativu, tek kada ponizno molimo tu Božju inicijativu, možemo i mi postati – s njim i u njemu – vjerovjesnici" (Benedikt XVI., Meditacija na prvom općem zasjedanju XIII. opće redovne Biskupske sinode, Rim, 8. listopada 2012.).

7. Evangelizacija, obitelj i posvećeni život

Još od prve evangelizacije prenošenje vjere s koljena na koljeno našlo je svoje prirodno okruženje u obitelji gdje žene igraju posebnu ulogu, čime se nipošto ne želi umanjiti lik i odgovornost oca. Brigom koju svaka obitelj posvećuje rastu svojih mlađih članova, djecu se usađuju u srce znakovivjere, prenose im se osnovne istine, poučava ih se molitvi, svjedoče im se plodovi ljubavi. Unatoč različitosti zemljopisnih, kulturnih i društvenih situacija iz kojih dolaze, svi biskupi na Sinodi su iznova potvrdili tu bitnu ulogu obitelji u prenošenju vjere.

Nova je evangelizacija nezamisliva bez svijesti o posebnoj odgovornosti prema naviještanju evanđelja obiteljima i pružanju potpore obiteljima u odgojnoj zadaći.

Ne zanemarujemo činjenicu da je današnja obitelj, koja počiva na braku muškarca i žene, po kojem postaju "jedno tijelo" (Mt 19, 6) otvoreno životu, posvuda pogodena krizom. Okružena je modelima života koji je kažnjavaju i zapostavljena od politikâ onog društva čija je također osnovna stanica. Ni same crkvene zajednice ne poštuju uvijek njezine ritmove i ne podupiru je u njezinim zadaćama. Upravo nas to, međutim, potiče da ustvrdimo kako moramo posebnu brigu posvetiti obitelji i njezinu poslanju u društvu i Crkvi, razvijajući posebne projekte praćenja osoba prije i nakon ženidbe. Želimo također izraziti svoju zahvalnost brojnim kršćanskim parovima i obiteljima koji svojim svjedočanstvom pokazuju svijetu iskustvo zajedništva i služenja koje je sjeme društva u kojem će biti više bratstva, ljubavi i mira.

Sjetili smo se i onih čije obiteljske situacije i suživot ne odražavaju onu sliku jedinstva i ljubavi za cijeli život koje nam je Gospodin povjerio. Ima parova koji žive zajedno a da nisu vezani sakramentom ženidbe. Sve je više neredovitih obiteljskih situacija nastalih nakon raspada prethodnih brakova. Te se negativne situacije negativno odražavaju također na vjeru djece. Svima njima želimo poručiti da Bog u svojoj ljubavi ne napušta nikoga, da ih i Crkva također ljubi, da Crkva sve prima raširenenih ruku, da oni ostaju i dalje udovi Crkve premda ne mogu primiti sakramentalno odrješenje i euharistiju. Neka naše katoličke zajednice budu gostoljubive prema svima onima koji žive u takvim situacijama i neka podupiru one koji su na putu obraćenja i pomirenja.

Obiteljski je život prvo mjesto u kojem se evanđelje susreće s običnim životom i pokazuje svoju sposobnost da preobrazi temeljne uvjete postojanja u obzor ljubavi. No za svjedočenje Crkve nije ništa manje važno pokazati kako ovozemno postojanje ima ispunjenje koje nadilazi ljudsku povijest i proteže se k vječnom zajedništvu s Bogom. Isus se Samarijanki ne predstavlja tek kao onaj koji daje život, nego kao onaj koji daje "život vječni" (Iv 4, 14). Božji dar, kojeg vjera uprisutnjuje, nije jednostavno obećanje boljih uvjeta na ovome svijetu, već navještaj da je posljednji smisao našega života onkraj ovoga svijeta, u onom punom zajedništvu s Bogom kojeg iščekujemo na kraju vremena. Posebni svjedoci tog onozemaljskog obzora smisla ljudskog života u Crkvi i svijetu su oni koje je Gospodin pozvao na posvećeni život.

Upravo zato jer su potpuno posvećene njemu u vršenju siromaštva, čistoće i poslušnosti, posvećene su osobe znak budućeg svijeta koji relativizira svako dobro ovoga svijeta. Neka s ove Biskupske sinode do te naše braće i sestara dopre zahvalnost za njihovu vjernost pozivu Gospodnjem i doprinosu kojeg su dali i daju crkvenom poslanju. Potičemo ih na nadu u teškim situacijama kroz koje i oni prolaze u ovim promjenjivim vremenima. Pozivamo ih da se afirmiraju kao svjedoci i promicatelji nove evangelizacije u raznim područjima života već prema karizmi svojih ustanova.

8. Crkvena zajednica i mnogi radnici evangelizacije

Djelo evangelizacije nije zadaća nekog pojedinca ili skupine u Crkvi, već crkvenih zajednica kao takvih, gdje pojedinac ima pristup svim sredstvima susreta s Isusom: Božjoj riječi, sakramentima, bratskom zajedništvu, karitativnoj službi, misiji.

U tome pogledu se ističe iznad svega uloga župa kao prisutnost Crkve na teritoriju na kojem ljudi žive, ti "seoski studenci" kako ih je volio nazivati Ivan XXIII., na koje svi mogu doći piti i na njima pronaći svježinu evanđelja. Njihova uloga ostaje nezamjenjiva, premda promijenjeni uvjeti mogu tražiti bilo oblikovanje manjih zajednica bilo povezivanje u širem pastoralnom kontekstu. Pozivamo naše župe da tradicionalnoj pastoralnoj skrbi za Božji narod pridruže nove oblike poslanja koje zahtijeva nova evangelizacija. Oni moraju prožimati također razne važne izraze pučke pobožnosti.

Služba svećenika – oca i pastira svog naroda – u župi ostaje i nadalje ključna. Biskupi, sudionici ove Biskupske sinode izražavaju svim prezbiterima zahvalnost i bratsku blizinu za njihovu tešku zadaću. Pozivamo ih na tješnje veze dijecezanskog prezbiterija, na sve snažniji duhovni život, na trajnu formaciju koja će ih ospozobiti da se nose s promjenama.

Zajedno s prezbiterima podupiremo također i đakone, kao i pastoralno djelovanje vjeroučitelja kao i mnogih drugih poslužitelja i animatora na polju naviještanja i kateheze, liturgijskog života, karitativne službe. Moraju se promicati također razni oblici sudioništva i suodgovornosti vjernika, muškaraca i žena. Za njihovu posvećenost u mnogim službama u našim zajednicama nećemo im nikada moći dovoljno zahvaliti. Sve njih, također, molimo da stave svoju prisutnost i svoju službu u Crkvi u perspektivu nove evangelizacije, posvećujući brigu vlastitoj ljudskoj i kršćanskoj formaciji, poznavanju vjere i osjetljivosti na današnje kulturne fenomene.

SVETA STOLICA

Kada je riječ o laicima, posebno treba spomenuti razne oblike starih i novih udruženja kao i crkvene pokrete i nove zajednice. Sve su to izrazi bogatstva darova koje Duh Sveti daje Crkvi. I tim oblicima života i zauzimanja u Crkvi izražavamo zahvalnost, potičući ih na vjernost vlastitoj karizmi i uvjerenju crkveno zajedništvo, osobito u konkretnom kontekstu krajevnih Crkvi.

Svjedočenje evanđelja nije ničiji privilegij. Prepoznajemo s radošću prisutnost mnogih muškaraca i žena koji su svojim životom postali znak evanđelja usred svijeta. Vidimo ih također u brojnoj našoj kršćanskoj braći i sestrama s kojima jedinstvo nažalost nije još uvijek potpuno, ali koji su također označeni biljegom krštenja Gospodinova i njegovi su navjestitelji. Za nas je bilo dirljivo iskustvo u ovim danima slušati mnoge ugledne vođe Crkava i crkvenih zajednica koji su nam svjedočili svoju žđ za Kristom i svoju predanost naviještanju evanđelja. Oni su također uvjereni da svijet treba novu evangelizaciju. Zahvalni smo Gospodinu za tu jednodušnost u pogledu nužnosti misije.

9. Da bi mladi mogli susresti Krista

Do mlađih nam je posebno stalo, jer su oni važni dio sadašnjosti svijeta i Crkve, a također su njihova budućnost. Biskupi ni na svijet mlađih ne gledaju s pesimizmom. Zabrinuti jesmo, ali ne i pesimistični. Zabrinuti smo jer se svi najagresivniji napadi našeg doba okomljuju upravo na njih. No ne gledamo, ipak, na to s pesimizmom, prije svega zato jer znamo da je Kristova ljubav ono što pokreće povijest, ali također jer opažamo u našim mlađima duboke težnje za autentičnošću, istinom, slobodom, velikodušnošću, na koje je – uvjereni smo – Krist prikladan odgovor.

Želimo ih poduprijeti u njihovu traženju i potičemo naše zajednice da slušaju, razgovaraju i odgovore bez zadrške i odvažno na teško stanje u kojem se nalaze mlađi.

Želimo da naše zajednice oslobođaju, a ne guše snagu njihova poleta; da se odlučno upuste u pravičan boj protiv zabluda i sebičnih špekulacija svjetskih sila koje zanima samo kako rasipati energije i trošiti poletnost mlađih za vlastitu korist, oduzimajući im svako zahvalno sjećanje na prošlost i svaki ozbiljan plan za budućnost. Svijet mlađih je zahtjevno ali ujedno posebno obećavajuće polje nove evangelizacije. Pokazuju to brojna iskustva, od onih na kojima se mlađi okupljaju u najvećem broju poput Svjetskih dana mlađih, do onih skrovitijih

– ali unatoč tome snažnih – poput raznih iskustava duhovnosti, služenja i misije. Mladima treba prepoznati aktivnu ulogu u djelu evangelizacije osobito njihovih vršnjaka.

10. Evangelije u dijalogu s ljudskom kulturom i iskustvom i religijama

Nova evangelizacija ima u svome središtu Krista i brigu za ljudsku osobu da bi došlo do stvarnog susreta s njim. Ali njezini su obzori široki koliko i svijet i nije zatvorena nijednom čovjekovu iskustvu. To znači da ona posebno brižno njeguje dijalog s kulturama, uvjerenja da će moći pronaći u svakoj od njih "sjeme Riječi" o kojem su govorili drevni oci. Nova evangelizacija, na poseban način, treba novi savez između vjere i razuma. Uvjereni smo da vjera može prigrlići svaki plod zdravog duha otvorenog transcendenciji i ima snagu da doskoči ograničenostima i proturječjima u koje razum može upasti. Vjera ne zatvara oči ni pred bolnim pitanjima koja postavlja prisutnost zla u životu i povijesti ljudi, crpeći svjetlo nade iz Kristova uskrsnuća.

Susret između vjere i razuma jača također zauzetost kršćanske zajednice na polju odgoja i kulture. Posebno mjesto u tome zauzimaju odgojne i istraživačke ustanove: škole i sveučilišta. Gdje god se produbljuju spoznaje o čovjeku i osobi pruža obrazovanje, Crkvi je draga da može dati vlastito iskustvo i doprinos u cilju cjelovitog odgoja i izobrazbe osobe. U tome posebnu pažnju treba posvetiti katoličkim školama i sveučilištima, u kojima otvorenost transcendenciji, svojstvena svakom autentičnom kulturnom i odgojnou pravcu, mora imati svoje ispunjenje u susretu s događajem Isusa Krista i njegove Crkve. Biskupi upućuju zahvalnost svima onima koji su, katkad u teškim uvjetima, u to uključeni.

Evangelizacija zahtijeva da se posveti veća pozornost svijetu sredstava društvene komunikacije, osobito novim medijima, u kojima se isprepliću mnogi životi, pitanja i očekivanja. To je mjesto gdje se često formiraju savjesti, gdje ljudi provode vrijeme i koje njihov život ispunja sadržajem. To je nova prilika da se dopre do čovjekova srca.

Posebno područje susreta između vjere i razuma danas se krije u dijalogu sa znanosću. Ona nije nipošto daleka vjeri, budući da je očitovanje onog duhovnog počela koje je Bog stavio u čovjeka i koji mu omogućuje da dokuči racionalne strukture na kojima počiva stvaranje. Kada se znanost i tehnologija ne držnu ograničavati poimanje čovjeka i svijeta na jalovi materijalizam, tada postaju dragocjeni saveznici u humanizaciji života.

Svoju zahvalu upućujemo stoga i svima onima koji su uključeni u to osjetljivo polje spoznaje.

Želimo također zahvaliti muškarcima i ženama uključenim u drugi izraz ljudskog duha – umjetnost u njezinim različitim oblicima, od najstarijih do najnovijih. U umjetničkim djelima prepoznajemo posebno značajan način izražavanja duhovnosti, ukoliko nastoje uobičiti čovjekovo stremljenje prema ljepoti. Zahvalni smo kada nam oni svojim lijepim umjetničkim ostvarenjima zorno dočaravaju Božje lice i lice njegovih stvorenja. Put ljepote je posebno djelotvoran u novoj evangelizaciji.

Osim umjetničkih djela i cjelokupno područje čovjekova djelovanja privlači našu pozornost, kao prostor u kojem on, svojim radom, postaje suradnik Božjeg stvaranja. Svijet ekonomije i rada želimo podsjetiti kako iz svjetla evanđelja izlaze neki podsjetnici: oslobođiti rad uvjeta zbog kojih nerijetko postaje nepodnošljivi teret i pruža neizvjesnu budućnost, koja je danas često ugrožena nezaposlenošću, osobito mlađih; staviti osobu u središte ekonomskog razvoja; osmisliti sam taj razvoj kao prigodu za rast ljudskog roda u pravednosti i jedinstvu. Čovjek svojim radom kojim preobražava svijet pozvan je također sačuvati netaknutim svijet kojeg je Bog stvorio, također zbog odgovornosti prema budućim naraštajima.

Evanđelje prosvjetljuje također patnje što ih donosi bolest. Kršćani moraju pomoći bolesnicima da osjete blizinu Crkve bolesnima i nemoćnima i izražavaju zahvalnost svima koji svoj posao obavljaju profesionalno i humano.

Područje u kojem svjetlo evanđelja može i mora prosvjetljivati čovjekove korake je svijet politike. Od političara se traži nesebično i transparentno zauzimanje za opće dobro poštujući dostojanstvo osobe, od njezina začeća do prirodne smrti, obitelji utemeljene na braku između muškarca i žene i slobodu odgoja; promičući vjerske slobode; uklanjajući uzroke nepravdi, nejednakosti, diskriminaciju, rasizma, nasilja, gladi i ratova. Kršćani su u svom političkom djelovanju pozvani dati jasno svjedočanstvo zapovijedi ljubavi.

Konačno, Crkva smatra da u sljedbenicima ostalih religija ima svoje prirodne sugovornike. Evanđelje naviještamo zato jer smo uvjereni u Kristovu istinu, a ne zato što smo protiv nekoga. Isusovo evanđelje je mir i radost i njegovim je učenicima drago prepoznati sve istinito i dobro što je čovjekov religijski duh otkrio u svijetu stvorenom od Boga i izrazio u raznim religijama.

Međureligijski dijalog želi biti doprinos miru, odbacuje svaki fundamentalizam i denuncira svako nasilje upereno protiv vjernika kao teško kršenje ljudskih prava. Crkve iz čitavog svijeta su blizu u molitvi i bratstvu braći koja trpe i traže da oni u čijim su rukama sudbine naroda čuvaju pravo svih da slobodno biraju, isповijedaju i svjedoče vlastitu vjeru.

11. Podsjećanje na Drugi vatikanski koncil i referiranje na Katekizam Katoličke Crkve u Godini vjere

Na putu otvorenim novom evangelizacijom možda ćemo se ponekad osjećati kao u nekoj pustinji, okruženi opasnostima i lišeni uporišta. Sveti Otac Benedikt XVI. u homiliji na otvorenju Godine vjere, govorio je o “sirenju duhovne pustinje” koje je uzeo maha posljednjih desetljeća, ali nas je također ohrabrio rekavši kako “upravo polazeći od iskustva te pustinje, od te praznine možemo iznova otkriti radost vjerovanja, njegovu vitalnu važnost za nas muškarce i žene. U pustinji ponovno otkrivamo vrijednost onoga što je bitno za život” (Homilija na euharistijskom slavlju povodom otvorenja Godine vjere, Rim, 11. listopada 2012.). U pustinji, poput Samarijanke, tražimo vodu i zdenac na kojem ćemo utažiti svoju žed: blago onome koji ondje susretne Krista!

Zahvaljujemo Svetom Ocu za dar Godine vjere, izvrstan uvod u novu evangelizaciju. Zahvaljujemo mu također što je tu Godinu vezao uz zahvalni spomen otvorenja Drugog vatikanskog koncila prije pedeset godina. Temeljno učenje Koncila za naše doba blista u Katekizmu Katoličke Crkve, kog je dvadeset godina od objavljivanja ponovno nudi kao sigurno uporište vjere. To su važne obiljetnice, koje nam omogućuju ponovno potvrditi svoje tijesno prianjanje uz koncilsko učenje i našu uvjerenu zauzetost da nastavimo s njegovom punom provedbom.

12. Kontemplacija otajstva i pomaganje siromaha

U vezi s tim želimo ukazati svim vjernicima na dva izraza vjerskog života koja nam se čine posebno važnim za svjedočenje nove evangelizacije.

Prvog sačinjava dar i iskustvo kontemplacije. Svjedočanstvo koje svijet smatra uvjerljivim može proizaći jedino iz klanjanja i razmatranja otajstva Boga, Oca, Sina i Duha Svetoga, samo iz dubine tišine koja poput toplog krila prima jedinu riječ spasenja. Jedino ta molitvena tišina može sprječiti da se riječ spasenja izgubi u silnom žamoru kojim je svijet preplavljen.

Ponovno upućujemo riječ zahvale svim muškarcima i ženama koji, u samostanima i eremitorijima, posvećuju svoj život molitvi i kontemplaciji. No ti se kontemplativni trenuci moraju protezati također na živote običnih ljudi. To su oni prostori u duši, ali također fizički prostori, koji nas podsjećaju na Boga; duhovna svetišta i kameni hramovi koji nas, kao neke oaze, čuvaju da se ne izgubimo u bujici iskustava; prostori u kojima se svi mogu osjetiti prihvaćenima, pa i oni koji jedva da i znaju što i koga traže.

Drugi znak autentičnosti nove evangelizacije ima lice siromaha. Biti uz onoga koji je ranjen životom nije samo nešto čime iskazujemo svoju socijalnu dimenziju, već je nadasve duhovni čin jer u licu siromaha blista lice samoga Krista: "Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!" (Mt 25, 40).

Siromasima treba priznati povlašteno mjesto u našim zajednicama, mjesto koje ne isključuje nikoga, već želi odražavati kako je Isus bio uz njih vezan. Prisutnost siromaha u našim zajednicama je misteriozno snažna: mijenja osobe više no bilo koji govor, uči vjernosti, pomaže shvatiti koliko je život krhak i nestalan, potiče na molitvu; riječju, vodi Kristu.

Gesta ljubavi, s druge strane, mora također biti praćena zauzimanjem za pravdu, s apelom koji se odnosi na sve, siromašne i bogate. Zato je sastavni dio nove evangelizacije socijalni nauk Crkve također jednako kao i briga za odgoj kršćana koji će se posvetiti služenju ljudskoj zajednici u društvenom i političkom životu.

13. Poruka Crkvama u raznim krajevima svijeta

Pogled biskupâ okupljenih na Biskupskoj sinodi obuhvaća sve crkvene zajednice diljem svijeta. Svojim pogledom oni žele obuhvatiti sve, jer je poziv na susret s Kristom jedan, imajući na umu različitosti.

Biskupi okupljeni na Sinodi posebnu su pozornost, punu bratske ljubavi i zahvalnosti, posvetili vama kršćanima istočnih katoličkih Crkava, koje su baštinice prvog vala širenja evanđelja – iskustvo što ga čuvaju s ljubavlju i vjernošću – i Crkvama na europskom Istoku. Evanđelje vam se danas ponovno nudi u novoj evangelizaciji po liturgijskom životu, katehezi, svakodnevnoj molitvi u obitelji, postu, solidarnosti među obiteljima, sudjelovanju laikâ u životu zajednice i dijalogu s društvom. Na mnogim su mjestima vaše Crkve usred kušnji i nevolja u kojima svjedoče sudjelovanje u Kristovu križu.

Dio je vjernika prisiljen emigrirati. Čuvajući život pripadnog vlastitima zajednicama iz kojih dolaze, oni mogu dati vlastiti doprinos pastoralnoj skrbi i djelu evangelizacije u zemljama koje su ih primile. Neka Gospodin nastavlja blagosloviti vašu vjernost. Neka vaša budućnost bude označena radosnim isповijedanjem i prakticiranjem vjere u uvjetima mira i vjerske slobode.

Gledamo u vas, muškarci i žene, koji živite u afričkim zemljama i izražavamo vam svoju zahvalnost za svjedočenje evanđelja često u teškim okolnostima. Pozivamo vas da ponovno date zamah evangelizaciji koju ste u nedavnim vremenima primili, da se izgrađujete kao Crkva "Božji narod", da jačate identitet obitelji, da podupirete svećenike i katehete u njihovu radu, osobito u malim kršćanskim zajednicama. Potvrđujemo usto nužnost produbljivanja susreta evanđelja s drevnim i novim kulturama. Veliko očekivanje i snažan apel upućujemo svijetu politike i vladama raznih afričkih zemalja da, u suradnji sa svim ljudima dobre volje, promiču temeljna ljudska prava i oslobođenje kontinenta nasiljâ i sukobâ koji ga još uviđaju u crno.

Biskupi okupljeni na Biskupskoj sinodi pozivaju vas, kršćane Sjeverne Amerike, da s radošću odgovorite na poziv na novu evangelizaciju, dok sa zahvalnošću gledate kako su vaše kršćanske zajednice u svojoj kratkoj povijesti dale velikodušne plodove vjere, ljubavi i misije. Morate uvidjeti kako su mnogi izrazi sadašnje kulture u zemljama vašega svijeta danas daleko od evanđelja. Zato se nameće potreba obraćanja, iz čega proizlazi zauzetost u kojoj se nećete otuđivati od svojih kultura, već ste pozvani usred njih svima pružati svjetlo vjere i životnu snagu.

Dok primate u svoje velikodušne zemlje nove populacije doseljenika i izbjeglica, budite spremni također otvoriti vrata svojih domova vjeri. Vjerni obavezama preuzetim na Biskupskoj sinodi za Ameriku, budite solidarni s Latinskom Amerikom u stalnoj evangelizaciji zajedničkog vam kontinenta.

Isti osjećaj zahvalnosti s Biskupske se sinode upućuje Crkvama Latinske Amerike i Kariba. Posebno je upečatljivo kako su se tijekom stoljećâ u vašim zemljama razvijali oblici pučke pobožnosti, koji su još uvek ukorijenjeni u srcima mnogih, karitativne službe i dijalog s kulturama. Dok se danas suočava s mnogim današnjim izazovima, na prвome mjestu sa siromaštvom i nasiljem, Crkva u Latinskoj Americi i na Karibima je pozvana živjeti u stanju trajne misije,

naviještajući evanđelje s nadom i radošću, oblikujući zajednice pravih učenika misionara Isusa Krista, pokazujući u zauzimanju svojih sinova i kćeri kako evanđelje može biti klica novog društva u kojem će vladati pravednost i bratstvo. Religijski pluralizam također predstavlja ispit za vaše Crkve i zahtijeva novi navještaj evanđelja.

I vama, kršćani Azije, također upućujemo riječ ohrabrenja i poticaja. Kao mala manjina na kontinentu na kojem živi gotovo dvije trećine svjetskog stanovništva, vaša je prisutnost plodno sjeme, povjерeno snazi Duha Svetoga, koje raste u dijalogu s različitim kulturama, drevnim religijama i nebrojenim siromasima. Premda često potisnuta na margine društva i na mnogim mjestima također progonjena, Crkva u Aziji je, sa svojom čvrstom vjerom, dragocjena prisutnost Kristova evanđelja koje naviješta pravednost, život i sklad. Kršćani Azije, osjetite bratsku blizinu kršćana ostalih zemalja svijeta koji ne mogu zaboraviti da je na vašem kontinentu – u Svetoj zemlji – Isus rođen, živio, umro i uskrsnuo.

Riječ zahvale i nade biskupi upućuju Crkvama europskog kontinenta, koji je danas dijelom označen snažnom – ponekad čak i agresivnom – sekularizacijom i koji je dijelom još uvijek ranjen dugim desetljećima vladavine režima neprijateljski nastrojenih prema Bogu i čovjeku. Gledamo sa zahvalnošću na prošlost, ali također na sadašnjost, u kojoj je evanđelje stvorilo u Europi svijesti i iskustva vjere – često bogata svetošću – koja su bila jedinstvena i presudna za evangelizaciju čitavog svijeta: bogatstvo teološke misli, raznolikost karizmatskih izraza, razni oblici karitativne službe prema siromasima, duboka kontemplativna iskustva, stvaranje humanističke kulture koja je pridonijela definiranju dostojanstva osobe i izgrađivanju općeg dobra. Ne dajte da vas sadašnje teškoće uzdrmaju, dragi europski kršćani: promatrajte ih, naprotiv, kao izazov kojeg treba svladati i priliku za radosniji i življiji navještaj Krista i njegova Evanđelja života.

Biskupi Biskupske sinode pozdravljaju na kraju narode Oceanije, koji žive pod zaštitom Južnog križa i zahvaljuju im za njihovo svjedočenje Isusova evanđelja. Molimo za vas da poput Samarijanke

na zdencu i vi osjetite duboku žed za novim životom i da možete čuti Isusovu riječ koja kaže: "Kad bi znala dar Božji" (Iv 4, 10). Osjetite još snažnije obavezu navještanja evanđelja i pomaganja drugima da upoznaju Isusa u današnjem svijetu. Pozivamo vas da ga susrećete u svom svakodnevnom životu, da ga slušate i otkrivate, po molitvi i meditaciji, milost da možete reći: "znamo: ovo je uistinu Spasitelj svijeta" (Iv 4, 42).

14. Marijina zvijezda osvjetljava pustinju

Stigavši do kraja ovog iskustva zajedništva među biskupima iz čitavog svijeta i suradnje u službi Petra nasljednika, čujemo u sebi danas odjek Isusovog naloga apostolima: "Podđite dakle i učinite mojim učenicima sve narode [...]. I evo, ja sam s vama sve dane - do svršetka svijeta" (Mt 28, 19.20). Ovaj put poslanje Crkve nije okrenuto nekom zemljopisnom području, već seže do najskrivenijih kutaka srca suvremenog čovjeka da ga ponovno doveđe do susreta s Isusom, Životvorcem koji se uprisutnjuje u našim zajednicama.

Ta prisutnost ispunja radošću naša srca. Zahvalni za darove koje smo od njega primili ovih dana, uzdižemo pjesmu hvale: "Veliča duša moja Gospodina, [...] Jer velika mi djela učini Svesilni" (Lk 1, 46.49). Ponovimo i mi te Marijine riječi: Gospodin je učinio uistinu velike stvari tijekom stoljećâ za svoju Crkvu u različitim dijelovima svijeta i mi ga veličamo, sigurni da će svrnuti svoj pogled na naše siromaštvo da bi pokazao snagu svoje mišiće i u našem dobu i podržao nas na putu nove evangelizacije.

Marija nas vodi na našem putu. Taj put, kao što nam je rekao Benedikt XVI., možda će izgledati kao putovanje kroz pustinju; znamo da na tome putovanju moramo nositi ono bitno: dar Duha Svetoga, Isusovo društvo i istinu njegove riječi, euharistijski kruh koji nas hrani, bratstvo crkvenog zajedništva, polet ljubavi. To je voda zdanca od koje pustinja procvjeta. I kao što noću u pustinji zvijezde sjajnije blistaju, tako svjetlo Marije, Zvijezde nove evangelizacije, snažno blista na nebu našeg puta. Njoj se s pouzdanjem povjeravamo.

Papina poruka Urbi et orbi na svetkovinu Božića 2012. godine

"Veritas de terra orta est!" - "Istina je nikla iz zemlje" (Ps 85, 12)

Draga braćo i sestre iz Rima i čitavog svijeta, sretan Božić svima vama i vašim obiteljima!

Svoju božićnu čestitku, u ovoj Godini vjere, izričem ovim riječima, preuzetim iz jednog psalma: "Istina je nikla iz zemlje". U tekstu toga Psalma one su, zapravo, izražene u budućem vremenu: "Istina će niknuti iz zemlje": riječ je o jednom naviještaju, obećanju, praćenom ostalim izrazima koji zajedno glase ovako: "Ljubav će se i Vjernost sastati, / Pravda i Mir zagrliti. / Vjernost će nicić' iz zemlje, / Pravda će gledat' s nebesa. / Jahve će dati blagoslov i sreću, / i zemlja naša urod svoj."

/ Pravda će stupati pred njim, / a Mir tragom stopa njegovih" (Ps 85, 11-14).

Danas su se te proročke riječi ispunile! U Isusu, rođenom u Betlehemu od Marije Djevice, ljubav i istina su se stvarno susreli, pravda i mir su se zagrlili; istina je nikla iz zemlje a pravda gleda s nebesa. Sveti Augustin ovako to lijepo i jezgrovi to tumači: "Što je istina? Sin Božji. Što je zemlja? Tijelo. Priupitaj se gdje je Krist rođen i vidjet ćeš zašto je istina nikla iz zemlje... istina je rođena od Djevice Marije" (En. in Ps. 84,13). A u jednom božićnom nagovoru kaže: "Tim blagdanom koji se ponavlja svake godine slavimo dakle dan u kojem se ispunilo ono proročstvo: 'Istina je nikla iz zemlje i pravda je pogledala s nebesa'. Istina koja je u krilu Očeva je iznikla iz zemlje jer je bila također u krilu jedne majke. Istina koja drži čitav svijet iznikla je iz zemlje jer ju je na svojim rukama držala jedna žena... Istina, kojoj ni nebo nije dovoljno veliko da bi je obuhvatilo, je iznikla iz zemlje i bila položena u jasle. U čiju se korist tako uzvišen Bog učinio tako poniznim? Sigurno ne zbog vlastite koristi, već na našu veliku blagodat, ako vjerujemo" (Sermones, 185, 1).

"Ako vjerujemo". Eto snage vjere! Bog je učinio sve, učinio je štoviše nemoguće: utjelovio se. Svojom svemoćnom ljubavlju je ostvario ono što nadilazi ljudsko shvaćanje: Beskonačni je postao djetetom, ušao je u svijet. Ipak, isti taj Bog ne može ući u moje srce ako mu ja ne otvorim vrata. Porta fidei! Vrata vjere! Mogli bi se prestrašiti te svoje naopake bezgranične moći. Ta čovjekova moć da se zatvori Bogu može nas uplašiti. Ali evo stvarnosti koja tjera tu mračnu misao, evo nade koja pobjeđuje strah: istina je iznikla! Bog je rođen! "Zemlja je

plodom urodila" (Ps 67, 7). Dà, postoji jedna dobra zemlja, jedna zdrava zemlja, slobodna od svakog egoizma i svake zatvorenosti.

Postoji u svijetu jedna zemlja koju je Bog pripravio da dode i nastani se među nama. Postoji boravište za njegovu prisutnost u svijetu. Ta zemlja postoji, čak i danas, 2012. godine, iz te je zemlje iznikla istina! Zato postoji nada u svijetu, pouzdana nada, također u najtežim trenucima i situacijama. Istina je iznikla i donijela ljubav, pravdu i mir.

Dà, neka mir iznikne za stanovništvo Sirije, duboko ranjeno i podijeljeno sukobom u kojem nisu pošteđeni ni oni koji se ne mogu braniti i koji kosi nevine žrtve. Ponovno upućujem apel da prestanu krvoprolaća, da se olakša spašavanje izbjeglica i prognanika i da se, pomoću dijaloga, teži političkom rješenju sukoba.

Neka mir iznikne u Zemlji u kojoj je rođen Otkupitelj, i neka On udijeli Izraelcima i Palestincima hrabrost da okončaju dugogodišnje borbe i podjele, te da odlučno krenu putom pregovora.

U zemljama Sjeverne Afrike, koje prolaze kroz duboku tranziciju u potrazi za novom budućnošću – poglavito u Egiptu, ljubljenoj i Isusovim djetinjstvom blagoslovljenoj zemlji – neka građani zajedno izgrađuju društvo utemeljeno na pravdi, poštivanju slobode i dostojanstva svake osobe.

Neka nikne mir na velikom azijskom kontinentu. Neka Djetešće Isus svrne svoj blagi pogled na brojne narode koji nastanjuju te krajeve i, na poseban način, na one koji vjeruju u njega. Neka Kralj mira, nadalje, pogleda na nove čelnike Narodne Republike Kine zbog odgovorne zadaće koja je pred njima. Želim da se u tome prepozna vrijednost doprinosa religijā, poštujući svaku pojedinu, tako da mogu pridonijeti izgradnji jednog postojjanog društva, na dobrobit te plemenite zemlje i čitavoga svijeta.

Neka Kristovo rođenje ubrza povratak mira u Mali i slogue u Nigeriji, gdje okrutni teroristički napadi nastavljaju odnositi živote, osobito među kršćanima. Neka Otkupitelj utješi i pomogne izbjeglice s istoka Demokratske Republike Konga i podari svoj mir Keniji, gdje se na meti krvavih atentata našlo civilno stanovništvo i bogoštovna mjesta.

Neka Djetešce Isus blagoslovi nebrojene vjernike koji ga slave u Latinskoj Americi. Neka im pomogne rasti u ljudskim i kršćanskim krepostima, neka bude potpora onima koji su prisiljeni napustiti svoje obitelji i zemlje, neka ojača vladare u zauzimanju za razvoj i u borbi protiv kriminala.

Draga braćo i sestre! Ljubav i istina, pravda i mir su se susreli, utjelovile su se u čovjeku rođenom u

Betlehemu od Marije. Taj je čovjek Sin Božji, to je Bog koji se pojavio u povijesti. Njegovo je rođenje klica novog života za čitav ljudski rod. Neka svaka zemlja postane dobra zemlja, koja prihvata klice ljubavi, istine, pravde i mira.

Svima sretan Božić!

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan mira 2013.

1. Svaka godina nosi sa sobom nadu u bolji svijet. U toj perspektivi molim Boga, Oca čovječanstva, da nam udijeli slogu i mir, da se svima ispunе želje za sretnijim životom i blagostanjem.

Pedeset godina od Drugog vatikanskog koncila, koji je omogućio osnažiti poslanje Crkve u svijetu, ohrabrujuće je konstatirati da kršćani, kao Božji narod u zajedništvu s Njim i kao suputnik čovječanstva, zauzeto djeluju u povijesti dijeleći njegove radosti i nade, žalosti i tjeskobe [1], navještajući Kristovo spasenje i promičući mir za sve.

Naše doba, označeno globalizacijom, s njezinim pozitivnim i negativnim aspektima, kao i krvavim sukobima koji se još uvijek vode i ratnim prijetnjama, pozivaju na novo i složno zauzimanje u traženju općeg dobra, razvoja svih ljudi i čitavoga čovjeka.

Žarištâ napetosti i borbe uzrokovani sve većim nejednakostima između bogatih i siromašnih, prevlašću egoističnog i individualističnog mentaliteta čiji je jedan od izraza također neregulirani finansijski kapitalizam pozivaju na hitno djelovanje. Osim raznih oblika terorizma i međunarodnog kriminaliteta, opasnost za mir predstavljaju oni fundamentalizmi i fanatizmi koji izobličavaju pravu narav religije, koja je pozvana unaprjeđivati zajedništvo i pomirenje među ljudima.

Ipak, mnogobrojni napori za uspostavu mira, kojih u našem svijetu ima izobilje, svjedoče o prirođenom pozivu ljudskog mira na mir. U svakom je čovjeku želja za mirom osnovna težnja i u određenoj se mjeri podudara sa željom za ispunjenim, sretnim i uspješnim životom. Drugim riječima, želja za mirom odgovara jednom temeljnog moralnom načelu, to jest, obavezi i dužnosti cjelovitog, društvenog i zajedničkog razvoja, koji je sastavni dio Božjeg nauma prema ljudskom rodu. Čovjek je stvoren za mir koji je Božji dar.

Sve me to navelo da nadahnuće za ovu poruku crpm iz riječi Isusa Krista: "Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati!" (Mt 5, 9).

Evandeosko blaženstvo

2. Blaženstva što ih je proglašio Isus (usp. Mt 5, 3-12 i Lk 6,20-23), predstavljaju zapravo obećanja. U biblijskoj tradiciji, naime, blaženstva su literarna vrsta koja uvijek sa sobom nose neku dobru vijest, to jest evanđelje, koje ima vrhunac u nekom obećanju. Dakle, blaženstva nisu samo moralne preporuke, čijim poštivanjem čovjek u odgovarajućem vremenu – a to je obično drugi život – stječe neku nagradu, to jest situaciju buduće sreće. Blaženstvo o kojem ta blaženstva govore radije se sastoji u ispunjenju obećanja upućenog svima onima koji se u svome životu daju voditi zahtjevima istinitosti, pravednosti i ljubavi. Oni koji se uzdaju u Boga i njegova obećanja često se u očima svijeta čine naivni i daleko od stvarnosti. Ipak, Isus im poručuje da će ne samo u drugom životu, nego već u ovome, otkriti da su djeca Božja i da je Bog oduvijek i zauvjek potpuno na njihovo strani. Shvatit će da nisu sami, jer je On na strani onih koji se zauzimaju za istinu, pravdu i ljubav. Isus, objava Očeve ljubavi, nije oklijevao prinijeti samoga sebe za žrtvu. Kada prihvatimo Isusa Krista, Bogočovjeka, tada doživimo radosno iskustvo jednog beskrajnog dara: dioništva u samom Božjem životu, milosnom životu, tom zalagu života u potpunom blaženstvu.

Isus Krist nam, osobito, daje pravi mir koji se rađa iz povjerljivog susreta čovjeka s Bogom.

To nam Isusovo blaženstvo govori da je mir istodobno mesijanski dar i ljudsko djelo. Naime, mir prepostavlja humanizam otvoren transcendentiji. To je plod uzajamnog darivanja, uzajamnog obogaćivanja, zahvaljujući daru koji ima svoj izvoru u Bogu i omogućuje živjeti s drugima i za druge. Etika mira je etika zajedništva i dijeljenja. Nužno je, dakle, da se razne današnje kulture izdignu iznad oblikâ antropologije i etike koji se

temelje na čisto subjektivističkim i pragmatičnim teorijsko-praktičnim prepostavkama, na osnovu kojih se odnosi suživota nadahnjuju na kriterijima moći i profita, sredstva postaju ciljevi i obratno, kultura i odgoj su usredotočeni samo na instrumente, tehniku i djelotvornost. Preduvjet za mir je rušenje diktature relativizma i prepostavki o potpuno autonomnom moralu, koji prijeći priznavanje neotuđivog moralnog zakona što ga je Bog upisao u savjest svakoga čovjeka. Uspostavljeni mir znači graditi suživot u racionalnom i moralnom smislu, koji počiva na temeljima čiju mjeru nije stvorio čovjek, već Bog. "Gospodin narodu svom daje jakost, Gospodin narod svoj mirom blagoslivlje", podsjeća Psalm 29 (r. 11).

Mir – Božji dar i čovjekovo djelo

3. Mir se tiče osobe u cjelini i podrazumijeva potpunu zauzetost. To je mir s Bogom življenjem po njegovoj volji. To je nutarnji mir sa samim sobom i izvanjski mir s bližnjima i sa čitavim stvorenim svijetom. Uključuje u prvom redu, kao što je pisao blaženi Ivan XXIII. u enciklici *Pacem in terris*, čija će se pedeseta obljetnica obilježiti za nekoliko mjeseci, izgrađivanje suživota utemeljenog na istini, slobodi, ljubavi i pravdi [2]. Nijekanjem onoga što predstavlja pravu narav ljudskog bića, u njegovim bitnim dimenzijama, u njegovoj dubokoj sposobnosti da spozna istinu i dobro i, u konačnici, samoga Boga, ugrožava se i izlaže pogibelji izgrađivanje mira. Bez istine o čovjeku, koju je Stvoritelj upisao u njegovo srce, sloboda i ljubav bivaju obezvrijedjeni, a zauzimanje za pravdu gubi svaki smisao.

Da bismo postali istinski mirotvorci od presudne je važnosti imati na umu transcendentalnu dimenziju i biti u stalnom dijalogu s Bogom, milosrdnim Ocem, u kojem molimo za otkupljenje koje nam je stekao njegov Sin Jedinorođenac. Tako čovjek može pobijediti onu klicu potamnjivanja i nijekanja mira što ga predstavlja grijeh u svim njegovim oblicima: egoizmu i nasilju, gramzivosti i želji za moći i vlašću nad drugim, nesnošljivosti, mržnji i nepravednim strukturama.

Ostvarivanje mira ovisi prije svega o prepoznavanju da smo, u Bogu, jedna ljudska obitelj. Ta je obitelj, kao što se uči u enciklici *Pacem in terris*, sastavljena od interpersonalnih odnosâ i institucijâ poduprtih i nadahnutih jednim zajedničkim "mi", koji uključuje unutarnji i izvanjski moralni red, gdje se, po istini i pravednosti, iskreno priznaju uzajamna prava i međusobne dužnosti. Mir je red oživljen i upotpunjeno ljubavlju, na takav jedan način da tuđe

potrebe i zahtjeve osjećamo kao svoje vlastite, da s drugima dijelimo svoja dobra i zalažemo se da svi ljudi u svijetu dijele iste moralne i duhovne vrijednosti. To je red postignut u slobodi, na način koji odgovara dostojanstvu osobâ koje, po svojoj naravi kao razumna bića, preuzimaju na sebe odgovornost za vlastito djelovanje [3].

Mir nije san, nije utopija: mir je moguć. Svoj pogled moramo spustiti dublje, ispod površnosti vanjštine i pojave koje nas okružuju, da bismo otkrili jednu pozitivnu stvarnost koja postoji u srcima, jer je svaki čovjek stvoren na Božju sliku i pozvan rasti i dati svoj doprinos izgrađivanju novog svijeta. Sâm je Bog, naime, utjelovljenjem svoga Sina i otkupljenjem što ga je On izveo, ušao u povijest i izveo na život novo stvorene i uspostavio novi savez između Boga i čovjeka (usp. Jr 31, 31-34), pruživši nam mogućnost da steknemo "novo srce" i "novi duh" (usp. Ez 36, 26).

Upravo zato Crkva je uvjerenja kako postoji prijeka potreba za novim navještanjem Isusa Krista, prvog i glavnog činioča cjelovitog razvoja narodâ kao i mira. Isus je, naime, naš mir, naša pravda i naše pomirenje (usp. Ef 2,14; 2 Kor 5,18). Mirotvorac je, prema Isusovim blaženstvima, onaj koji traži dobro drugoga, puninu dobra duše i tijela, danas i sutra.

Iz tog učenja se može izvesti zaključak da je svaka osoba i svaka zajednica – redovnička, građanska, odgojna i kulturna – pozvana zalagati se za mir. Mir je u prvom redu ostvarivanje zajedničkog dobra društva na njegovim različitim razinama, primarnoj i intermedijarnoj, nacionalnoj, međunarodnoj i globalnoj. Upravo zato se može s pravom reći da je put koji vodi do ostvarivanja općeg dobra ujedno put koji treba slijediti u postizanju mira.

Mirotvorci su oni koji ljube, brane i promiču život u njegovoj cjelini

4. Put koji vodi do postizanja općeg dobra i mira je prije svega poštivanje prema ljudskom životu, promatranom u mnogostrukosti njegovih aspeka-ta, počevši od njegova začeća, preko njegova rasta i razvoja pa sve do njegova prirodnog svršetka. Pravi su mirotvorci, dakle, oni koji ljube, brane i promiču ljudski život u svim njegovim vidicima: osobnom, zajedničkom i transcendentnom. Život u punini je vrhunac mira. Onaj koji želi mir ne može tolerirati nasrtaje i zločine protiv života.

Oni koji ne cijene dovoljno vrijednost ljudskog života i, samim tim, zalažu se primjerice za liberalizaciju pobačaja, možda ne shvaćaju da na taj način

predlažu postizanje lažnog mira. Bijeg od odgovornosti, koji obezvrađuje osobu, a još više ubojstvo jednog nevinog bića koje se ne može braniti, neće moći nikada donijeti sreću i mir. Doista, kako netko može tvrditi da se zauzima za mir, cijeloviti razvoj narodâ i samo očuvanje okoliša, a ne brani pravo na život najslabijih, počevši od nerođene djece? Svaka povreda života, osobito u njegovu početku, neizbjegno nanosi nepopravljive štete razvoju, miru i okolišu. Jednako tako nije ispravno uvoditi kriomice u zakonodavstvo lažna prava na slobode koja, budući da se temelje na ograničenom i relativističkom shvaćanju ljudskog bića i vještrom korištenju dvoznačnih izraza usmjerenih promicanju tobožnjeg prava na pobačaj i eutanaziju, ugrožavaju temeljno pravo na život.

Postoji također potreba da se prizna i promiče prirodnu strukturu braka kao zajednice jednog muškarca i jedne žene s obzirom na pokušaje da se s njom pravno izjednači ostale vrste zajednicâ koje se od nje stubokom razlikuju i koje joj, zapravo, štete i pridonose njezinu destabilizaciju, potamnjujući njezinu posebnu narav i njezinu nezamjenjivu društvenu ulogu.

Ta načela nisu istine vjere, niti su tek neka posljedica prava na vjersku slobodu. Ona su upisana u samu čovjekovu narav, spoznatljiva su razumom te su dakle zajednička svim ljudima. Nastojanja Crkve oko njihova promicanja nema dakle konfesionalni karakter, već su upravljena svim osobama, neovisno o njihovoj vjerskoj pripadnosti. To djelovanje je to potrebnije što se ta načela više nijeće ili pogrešno shvaća, jer to predstavlja povredu istine o osobi, tešku ranu nanesenu pravednosti i miru.

Zato je drugi važni način kojim se pomaže izgrađivanju mira taj da pravni sustavi i pravosuđa priznaju pravo na korištenje prava na prigovor savjesti kada su posrijedi zakoni i vladine mјere koji predstavljaju napad na ljudsko dostojanstvo, kao što su pobačaj i eutanazija.

Među temeljna ljudska prava, također u pogledu miroljubivog suživota narodâ i mira u svijetu, ubraja se također pravo pojedinaca i zajednica na vjersku slobodu. U ovom povijesnom trenutku, sve je važnije to pravo promicati ne samo s negativne točke gledišta, kao sloboda od – primjerice, od obavezâ i prisilâ u pogledu slobode izbora vlastite religije –, nego također s pozitivne točke gledišta, u njegovim raznim inačicama, kao sloboda za: primjerice, svjedočenje vlastite vjere, obznanjivanje i prenošenje svog učenja; uključivanje u aktivnosti

na odgojnem, dobrotvornom i karitativnom polju koje omogućuju provoditi u djelo vlastite religijske zapovijedi; postojanje i djelovanje kao socijalna tijela, uređena prema vlastitim doktrinarnim načelima i institucionalnim ciljevima. Nažalost, i u zemljama drevne kršćanske tradicije bilježi se sve veći broj slučajeva vjerske nesnošljivosti, osobito prema kršćanstvu i onima koji jednostavno nose prepoznatljive znakove vlastite vjerske pripadnosti.

Mirotvorac mora imati također pred očima da, u sve većem dijelu javnog mnijenja, ideologije radikalnog liberalizma i tehnokracije nameću uvjerenje da postizanju ekonomskog rasta treba težiti čak i na štetu socijalne uloge države i mrežâ solidarnosti civilnog društva, kao i socijalnih pravâ i dužnosti. Treba, međutim, podsjetiti da su ta prava i dužnosti od temeljne važnosti za puno ostvarenje ostalih prava, počevši od građanskih i političkih.

Među pravima i dužnostima koja su danas najugroženija ubraja se pravo na rad. Razlog tome krije se u činjenici da su rad i ispravno priznavanje pravnog položaja radnika sve više obescijenjeni, jer se smatra da ekonomski razvoj ovisi prije svega o potpunoj slobodi tržištâ. Rad se tako promatra kao varijabla koja ovisi o ekonomskim i financijskim mehanizmima. U vezi s tim ponovno tvrdim da ljudsko dostojanstvo, kao i ekonomski, društveni i politički razlozi traže da se i nadalje "daje prioritet cilju da se svima omogući pristup stalnom zaposlenju" [4]. Preduvjet za ostvarenje tog ambicioznog cilja je novo shvaćanje rada, utemeljeno na etičkim načelima i duhovnim vrijednostima, koji će učvrstiti poimanje rada kao temeljnog dobra za osobu, obitelj i društvo. S tim je dobrom nerazdvojno povezana dužnost i pravo koji zahtijevaju hrabre nove politike zapošljavanja sviju.

Izgrađivati dobro mira pomoću novog modela razvoja i ekonomije

5. Sa svih strana može se čuti da je danas nužan novi model razvoja, kao i novi pristup ekonomiji. I cijeloviti, solidarni i održivi razvoj i opće dobro zahtijevaju ispravnu ljestvicu dobara i vrijednosti, koju je moguće ustrojiti tako Bog bude središnja referentna točka. Nije dovoljno imati na raspolaganju mnogo sredstava i mnogo mogućnosti izbora, ma koliko oni vrijedni bili. I raznovrsnost dobara koja stoje u službi razvoja i široka lepeza izborâ moraju se koristiti u svrhu dobrog života, ispravnog vladanja u kojem se priznaje primat duhovne dimenzije i poziv na ostvarenje općeg dobra. U protivnom, oni gube svoju pravu vrijednost

i na kraju bivaju uzdignuti u nove idole.

Da bi se izašlo iz trenutne finansijske i ekonomске krize – koja ima za posljedicu rast nejednakosti – nužne su osobe, skupine, institucije koje promiču život pospješivanjem čovjekove kreativnosti kako bi se, čak i iz krize, izvukla prilika za razlučivanje i novi ekonomski model. Prevladavajući model u posljednjim desetljećima poziva je na traženje maksimalne zarade i potrošnje, na temelju jednog individualističkog i egoističnog razmišljanja, usmjerenog na to da se osobe promatra isključivo kroz prizmu njihove sposobnosti da odgovore na zahteve kompetitivnosti. Međutim, s druge točke gledišta pravi i trajni uspjeh se postiže darivanjem sebe samih, vlastitih intelektualnih sposobnosti, vlastite poduzetnosti, budući da održivi, to jest autentični ljudski ekonomski razvoj treba načelo besplatnosti kao izraz bratstva i logike dara [5]. To konkretno znači da je u ekonomskoj djelatnosti mirotvorac onaj koji sa suradnicima i kolegama, s naručiteljima i korisnicima, uspostavlja odnose koji se baziraju na poštenu i uzajamnosti. On obavlja ekonomsku djelatnost za opće dobro i doživljava svoj rad kao nešto što je iznad njegovog osobnog interesa, na dobrobit sadašnjih i budućih naraštaja. Na taj način, on radi ne samo za sebe, već i zato da drugima osigura budućnost i dostojanstveno zaposlenje.

Na ekonomskom planu, države posebice moraju osmisliti politike industrijskog i poljoprivrednog razvoja u kojima će se posvećivati briga društvenom napretku i posvemašnjem razvoju demokracije i pravne države. Stvaranje etičkih struktura za monetarna, finansijska i robna tržišta također je od temeljne važnosti i nezaobilazno; ova je nužno stabilizirati i bolje koordinirati i kontrolirati kako ne bi nanosila štetu najsiromašnijima. Pažnja mnogih mirotvoraca mora se usto usmjeriti – s većom odlučnošću no što se činilo do danas – na prehrambenu krizu, koja je daleko teža od finansijske. Problem sigurnosti opskrbe hranom ponovo se našao u središtu međunarodnog političkog programa, zbog kriza povezanih, između ostalog, s naglim promjenama cijena osnovnih poljoprivrednih proizvoda, neodgovornim ponašanjima nekih ekonomskih aktera i nedostatnom kontrolom od strane vladâ i međunarodne zajednice. Da bi se uhvatili u koštač s tim krizama, mirotvorci su pozvani djelovati zajedno u duhu solidarnosti, od mjesne do međunarodne razine, sa ciljem da se zemljoradnicima, osobito na malim seoskim imanjima, omogući da mogu obavljati svoju djelatnost na dostojanstven i održiv način sa socijalnog, am-

bijentalnog i ekonomskog gledišta.

Odgoj za kulturu mira: uloga obitelji i institucija

6. Želim ponovno snažno potvrditi da su mnogi mirotvorci pozvani njegovati ljubav prema općem dobru obitelji i socijalnoj pravednosti, kao i zauzetost za učinkoviti socijalni odgoj.

Nitko ne smije nijekati ili podcenjivati odsudnu ulogu obitelji, te temeljne stanice društva s demografskog, etičkog, pedagoškog, ekonomskog i političkog gledišta. Ona ima prirodni poziv promicati život: ona prati osobe u njihovu rastu i sazrijevanju i potiče uzajamno obogaćivanje kroz brigu i dijeljenje. Obitelj, na osobit način, služi kao rasanik za osobno sazrijevanje u skladu s mjerilima Božje ljubavi. Obitelj je jedan od nezaobilaznih socijalnih subjekata u ostvarivanju kulture mira. Nužno je sačuvati pravâ roditelja i njihovu primarnu ulogu u odgoju djece, na prвome mjestu na moralnom i vjerskom polju. Obitelj je mjesto gdje se rađaju i rastu mirotvorci, budući promicatelji kulture života i ljubavi [6].

U tu golemu zadaću odgoja za mir uključene su na osobit način vjerske zajednice. Crkva vjeruje da je preuzela na sebe dio te velike odgovornosti kroz novu evangelizaciju, koja za svoje stozere ima obraćenje na istinu i Kristovu ljubav i, samim tim, duhovni i moralni preporod pojedinaca i društava. Susret s Isusom Kristom oblikuje mirotvorce obvezujući ih na zajedništvo i prevladavanje nepravde.

Posebnu zadaću u pogledu mira imaju kulturne, obrazovne i sveučilišne institucije. Od ovih se traži da pruže značajan doprinos ne samo obrazovanju novih naraštaja lidera, već također obnovi javnih, bilo nacionalnih bilo međunarodnih, ustanova. One mogu također pridonijeti znanstvenom promišljanju koje će ekonomski i finansijske djelatnosti postaviti na čvrste antropološke i etičke temelje. Današnji svijet, pogotovo svijet politike, treba svježe ideje i nove kulturne sinteze, kako bi se nadišlo čisto tehničke pristupe i uskladilo razne političke struje u cilju postizanja općeg dobra. Ovo potonje, promatrano kao skup pozitivnih interpersonalnih i institucionalnih odnosâ u službi cjelovitog razvoja pojedinaca i skupina, je u temelju svakog pravog odgoja za mir.

Pedagogija mirotvoraca

7. Jasno se, na kraju, uviđa nužnost predlaganja i promicanja pedagogije mira. Ona zahtijeva bogati duhovni život, jasne i ispravne moralne referentne točke i prikladne stavove i načine života.

Djela mirotvorstva teže postizanju općeg dobra i pobuđuju zanimanje za mir i njegovanje mira. Misli, riječi i geste mira stvaraju mentalitet i kulturu mira, ozračje poštivanja, čestitosti i srdačnosti. Potrebno je, dakle, učiti ljude da jedni druge ljube i njeguju mir, i da u njihovim odnosima više prevladava dobrohotnost no puka tolerancija. Temeljni je poticaj tomu "reći ne osveti, priznati nepravde, prihvatiči isprike bez da smo ih tražili i na kraju oprostiti" [7], tako da se pogreške i uvrede mogu uistinu priznati, da bismo mogli zajedno kročiti prema pomirenju. To zahtijeva jačanje pedagogije oprاشtanja. Zlo se, naime, pobjeđuje dobrom, a u traženju pravednosti treba se voditi primjerom Boga Oca koji ljubi svu svoju djecu (usp. Mt 5,21-48). To je polagan proces, jer pretpostavlja duhovni razvoj, odgajanje za više vrijednosti, novu viziju ljudske povijesti. Treba se odreći lažnog mira što ga obećavaju idoli ovoga svijeta i njegovih pratećih opasnosti, onog lažnog mira koji otupljuje savjesti, koji vodi čovjeka do toga da je prigrnut nad samim sobom, bez volje za životom i na sve ravnodušan. Pedagogija mira, nasuprot tome, uključuje djelovanje, suosjećanje, solidarnost, hrabrost i ustrajnost.

Isus utjelovljuje sve te stavove u svome životu, sve do potpunog predanja samoga sebe, sve do "gubitka života" (usp. Mt 10,39; Lk 17,33; Iv 12,25). On obećava svojim učenicima da će, prije ili kasnije, doživjeti čudesno otkriće o kojem smo govorili na početku, to jest da u svijetu postoji Bog, Bog Isusa, koji je potpuno solidaran s ljudima. U vezi s tim želim podsjetiti na molitvu kojom se traži od Boga da nas učini oruđima svoga mira, da bismo nosili njegovu ljubav tamo gdje vlada mržnja, njegovo oproštenje gdje je uvreda, istinsku vjeru tamo gdje je sumnja. Zajedno s blaženim Ivanom XXIII. molimo Boga da prosvijetli vođe naroda da, pored skrbi za materijalno blagostanje svojih sugrađana, jamče i brane dragocjeno dobro mira, molimo ga da jača u ljudima spremnost da ruše barijere koje ih dijele, da jača sveze uzajamne ljubavi, međusobno razumijevanje i da opravštaju onima koji su im nanijeli uvrede; tako će njegovom moći i nadahnućem svi narodi na zemlji iskusiti bratstvo i željeni mir za kojim silno teže će cvasti i kraljevati među njima [8].

S tom molitvom, izražavam svoju želju da svi postanu pravi mirotvorci i graditelji mira, tako da ljudski grad raste u bratskoj slozi, napretku i miru.

Iz Vatikana, 8. prosinca 2012.

Papa Benedikt XVI.

Bilješke

- [1] Usp. Drugi vatikanski koncil, Past. konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu Gaudium et spes, 1.
- [2] Usp. enc. Pacem in terris (11. travnja 1963.): AAS 55 (1963), 265-266.
- [3] Usp. isto: AAS 55 (1963), 266.
- [4] Benedikt XVI., Enc. Caritas in veritate (29. lipnja 2009.), 32: AAS 101 (2009), 666-667.
- [5] Usp. isto, 34 i 36: AAS 101 (2009), 668-670 e 671-672.
- [6] Usp. Ivan Pavao II., Poruka za svjetski dan mira 1994. (8. prosinca 1993.): AAS 86 (1994), 156-162.
- [7] Benedikt XVI., Discorso in occasione dell'Incontro con i membri del Governo, delle istituzioni della Repubblica, con il corpo diplomatico, i capi religiosi e rappresentanze del mondo della cultura (Govor prigodom Susreta s članovima Vlade, državnih institucija, diplomatskog zbora, vjerskim vođama i predstavnicima svijeta kulture), Baabda-Libano (15., rujna 2012.): L'Osservatore Romano, 16. rujna 2012., str. 7.
- [8] Usp. enc. Pacem in terris (11. travnja 1963.): AAS 55 (1963), 304

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Priopćenje s 45. plenarnog zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije

Zagreb, 13.—15. studenoga 2012.

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, 45. po redu, održano je od 13. do 15. studenoga 2012. u sjedištu HBK-a u Zagrebu, Ksaverska cesta 12a. Na zasjedanju su sudjelovali apostolski nuncij u RH mons. Alessandro D'Errico, izaslanik Biskupske konferencije BiH-a vojni ordinarij mons. Tomo Vukšić, subotički biskup mons. Ivan Penzeš i srijemski biskup mons. Đuro Gašparović.

Na početku radnoga dijela zasjedanja biskupi su podržali pokretanje postupka za proglašenje blaženim krčkog biskupa Antuna Mahnića (1850—1920).

O XIII. općoj redovitoj Sinodi biskupa, koja je o temi "Nova evangelizacija za prenašanje kršćanske vjere" održana od 7. do 28. listopada 2012. u Rimu, govorili su kardinal Josip Bozanić i pomoći đakovačko-osječki biskup Đuro Hranić. Oni su iznijeli pojedinosti o organizaciji i nekim naglasima Sinode koja je okupila biskupe i promatrače iz cijelog svijeta. Posebno su naglasili ozračje katolicita, univerzalnosti Crkve koje je vladalo na Sinodi, a očitovalo se u iznošenju iskustava i prijedloga crkvenih zajednica iz svih dijelova svijeta.

Pomoći zagrebački biskup Ivan Šaško, predsjednik Odbora HBK-a za katoličke škole i visoka crkvena učilišta, govorio je o Katoličkim školama u smislu uređivanja statusa katoličkih škola u skladu s Ugovorima o suradnji na području odgoja i kulture te o pravnim pitanjima između Svetе Stolice i Republike Hrvatske, nadopunjavanja osnivačkih akata te izgradnje i očuvanja specifičnosti katoličkih škola. Sukladno ugovorima, Katolička crkva ima pravo osnivati škole bilo kojeg stupnja kojima Republika Hrvatska priznaje pravnu osobnost, a njihovim djelatnicima i učenicima priznaje jednaka prava kao i državnim školama. Biskup Šaško je istaknuo potrebu izrade strategije širenja mreže katoličkih škola na razini biskupija i redovničkih zajednica, s osobitim naglaskom na školske oblike prije srednje škole. Upozorio je i na potrebu veće koordinacije na razini HBK-a kako bi se postiglo jedinstvo djelovanja na nacionalnoj razini. Požeškom biskupu Antunu Škvorčeviću biskupi su povjerili izradu strategije o pitanjima vezanim za katoličke škole.

Hrvatski biskupi su na zasjedanju, nakon izvješća predstojnika Nacionalnoga katehetskog ureda mons. Ivice Pažina o provedbi vjeronauka u osnovnim i srednjim školama, izrazili svoju radost zbog otvorenosti roditelja i učenika koji osobnim izborom vjeronauka u školi pred Crkvu uvek i iznova stavlju nove zadaće promišljanja o kvalitetnom vjerskom odgoju i kvaliteti vjeronaučne nastave. Razmotrili su također i ozbiljna otvorena pitanja. Ona se ponajprije odnose na povredu Ugovora između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture (čl. 1, t. 1) i Ugovora između Hrvatske biskupske konferencije i Vlade Republike Hrvatske o katoličkom vjeronauku u javnim školama i vjerskom odgoju u javnim predškolskim ustanovama (čl. 3, t. 1) kojim se garantira pravo na vjeronauku u školi za vrijeme čitavog obrazovanja s po dva sata tjedno. Nasuprot tome, u okviru "sestrinskog obrazovanja", odnosno u medicinskim srednjim školama, to se pravo od početka ove školske godine ne poštuje. Naime, trenutno se nastava vjeronauka uopće ne izvodi u trećim razredima srednjih medicinskih škola, a sukladno reformi medicinskih srednjih škola od sljedeće godine to isto bi se trebalo dogoditi i u četvrtim razredima, tako da bi nastava vjeronauka u srednjim medicinskim školama ostala samo u prva dva razreda (s po jedan sat tjedno). Analizirali su i posljedice koje je donijela preporuka ministra Jovanovića o provedbi vjeronauka u osnovnim školama prvi i posljednji sat. U nekim se školama te posljedice očituju u diskriminaciji vjeronauka kao predmeta, a u nekima u otežavanju izvođenja nastave. Biskupi su izrazili svoje čuđenje te nezadovoljstvo zbog nespremnosti ministra znanosti, obrazovanja i sporta za susret i razgovor s predstavnicima Hrvatske biskupske konferencije i Nacionalnog katehetskog ureda o navedenim pitanjima.

Biskupi su također upoznati s relevantnim činjenicama uvođenja, provedbe te sadržaja Kurikuluma zdravstvenog odgoja. Pozitivno su vrednovali sadržaje njegova tri prva modula. No, iznenadeni su načinom uvođenja zdravstvenog

odgoja u osnovne i srednje škole, njegovom obvezatnošću za sve učenike te sadržajem njegova četvrtoga modula, koji je s obzirom na stavove o spolnoj, odnosno tzv. rođnoj ravnopravnosti i o odgovornom spolnom ponašanju posve u suprotnosti s kršćanskim svjetonazorom učenika, njihovih roditelja, ali i mnogih nastavnika. Osobito su naglasili nedopustivost grubog kršenja ustavnog prava i slobode roditelja da oni odlučuju o odgoju svoje djece (Ustav Republike Hrvatske, čl. 63, t. 1). Naime, "roditelji imaju prvenstveno pravo da biraju vrstu obrazovanja za svoju djecu" (Opća deklaracija o pravima čovjeka, čl. 26, t. 3), a država "u obavljanju svojih funkcija povezanih s obrazovanjem i poučavanjem" ima zadaću "poštovati pravo roditelja da osiguraju obrazovanje i poučavanje u skladu sa svojim vjerskim i filozofskim uvjerenjima" (Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Protokol 1, čl. 2; usp. Povelja o temeljnim pravima Europske Unije, čl. 14, t. 3). To pravo roditeljima daju brojni međunarodni pravni akti, kao i dokumenti europskih institucija, kojih je potpisnik i Republika Hrvatska, sve do nedavne Rezolucije Vijeća Europe o pravu na slobodu izbora u obrazovanju u Europi (od 4. listopada 2012., br. 1904/2012).

Neprofesionalan i nedopušten pristup ovom ozbiljnog pitanju biskupi drže krajnje zabrinjavajućim te pozivaju Vladu Republike Hrvatske i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta na dosljedno poštovanje pozitivnih europskih, međunarodnih te hrvatskih zakona i drugih pravnih akata. Sadašnji četvrti modul Kurikuluma zdravstvenoga odgoja smatraju višestruko neprihvatljivim te zahtijevaju da on u skladu s Ugovorom između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture bude usklađen s vrijednostima kršćanske etike (usp. čl. 1, t. 2).

Biskupi također pozivaju sve katoličke roditelje da se osobno upoznaju sa sadržajem Kurikuluma te izražavaju svoju podršku onim roditeljima, vjeroučiteljima i ostalim prosvjetnim djelatnicima koji dižu svoj glas u obrani svojih prava i dostonstva vlastite savjesti. Zajedno s drugim vjerskim zajednicama u Republici Hrvatskoj, Hrvatska biskupska konferencija traži putove obrane roditeljskih i vjerskih prava zajamčenih Ustavom Republike Hrvatske te Zakonom o pravnom položaju vjerskih zajednica. Kao zasebno pitanje, s obzirom na provedbu Kurikuluma zdravstvenog odgoja, Hrvatska biskupska konferencija je razmotrila i pitanje provedbe Kurikuluma u katoličkim školama. U svezi s tim biskupi su potvrdili da na temelju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske

i Hrvatske biskupske konferencije o katoličkim osnovnim i srednjim školama od 23. svibnja 2011. "katoličke škole imaju pravo provoditi odgojno-obrazovne programe (...) sukladno katoličkim moralnim načelima" (čl. 9).

S obzirom na tumačenje nepovredivosti isповједne tajne u okviru rasprava o izmjenama i dopunama Kaznenoga zakona Hrvatska biskupska konferencija ponavlja nepromjenjiv nauk Katoličke crkve da je svaki svećenik koji, slaveći sakrament pomirenja, prima ispovijedi, obvezan "obdržavati posvemašnu tajnu o grijesima koje mu je pokornik ispovjedio", te da mu "nije dopušteno govoriti ni o onome što je u ispovijedi saznao o životu pokornika", jer ispovjedna tajna, koja ne dopušta izuzetka, ostaje zapečaćena sakramentom (Katekizam Katoličke Crkve, br. 1467). Osim toga, zakon koji bi bio u suprotnosti s tim naukom, bio bi istodobno i u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske (čl. 40), a i s Ugovorom između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima (čl. 8, t. 2). Uz ovo napominjemo da su svećenici, čuvajući ispovjednu tajnu tijekom stoljeća, davali i svoje živote, ostajući vjerni svome zvanju. Na to su spremni i naraštaji današnjih svećenika.

Nakon što se u medijima počeo širiti dojam o izvrsnim odnosima između hrvatskih vlasti i Svetе Stolice kojima su jedini problem stavovi hrvatskih biskupa, biskupi ističu da su to podmetanja kojima se želi narušiti crkveno jedinstvo i poljuljati međusobno povjerenje na različitim razinama. Istodobno biskupi su istaknuli da nema nikakvog razilaženja između Hrvatske biskupske konferencije i Svetе Stolice kako su u nedavним svojim izjavama sugerirali neki visoki hrvatski državni dužnosnici.

Hrvatski su se biskupi s osobitom zabrinutošću osvrnuli i na aktualnu iznimno tešku socijalnu situaciju u Hrvatskoj. Zabrinjava povećanje broja socijalno ugroženih osoba te zbog toga biskupi apeliraju na sve odgovorne u našemu društvu da se što snažnije zauzmu oko rješavanja izazova koje je nametnula globalna kriza, potičući s jedne strane primjerena gospodarska rješenja koja će rezultirati povećanjem zaposlenosti, a s druge strane u duhu sveopće solidarnosti i osjetljivosti posvetiti posebnu brigu onima koji su najugroženiji i najviše pogodjeni krizom. Biskupi na osobit način pozivaju vjernike te potiću sve crkvene ustanove, napose karitativne, da dadu svoj doprinos u prevladavanju aktualnog stanja.

U svojem osvrtu na aktualnu situaciju u iščekivanju drugostupanske presude hrvatskim generalima

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Anti Gotovini i Mladenu Markaču biskupi su istaknuli da smo tijekom posljednjih dvaju desetljeća hrvatske suverenosti prolazili kroz mnoštvo teških trenutaka koje smo kao vjernici promatrali u svjetlu vjere i povijesti spasenja, sa zahvalnošću svima, a osobito hrvatskim braniteljima, koji su žrtvovali svoje živote za slobodu naše domovine. No, oslobođenjem hrvatskih krajeva nisu prestali izazovi i kušnje za one koji su podnijeli najveći teret ratnih godina. Mnoštvo je branitelja izloženo progonima i sudskim procesima, a neki od njih i političkim zlorabama. Biskupi upozoravaju na nužnost zauzimanja za pravednost i poštivanje prava osuđujući sve zločine koji su se dogodili, ali također upozoravaju i na neobjektivne i zlonamjerne prosudbe i djelovanja kao i na nedostatnu osjetljivost institucija kojima je to dužnost, za promicanje istine o hrvatskoj obrani o stradanjima i drugim posljedicama rata. Što se tiče skorašnje presude hrvatskim generalima Gotovini i Markaču, koji su dali velik doprinos u oslobođanju naše domovine Hrvatske od srpske agresije, kao i skupova potpore tim uglednim hrvatskim generalima, hrvatski su biskupi pozvali vjernike na zajedništvo i molitvu da pravomoćna presuda bude sukladna načelima pravednosti i istine. Ujedno biskupi pozivaju sve one koji će ovih dana na razne načine iskazivati potporu hrvatskim generalima, da to uvijek čine dostojanstveno te s poštovanjem i zahvalnošću prema tolikim hrvatskim braniteljima koji su svojom nesebičnom žrtvom svima nama darovali slobodu.

O medijskoj ustanovi HBK-a govorio je predsjednik Odbora HBK-a za sredstva društvenih komunikacija riječki nadbiskup Ivan Devčić. Naime, budući da će uskoro medijske ustanove HBK-a – Tiskovni ured, Hrvatski katolički radio i Informativna katolička agencija – biti preseljene u novu zgradu HBK-a, istaknuta je potreba njihova zajedničkog djelovanja kao i pokretanja novoga internetskog portala. U tome smislu dani su neki prijedlozi i smjernice kako bi djelovanje medijske ustanove HBK-a bilo što učinkovitije.

Biskupi su usvojili novi Statut Hrvatskoga Cari-tasa.

Predsjednici pojedinih tijela HBK-a podnijeli su izvješća o svojem području djelovanja. Određeni su i izaslanici HBK-a na zasjedanjima drugih biskupske konferencije u 2013. godini.

Budući da je istekao mandat dosadašnjeg predsjednika HBK-a, đakovačko-osječkog nadbiskupa Marina Srakića, biskupi su na ovom zasjedanju za novoga predsjednika izabrali zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića.

Na zasjedanju su učinjene i neke druge promjene u tijelima HBK-a. Za novoga predsjednika Biskupske komisije HBK-a za liturgiju imenovan je pomoćni zagrebački biskup Ivan Šaško. Imenovani su i novi članovi Biskupske komisije HBK-a za Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima: imenovani su đakovačko-osječki nadbiskup Marin Srakić, šibenski biskup Ante Ivas, porečko-pulski biskup Dražen Kutleša i biskup Ivan Šaško. Predstavnik BK BiH-a u tu Komisiju naknadno će biti imenovan. Novi predsjednik Pravne komisije HBK-a je biskup Dražen Kutleša. Članom mješovite komisije HBK-a i HKVRPP-a imenovan je biskup Mate Uzinić. Na čelo Vijeća za migrante imenovan je biskup Vjekoslav Huzjak. Ravnatelju Središnje ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika i predstojniku finansijskog ureda HBK-a mons. Encu Rodinisu obnovljen je mandat, kao i predstojniku Nacionalnoga katehetskog ureda mons. Ivici Pažinu.

Biskupi su dogovorili i kalendar događanja za 2013. godinu. Zajedničko zasjedanje HBK-a i BK BiH-a održat će se 21. siječnja 2013. u Zagrebu. Redovna zasjedanja HBK-a održat će se od 9. do 11. travnja i od 16. do 18. listopada. Susret HBK-a i redovničkih poglavara održat će se 5. lipnja 2013.

Tajništvo Hrvatske biskupske konferencije

Zadarski nadbiskup Puljić novi predsjednik HBK

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić izabran je 14. studenoga 2012., na 45. redovitom plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije za predsjednika HBK, priopćio je Tiskovni ured HBK.

Nadbiskup Puljić rođen je 7. ožujka 1947. u mjestu Kamena pokraj Mostara, župa Blagaj. Završio je Dioceseansku gimnaziju u Dubrovniku, a studij teologije pohađao je u Splitu i Rimu. U Rimu je postigao diplomu licencijata iz pastoralne teologije i doktorat iz psihologije.

Za svećenika Mostarske biskupije zaređen je 24. ožujka 1974. u Rimu. Po završetku studija vršio je razne službe u Bogosloviji u Sarajevu: od 1978. do 1980. bio je prefekt; od 1980. do 1985. prefekt studija; od 1985. do 1988. rektor.

Sveti otac Ivan Pavao II. imenovao ga je dubrovačkim biskupom 7. prosinca 1989. godine. Za biskupa je zaređen u Dubrovniku 14. siječnja 1990. kada je i preuzeo službu. Papa Benedikt XVI. imenovao ga je 15. ožujka 2010. zadarskim nadbiskupom. U službu je uveden u zadarskoj prvostolnici 24. travnja 2010. godine.

Predsjednik RH čestitao novom predsjedniku HBK

Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović uputio je čestitku zadarskom nadbiskupu Želimiru Puljiću u povodu izbora na dužnost predsjednika Hrvatske biskupske konferencije sljedećeg sadržaja: "Iskreno Vam čestitam imenovanje na novu i odgovornu dužnost predsjednika Hrvatske biskupske konferencije. Uvjerem sam da će se, u kontinuitetu sa svojim prethodnikom, i dalje zauzimati za vrijednosti koje oplemenjuju društveni život i zajednička nastojanja, za mir, dostojanstvo osobe, toleranciju i međureligijsku suradnju, solidarnost i socijalnu pravdu. Vjerujem da će suradnja između Katoličke Crkve i institucija Republike Hrvatske na mnogim područjima javnog i društvenog života i ubuduće biti na dobrobit svih građana Republike Hrvatske", stoji u čestitki predsjednika Josipovića.

Izjava predsjednika HBK mons. Puljića povodom oslobođajuće presude hrvatskim generalima

„Raduj se, zemljo Hrvatska! Jer ovim današnjim činom završava tvoja dugogodišnja muka oslobođilačkog rata, porača i svih teških godina koje smo proživiljivali, ne samo u tegobnom ratu okupacije, nego i u poratnom vremenu kad su se različite teorije iz naše domovine i inozemstva širile oko kvalifikacije svega što se kod nas događalo. Uistinu, imamo se pravo svi radovati, zbog toga što je činom oslobođajuće presude hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču konačno završen obrambeni rat“ rekao je predsjednik HBK mons. dr. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup, na konferenciji za medije u zadarskom Ordinarijatu u petak 16. studenog.

„Ne daj Bože da je ostala na snazi kvalifikacija pravstupanske presude, nosili bismo dugo stigmu koje bismo se teško oslobodili desetljećima. U ovom događaju je sudjelovalo puno ručica. Bog blagoslovio puno ručica“ poručio je mons. Puljić. Istaknuo je da je zadaća medijskih djelatnika to objavljivati, zahvaljivati svima koji su pomogli

da se ovo dogodi: institucijama koje su bile angažirane oko donošenja i iznošenja istine, svjedočenjima, medijima koji su pozitivno pisali o tome, svećenicima koji su činili što je u njihovoj kompetenciji, boriti se molitvom za istinu i pravdu. „Isplatio se“ rekao je zadarski nadbiskup. Izrazio je iznenadenje oslobođajućom odlukom suda za sve točke optužnice. „Nismo to očekivali. I lanska presuda nam je stavila određenu sumnju ‘Bog zna kako će biti’. Bili smo sigurni da neće biti onolika kazna, očekivali smo smanjenje, ali oslobođanje ne. U tom vidu, vjerujem da je to Božje djelo! Ali i puno elemenata je tu. I mi se radujemo tome!“ rekao je mons. Puljić. Tragom nastojanja onih u domovini koji su bili na tragu pravstupanske presude, mons. Puljić je rekao: „Budući da je Haški sud bio politički intoniran, onda su i političari u tome, nažalost, gledali svoje interese i bodove. Mislim da sad oni koji su svjedočili, pomagali ili u nekom drugom smislu sudjelovali da ne dođe na vrijeme ova pobjeda, ako imaju imalo obraza, mogu se

samo stidjeti i tražiti ispriku. To mi je žao. Ali, radujem se da je konačno pravda i istina pobijedila“ poručio je nadbiskup Puljić i zaključio: „Nadbiskupija smo u kojoj je Ante Gotovina dao nezamjenjivi doprinos našoj slobodi i želimo zahvaliti Božjoj providnosti za to što se dogodilo“. Misa zahvalnica koju će predvoditi mons. Puljić će biti na blagdan

sv. Krševana, zaštitnika grada Zadra, u subotu 24. studenog u 10,00 sati u katedrali sv. Stošije u Zadru. U nedjelju, na svetkovinu Krista Kralja, nadbiskup poziva svećenike u Zadarskoj nadbiskupiji da u svim župama misom zahvale Bogu za dar oslobađajuće presude pjevanjem svečanog ‘Tebe Boga hvalimo’.

Poslanica varaždinskog biskupa Josipa Mrzljaka za Nedjelju Caritasa, 16. prosinca 2012.

Vjera ljubavlju djelotvorna (Gal 5,6)

Dragi vjernici, već smo zakoračili u Godinu vjere koju je proglašio papa Benedikt XVI. žečeći potaknuti cijelu Crkvu na ponovno otkrivanje puta vjere, upoznavanje Krista i prenošenje vjere postojanim svjedočanstvom života. Tom pozivu Svetoga Oca pridružio se i svaki biskup u svojoj mjesnoj Crkvi. Ove nedjelje, na korak do Božića, kada slavimo utjelovljenje Božje ljubavi prema čovjeku, obilježavamo Nedjelju Caritasa. U cijeloj našoj Domovini molit ćemo i darivati, prema svojim mogućnostima, za potrebite među nama.

Godina vjere imat će smisla ako naša vjera bude ljubavlju djelotvorna, ako se okrenemo Bogu i svoje pouzdanje položimo u Božju ljubav. Ali kako ćemo to učiniti ako iskrena srca ne tražimo znakove Božje prisutnosti u našim životima, ako nismo doživjeli susret s Isusom Kristom, ako ne provodimo vrijeme u molitvi?

Često si umirujemo savjest upućujući Bogu kakvu površnu riječ štovanja, zazivajući Njegovo ime samo onda kada nam je teško. Time zapravo pokazuјemo da nemamo iskustvo osobna susreta s Bogom. Ostaje nam izazov koji pred svakoga od nas stavlja Godina vjere: uistinu povjerovati i promjeniti svoje živote, prihvativi Boga kao svoju prvu ljubav. Potrebno je učiniti prvi korak s povjerenjem u dobrotu onoga koji nas je stvorio iz ljubavi te ustrajati na putu zajedništva i priateljstva sa živim Bogom. Bog je već na početku stvaranja svijeta i čovjeka učinio svoj prvi korak a na poseban način progovorio nam je u svojoj utjelovljenoj riječi – Isusu iz Nazareta. Na nama je da mu odgovorimo. Prava vjera nije nešto apstraktno, nego je povezana sa svakodnevnim životom. Naši životi moraju postati odraz onoga što vjerujemo. Moramo odbaciti gorčinu, srdžbu, opakost. Moramo odbaciti grijeh, nepratište uvreda, gajenje mržnje i negativnih osjećaja prema drugima. Na tom putu osobna čišćenja i obraćenja srca pozvani smo ljubiti Boga i bližnjega, osnaženi božanskom ljubavlju koja nas osposobljava za bratski život s ljudima. Zato je važno da upoznamo svoju vjeru, da sudjelu-

jemo u sakramentalnom životu, osobito u misi, da redovito molimo. Apostol Pavao uči nas da ljubav uvodi čovjeka u novi život, život u kojem je vjera ljubavlju djelotvorna, a to postaje novo mjerilo djelovanja koje iz temelja mijenja naš život. Živa vjera uvijek teži za time da se prelijeva na druge, da se dijeljenjem umnaža. Vjera i ljubav uvijek idu zajedno, osnažujući nas za svjedočenje konkretnim djelima, o čemu svjedoči djelovanje brojnih župnih, nad/biskupijskih i nacionalnog Caritasa.

Caritas je temeljna zadaća svakog pojedinog kršćanina, svake župne zajednice, svake nad/biskupije i Katoličke Crkve u cijelosti. Caritas je lice žive Crkve koja ispunja Kristovu zapovijed ljubavi prema bližnjemu. Caritas svojim djelovanjem naviješta i svjedoči Radosnu vijest ljubavi i pravednosti za sve ljude. Zauzimanjem za potrebite među nama i iskazivanjem solidarnosti djelima duhovnog i tjelesnog milosrđa Caritas ispunjava Kristovu zapovijed ljubavi prema bližnjemu. Da bismo je oživotvorili, moramo usvojiti novi stil života i novu logiku životnih odabira. Krist od nas zahtijeva da se obratimo siromašnima, i kao pojedinci i kao zajednica. Od nas se traži duhovno obraćenje, koje se napaja na molitvi, na šutnji, na razmatranju Božje riječi, oživljavanju i oživotvorenju liturgijskog i sakramentalnog života. Samo ako će Bog, koji je ljubav, biti u središtu našega srca i našega života, moći ćemo postati nova stvorenja te iskusiti “velike stvari” koje on želi učiniti s nama preko siromaštva i poniznosti.

Neka nam svima na srcu bude produbljivanje vjere, hrabro i javno svjedočenje Istine u koju vjerujemo, a na osobit način sudjelovanje u dobročinstvima organizirana djelovanja Caritasa, koje će pomoći da se naša vjera uistinu pokaže ljubavlju djelotvorna. Molimo Gospodina da nam otvorí srce kako bismo ga mogli poznavati i ljubiti, te biti izvori vode žive usred ovoga žednog svijeta.

+ Josip Mrzljak,

predsjednik Hrvatskog Caritasa

Izjava Komisije "Iustitia et pax" HBK***Završetak Domovinskoga rata******1. Ljudska pravda na trajnom iskušenju***

U povijesti zapadnoga civilizacijskog kruga, kao napredak kulture i civilizacije, snažno nadahnuto judeokršćanskim tradicijom, uspostavilo se suds-tvo kako bi se mogla održati pravednost u društvu nasuprot zakonu sile i jačega. Ljudsko pravo, nažalost, zbog ljudske slabosti i grešnosti ne ide uvijek ruku pod ruku s pravdom i pravednošću. Pa ipak, unatoč čestim povijesnim lutanjima i zloporabama prava, zapadni civilizacijski krug nikada nije u potpunosti racionalno odustao od ideal-a pravednosti. Iako se tome opasno približio kroz totalitarne sustave prošlog XX. stoljeća te kroz rasističke i kolonijalne zakone prema kojima je bilo samorazumljivo da postoje vredniji i manje vrijedni ljudi i narodi. Kao kršćanima uvijek nam se moliti za ljudske zakonodavce da se drže božanskoga za-kona prema kojemu je svaki čovjek Božje stvorenje i slika Božja a drugom čovjeku brat, a ne ljudskih predaja prema kojima uvijek biva da su neki ljudi i narodi vredniji od drugih. Hrvati su kroz tegobnu povijest često bili izručivani ljudskim sudovima koji su im dosuđivali teški usud nepravde i prije-vare, od krvavoga križevačkog sabora, sramotne osude Zrinskog i Frankopana, montiranog procesa blaženom kardinalu Alojziju Stepincu, nebrojenih ubijenih i zlostavljanjih koji se mogu uzdati samo još u pravorijek Vrhovnog Suca. U teškom Domovinskem ratu, u kojem su pravim čudom hrvatski branitelji uspjeli obraniti svoju domovinu, Hrvati su vjerovali da je konačno došlo vrijeme u kojemu će se i njih prosuđivati po načelu pravednosti. Vjerovali su Međunarodnom sudu za zločine počinjene na tlu bivše Jugoslavije u Hagu (ICTY). Štoviše, iinicirali su taj sud.

2. Haški sud

Gotovo dvadesetak godina nakon osnutka tog suda imali smo malo nade u njegovu pravednost. Pokušali smo je probuditi, upozoravali smo na njegova nepravedna polazišta, probleme i nedorečenosti, ali i dati mu snage kroz zajedničke i osobne molitve, post, klanjanje. I uspjeli smo. Pre-sudom za "Oluju" 16. studenoga 2012. u predmetu protiv generala Ante Gotovine i Mladena Markača Žalbeno vijeće spasilo je Sudu obraz i osiguralo mjesto u povijesti koje će taj Sud svrstavati u red sudova na kojima su, unatoč brojnim političkim optužnicama, uglavnom napisanim u mandatu

suci bili sposobni donijeti pravednu i pravno ute-mljenu presudu držeći se međunarodnog prava. Sudu je ova presuda, koja jasno naznačuje agre-sora i žrtvu, i apostrofira počinitelja zločina protiv mira, omogućila da u povijest uđe kao sud koji nije u potpunosti promašio svoj mandat. Ova presuda iznimno je važna za standarde međunarodnog prava jer je spriječila uvođenje pravnih i političkih norma koje bi u cijelom svijetu dovele u pitanje mir, stabilnost, kao i legitimitet UN-ovih i NATO-ovih postojećih i budućih mirovnih i vojnih operacija.

3. Rat i pomirenje

"Rat je poguba ljudske naravi", pisao je davno Marin Držić. Svaki je rat krajnje zlo i treba ga izbjegavati pod svaku cijenu. On naprsto stvara žrtve na svim stranama. Valja međutim razliko-vati nepravedni rat, što je bez sumnje – i po pre-sudi Haškoga suda od 16. XI. 2012. – bila srpska agresija na Republiku Hrvatsku 1991. - 1995., i pravedni obrambeni rat koji je vodila Republika Hrvatska. Nažalost, u ratu je najčešće riječ o stradanju običnih, malih ljudi koji su dovedeni u bezizlazne situacije. Kad rat pogodi jedan narod, kad čovjeka pogodi to teško zlo, valja učiniti sve da se rat vodi u okviru međunarodnih konvencija, tih civilizacijskih postignuća o minimumu ljudskosti u situacijama kada je čovjek kao biće sveden na min-imum svojih ljudskih mogućnosti. One pak koji se ogriješe o moralne norme u ratu valja otkriti i pravedno kazniti kako bi se ponovno uspostavila pravda u društvu. A ona je posebno potrebna u društвima i među narodima koji su bili u ratu. Up-ravo je zbog toga važno da se otkriju prave žrtve i pravi počinitelji zločina, primjerice počinitelji zločina nad hrvatskim civilima u Vukovaru, Glin-skoj Poljani, Baćinu, Škabrnji, Dubrovniku, Kar-lovcu, Osijeku, osobito tijekom višegodišnjega granatiranja mnogih hrvatskih gradova, kao i nad srpskim civilima u Gruborima i Varivodama. No, osuditi bilo koga zato što je netko stradao, nije čin uspostave narušene pravde, već čin odmazde, a to znači daljnje generiranje nepravde i održavanje stanja napetosti.

Ipak, sama pravednost, koliko god bila nužna za ozdravljenje odnosa među ljudima, nije dostat-na da ostvari trajni mir. Za mir je potrebno nešto više. Potrebno je otvarati horizonte sus-reta s Bogom i čovjekom te nastojati i oprasti.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Hrvatska riječ oprost, oproštenje, na izvrstan način označuje što nam je tu ponajprije činiti. U korijenu te riječi prost nalazi se pojam sloboden. Oprostiti, dakle, znači oslobođiti se navezanosti na zlo, a onda u slobodi darovati onome drugome mogućnost novoga susreta, novoga početka. Bez toga nema mira, a onda ni sreće, kako za osobe, tako i za narode. O tomu nas je posebice poučavao blaženi Ivan Pavao II. kad je govorio o potrebi "čišćenja pamćenja" kao osobitog "izraza obraćenja i vjernosti Isusu Kristu, jedinom otkupitelju čovjeka". A što znači "čistiti pamćenje" pokazao je one prve korizmene nedjelje (12. ožujka 2000.) kada je uime Crkve, zagledan u raspetoga Krista u bazilici Sv. Petra, "zamolio oproštenje za svako njezino dijete". I dodao kako "čišćenje pamćenja jača naše korake prema budućnosti i čini nas budnjima i poniznjima" (Novo millenio ineunte, 6). A pedagogijom "oprostiti i moliti oproštenje" želi se otkloniti iz pamćenja svaki osjećaj mržnje, mraka i duhovne zarobljenosti kako bismo uistinu bili slobodni.

4. Država Hrvatska

Nakon 20 godina hrvatske samostalnosti, a u vidu mira na ovim prostorima, čini nam se uputnim i korisnim učiniti "malu inventuru" onoga što se u Hrvatskoj zbivalo vezano uz događaje u Hagu. Teško se oteti dojmu da ljudi koji se u Hrvatskoj žele baviti javnim poslovima, biti političari, nekako više bivaju političari u Hrvatskoj, nego hrvatski političari. Često se stječe dojam kako se brojni naši javni djelatnici i političari servilno odnose prema zahtjevima koji im stižu iz europskih središnjica, a s vlastitim narodom komuniciraju površno, necjelovito, a nerijetko i oholo. Ljudi s pravom očekuju da njihovi predstavnici u zemlji i u inozemstvu budu otmjeni i oslobođeni kolonijalnog sindroma kojem često podliježu mali narodi i u suvremenom svijetu. Hrvatska je suosnivač Međunarodnog suda za ratne zločine počinjene na teritoriju bivše Jugoslavije. Budući da rad tog Suda ide svome kraju, čini nam se korisnim dovršiti ovu epizodu naše povijesti kako nas ona ne bi opterećivala u budućnosti. Ne kanimo ovim činiti detaljnju analizu. Želimo samo da nam neka od postavljenih pitanja pomognu posvijestiti trenutke i događaje koji su važni za razvoj Hrvatske, a vezani su uz rad Suda. U tom vidu valja promatrati i ova propitivanja:

- Pitamo se, kako to da Hrvatska nikada nije postavila pitanje u Vijeću sigurnosti UN-a zašto sud podiže optužnice protiv pokojnika koji se ne mogu

braniti, a to je protivno pravnim i civilizacijskim uzusima, što je mogla i trebala učiniti.

- Hrvatska također nikada nije potaknula raspravu o kompatibilnosti kvalifikacije ujedinjenoga zločinačkog pothvata s međunarodnim kaznenim pravom.

- Nikada Hrvatska nije insistirala na raspravi o tzv. "topničkim dnevnicima". Kako je moguće da neki ozbiljan sud prihvati i podigne optužnicu ako mu nedostaju ključni dokazi?

- Hrvatska pred Vijećem sigurnosti nije pokrenula ni pitanje tzv. EU-promatračkih dnevnika iz "Oluje" koje sudsko vijeće traži, a u Europskoj uniji tvrde da ih nemaju u arhivima.

- Kada je godine 2010. u završnoj riječi tužitelj priznao da je "Oluja" bila međunarodni sukob, Hrvatska nije pred Vijećem sigurnosti UN-a pokrenula raspravu o međunarodnom sukobu, eksplicitno tražeći da se u tom slučaju (a ne slučaju građanskoga rata) definira agresija i da se naznači tko je na tlu bivše države počinio zločin protiv mira, prekršivši time jednu od najvažnijih univerzalnih pravnih vrijednosti.

- U Hrvatskoj još nitko nije optužen, a ni procesuiran za skandalozno puštanje britanske televizijske ekipe u predsjednički arhiv.

- Kako to da su tzv. brijunski transkripti otišli u Hag protuzakonito, a da nisu bili zaštićeni i označeni pečatom države? Kako to da za to nitko nije odgovarao i nitko ne odgovara? Pravilo 54 bis Pravilnika o postupku i dokazima haškoga tribunalera regulira zaštitu dokumenata koji su od važnosti za nacionalnu sigurnost države, kao i ograničeno ispitivanje svjedoka koji su važni ili su bili važni u sustavu zaštite nacionalne sigurnosti i ustavnog poretku države. Taj članak na tribunalu kolokvijalno zovu "hrvatski članak", a koristile su ga sve države (Miloševićevi zacrnjeni transkripti npr.) osim Hrvatske. I tu valja uzeti u obzir načelo da su svi jednaki pred zakonom te da oni koji su neovlašteno i neodgovorno dovodili u pitanje državnu sigurnost za to trebaju i odgovarati.

- Hrvatska država ne smije više biti ovako indiferentna prema svojim državljanima, ali i prema Hrvatima u Bosni i Hercegovini, jer Hrvatska je matična država svih Hrvata. Trenutačno se u Hagu vodi proces protiv Hrvata iz Bosne i Hercegovine. Hrvatska ima moralnu ali i ustavnu obvezu pomagati Hrvatima iz Bosne i Hercegovine i mora znati da u Hagu ima još Hrvata koji su potrebni pomoći hrvatske države i hrvatskih političara.

Ne zato da bi se pred sudom bilo što sakrilo, već zato da istina izide na vidjelo, da presude budu stvarne kazne onima koji su zločine počinili.

- Oslobođanjem hrvatskih generala iz haškoga zatvora ne prestaje obveza države Hrvatske u rješavanju problema proizišlih iz dugog procesa nevino zatvorenih i proganjanih ljudi. Valja, usprkos klauzuli prema kojoj sud nije dužan nadoknaditi štetu onima kojima nije dokazana krivnja, nadoknaditi štetu i to iz sredstava Republike Hrvatske, a koja će se nadoknaditi iz ratne štete od koje Hrvatska ne smije odustati, odnosno ne smije odustati od tužbe za genocid za koju se je Međunarodni sud pravde proglašio mjerodavnim i prije presude za "Oluju", jer je to pitanje pravde, a onda i mira. Hrvatska ima moralnu obvezu generalima i njihovim obiteljima koje su prošle kroz mnoge patnje, nadoknaditi štetu. Također valja moralno i materijalno nadoknaditi štetu i ispričati se onim ljudima, priateljima i znancima generala koji su bili prisluškivani, čiji su stanovi bili pretraživani, koji su bili proskribirani jer su vjerovali u nevinost nevinih ljudi.

- Republika Hrvatska nije počinila agresiju na susjednu Bosnu i Hercegovinu. To je razvidno i iz ove presude hrvatskim generalima 16. studenoga 2012., budući da je Sud jasno presudio da nije bilo državne politike etničkog čišćenja niti politike zločina – osim pojedinačnih, nego samo pravedna obrana. Takav, obrambeni rat vodili su Hrvati i u BiH-u. Bez Hrvata Bosne i Hercegovine, kao države, danas ne bi bilo – jer na referendumu su glasovi Hrvata bili presudni za samostalnost BiH-a, a vojno djelovanje Hrvata u BiH-u zaštito, koliko je moglo, Hrvate u BiH-u te spasilo i obranilo BiH kao državu od srpske agresije. Predsjednik Tuđman odigrao je ključnu ulogu pozivajući Hrvate da glasaju za cjelovitost BiH-u jer je to njihova domovina. Hrvatska se politika tada snalažila kako je u postojećoj situaciji znala i mogla.

Glavni krivac za tragične događaje u BiH-u bila je srpska agresivna politika, a glavni sukrivac nije bila hrvatska politika, već upravo politika međunarodne zajednice koja je svojim prljavim igrarama dovela u pitanje živote ljudi. Sjetimo se samo UN-ovih zaštićenih zona, Srebrenice i Bihaća, koji bi zasigurno bio "druga Srebrenica" da hrvatska vojska pod zapovjedništvom generala Gotovine nije oslobođila okupirana područja Hrvatske i dijelove BiH-a, što joj je omogućavao Vašingtonski sporazum, tako da hrvatska vojska nikako ne može biti agresor u BiH-u.

. Na kraju, valja reći da to što slijedi iz presude hrvatskim generalima Gotovini i Markaču treba Haški sud uzeti u obzir i pri donošenju konačne presude optuženoj šestorici Hrvata iz BiH-a.

Generali su kazali da je rat od danas dio povijesti i da gledamo u budućnost te da je Hrvatska zemlja otvorena za život svim ljudima koji joj žele dobro. Njihovi govorovi utemeljeni su na njihovoj vjeri i kršćanskom oprostu. Ovaj tužni rat, poraće, dramatična haška epopeja koja još traje, bili su prožeti žarkom i dubokom molitvom naroda. Često u tegobnoj povijesti Hrvata, Hrvatima drugo nije ni preostajalo nego da se utječu molitvi i zagovoru svoje kraljice, Blažene Djevice Marije. I često su te molitve bile uslišavane i Hrvati su bivali spašeni. Sjetimo se da su u Domovinskom ratu vojnici odlažili s krunicama u rukama i oko vrata. Kad smo mi u Komisiji pozvali na molitvu za pravednu presudu generalima pred prvostupanjskim vijećem, mnogi su se rugali, ali većina našeg naroda se molila. Kada su hrvatski biskupi pozvali na molitvu za pravednu presudu pred Žalbenim vijećem, Hrvati su to spremno prihvatali unatoč prvostupanjskoj presudi. Ljudi su bdjeli, molili, postili i molitva je bila uslišana. Nakon presude hrvatskim generalima u kojima se oni oslobođaju krivnje razlila se Trgom bana Josipa Jelačića u Zagrebu, kao i u svim gradovima i mjestima u Hrvatskoj, spontana molitva Očenaša, zahvala Bogu.

Ako bismo na kraju mogli zaključiti što nam ostaje nakon ove presude, mogli bismo reći: pouzdanje u Boga, pravednog suca, ali i pouzdanje u Boga milosrdnog Oca koji prije svega želi da njegova djeca budu dobra međusobno, da nauče opravdati kako on njima opraviči i da ovaj svijet ostave boljim i ljepšim onima koji dolaze iza njih.

Nadamo se da su stoljetni ratovi na ovim prostorima završeni. Kroz stoljeća Hrvatska se odlikovala mnoštvom vrsnih ratnika i generala. Danas nam trebaju vrsni političari, vrsni intelektualci, radnici, studenti, koji će kao pravi domoljubi znati čuvati mir i omogućiti ljudima da sretno žive u ovoj lijepoj zemlji.

Potičemo sve žitelje Hrvatske da se ne umore moliti se dobrom Bogu te da nadahnuti molitvom neumorno rade na njezinu napretku, spremni i na žrtve i odricanja, ali u istini i pravednosti.

Bog blagoslovio našu domovinu Hrvatsku!

U Zagrebu, 23. studenoga 2012.

Mons. Vlado Košić,
predsjednik Komisije

**LETAK O PROGRAMU ZDRAVSTVENOGA
ODGOJA U ŠKOLAMA KOJI JE UPUTILA HBK SVOJIM VJERNICIMA**

Cijenjeni i dragi roditelji!

Suočeni s ozbiljnim pitanjima suvremenog odgoja i obrazovanja, važno je znati što se promiče u hrvatskim školama, kakvi se sadržaji i na koji način unose kao obvezna sastavnica školskih programa. Stoga je potrebna zauzetost svakoga pojedinog vjernika. Ostati ravnodušno po strani, znači ne ispuniti svoj vjernički poziv i brigu o čovjeku i njegovu dosljedanstvu.

Ove školske godine (2012./2013.) u nastavni program osnovnih i srednjih škola uveden je novi »predmet«, tzv. zdravstveni odgoj, i to ne kao zaseban predmet. Predavat će se uglavnom na satovima razrednika. Program je bez javne rasprave, bez stručne recenzije, da-kle, bez uobičajene procedure, kao obvezatan, nametnut svim učenicima.

Taj Kurikulum zdravstvenoga odgoja podijeljen je na četiri dijela (modula). Četvrti modul, koji se uobičajeno naziva »spolni odgoj«, nosi dvojbeni naslov: Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje, a počinje se predavati već u 3. razredu osnovne škole.

Ako se pročitaju naslovi nastavnih jedinica i upozna sa sa-držajem preporučene literature, odmah je jasno da taj program nameće svjetonazor koji niječe i zanemaruje neke temeljne općeljudske vrijednosti vezane za spolnost te je protivan vri-jednosnom sustavu većine roditelja.

Maloljetnički seks, masturbacija, pornografija, kontracepcija, rodna ideologija, po-bočaj... – samo su neke od tema putem kojih će se pokušati preodgajati vaša djeca.

JE LI VAM SVEJEDNO?

Stoga vas, izazvani tvrdnjama predložene literature Kurikuluma, pitamo:

– Je li vam svejedno što će vaše dijete učiti o masturbaciji kao sastavnom dijelu ljudske spolnosti (i to već s 10-11 g., u 5. razredu) uz objašnjenje: »Smatramo kako je to što se dodiruješ odlično, ali bi bilo u redu da činiš to u svojoj sobi?«? (Klein, M., *Kako razgovarati o seksualnosti... s vlastitom djecom*, Zagreb, 2001.).

– Je li vam svejedno što će vaše dijete učiti o pornografi ji (s 11-12 g., u 6. razredu), jer – kao što pišu »stručnjaci« – njezino »korištenje u terapeutske svrhe može smanjiti inhibicije, pružiti novo seksualno nadahnuće, ponuditi tehničku poduku i povećati komunikaciju među partnerima«? (Abramson, P. i Pinkerton, S., *O užitku: razmišljanja o naravi ljudske spolnosti*, Zagreb, 1998.).

– Je li vam svejedno to što će vaše dijete učiti o odgovornome spolnom ponašanju (s 13-14 g., u 8. razredu) na način da »ako saznaš da imaš spolno prenosivu bolest, moraš to reći svim svojim partnerima/partnericama (prepostavlja se da ih imaš više), i uza stalnu upotrebu kondoma«? (Hodžić, A., Bijelić, N., i Cesar, S., *Spol i rod pod povećalom. Priručnik o identitetima, seksualnosti i procesu socijalizacije*, Zagreb, 2003.).

– Je li vam svejedno to što će vaše dijete učiti o spolnome činu kao posve normalnom za petnaestgodišnjaka, o spolnome odnosu koji sam po sebi nema nikakvo značenje i nikakve povezanosti s općeljudskim vrijednostima, poput ljubavi i vjernosti, što će s pomoću konkretnih primjera i vježba učiti kako koristiti kondom i druga kontracepcijska sredstva?

– Je li vam svejedno što će vaše dijete učiti da je homoseksualni čin jednako prirođan i vrijedan kao i spolni čin između muškarca i žene (heteroseksualni) »jer krajnje je vrijeme da 'homoseksualnost uđe u škole'. Makar i pod nemogućim uvjetima.« (Hodžić, A. i Bijelić, N., *Izvještaj istraživanja o mišljenjima i stavovima prema homoseksualnosti u srednjim školama u Zagrebu*, Zagreb, 2012.).

– Je li vam svejedno da vaše dijete bude indoktrinirano »rodnom« ideologijom (gender), po kojoj je čovjeku spol zadan rođenjem, a za rod bi se sam odlučivao prema svojemu doživljavanju, te bi po toj ideologiji bilo normalno, na primjer, reći: »Moj spol je ženski, ali moj rod je muški« ili »Ja sam muškarac s vaginom«? (Hodžić, A., Bijelić, N., i Cesar, S., Spol i rod pod povećalom. Priručnik o identitetima, seksualnosti i procesu socijalizacije Zagreb, 2003.).

ZALOŽITE SE ZA ISTINSKE VRJEDNOTE

Mnoge vrjednote koje ste vi, roditelji, prenosiли svojoj djeci, kao i način na koji ih odgajate, taj zdravstveni program razara, imajući za cilj nametanje potpuno neprihvatljivih stavova o spolnosti, braku i obitelji, suprotnih kršćanskoj antropologiji i hrvatskom narodnom biću.

Vaša djeca nisu vlasništvo države. Vi ste ih rodili, ohranili i za njih skrbite. O vama roditelji ma ovisi što će i kakva će jednoga dana postati vaša djeca.

Vi ste kao roditelji odgovorni za odgoj i obrazovanje svoje djece. To pravo vam je zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske (čl. 63.), zakonskim aktima, te međunarodnim ugovorima i konvencijama, kojih je i država Hrvatska potpisnica (na primjer: Opća deklaracija o pravima čovjeka, čl. 26, t. 3). Stoga je prisiljavanje djece na pohađanje toga programa protuustavno i u suprotnosti s navedenim odredbama. Spolni odgoj neminovno prenosi sustav vrjednota i zbog toga treba postojati mogućnost izbora. Dakle, mi nismo protiv zdravstvenoga i spolnoga odgoja, ali je ovakav sadržaj i način uvođenja u škole za Hrvatsku poguban.

Hrvatski biskupi su se o tim pitanjima jasno očitovali, pa tako u svojem priopćenju sa 45. plenarnoga zasjedanja HBK-a, kažu: »Neprofesionalan i nedopušten pristup ovom ozbiljnogm pitanju biskupi drže krajnje zabrinjavajućim te pozivaju Vladu Republike Hrvatske i Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta na dosljedno poštovanje pozitivnih europskih, međunarodnih te hrvatskih zakona i drugih pravnih akata...«

Biskupi također pozivaju sve katoličke roditelje da se osobno informiraju sa sadržajem Kuri-

kuluma – te izražavaju svoju podršku onim roditeljima, vjeroučiteljima i ostalim pros-vjetnim djelatnicima koji podižu svoj glas u obranu svojih prava i dostojanstva vlastite savjesti.« (15. studenoga 2012.)

Dragi roditelji, budite svjesni pokušaja tog iznimno teškog prevrata u odgojno-obrazovnome procesu hrvatskoga školstva i učinite sve da vaše dijete dobije ispravan odgoj u školi kojom ga povjeravate.

ZATO JE VAŽNO:

- da odgovornima u školi izrazite svoje neslaganje s tim programom, posebno na roditeljskom sastanku i na Vijeću roditelja;
- da iznesete svoj stav i tražite mogućnost izbora programa u skladu sa svojim životnim vrijednostima;
- da ispunite i potpišete obrazac o neslaganju s tim programom,
- bilo pojedinačno, bilo zajednički s drugim roditeljima, te ga predate odgovornima u školi;
- da zatražite informacije o rasporedu po kojem će se, i kada, taj program provoditi;
- da poduprete nastavnike na koje se vrši pritisak da provode nametnuti program.

Pozivamo i sve druge vjernike da podupru roditelje te da na njima mogući i demokraciji primjerom način izraze neslaganje s načinom i sadržajem toga programa. Vjerujemo da će njegovu neprihvatljivost uvidjeti i pripadnici drugih konfesija i religija, kao i oni građani naše države koji se istinski brinu za opće dobro, koje je posebno sadržano u odgajanju djece i mladih.

Tajništvo Hrvatske biskupske konferencije, Ksaverska cesta 12 a, 10000 Zagreb

Za dodatne informacije: www.hbk.hr; www.zg-nadbiskupija.hr

Mr.sc. Josip Markotić,
Institut "Ivo Pilar" u Splitu, 10. prosinca 2012.

Mitovi i činjenice o zdravstvenom odgoju

Nije trebalo čekati službeno uvođenje zdravstvenog odgoja u škole kako bi se znalo da se radi o još jednom eksperimentu sa svim izgledima da i ovaj put propadne. Imamo najprije ministra Jovanovića koji kaže: Kurikulum je utemeljen na struci i znanosti i time sigurno nije povrijeđeno ničije ustavno pravo. Radi se o usvajanju vrijednosnih stavova, koji mlade vode prema slobodi. Zatim imamo člana Povjerenstva, ginekologa Dubravka Lepušića, koji pak kaže da je cilj zdravstvenog odgoja dati djeci informacije bez vrijednosnog suda: Ja znam reći kako su svjetonazorski i vjerski pogledi "za po doma", a ne za nastavni program. Za to je znanost. Mi ćemo, konkretno, tijekom zdravstvenog odgoja reći djeci da postoji apstinencija, koju posebno promiče religija, a da za seksualno aktivne postoje kondomi, čiju upotrebu medicinska struka smatra seksualno odgovornim ponašanjem. Onda se javi i ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje Vinko Filipović: Program su radili stručnjaci koji nisu ideološki indoktrinirani i on nije ni konzervativan ni liberalan, već je utemeljen na znanstvenim spoznajama, na školskoj medicini i struci. To je razlog zašto nismo htjeli uključiti udruge ni liberalne niti konzervativne provenijencije. Odgoj prepuštamo roditeljima, nikako ne želimo svjetonazorski nuditi vrijednosne stavove.

Iz ovih izjava mogu se iščitati tri temeljne poruke:

1. Program zdravstvenog odgoja znanstveno je utemeljen i vrijednosno neutralan;
 2. Skandinavski i američki model zdravstvenog odgoja je najbolji;
 3. Prezervativ je najučinkovitije sredstvo zaštite protiv neželjene trudnoće i spolno prenosivih bolesti.
1. Je li program zdravstvenog odgoja znanstveno utemeljen i vrijednosno neutralan?

Velik dio programa je neupitan i nije sporan, poput pravilne prehrane, higijene, prevencije ovisnosti i prevencije nasilja. Sporan je modul o spolno/rodnoj ravnopravnosti. Naime već se iz letimičnog pregleda i usporedbe preporučene literature za pojedine module lako uočava golemi nesrazmjer između udžbenika modula Spolno/rodna ravnopravnost i ostalih modula.

- Izdavači literature modula Živjeti zdravo Kineziološki fakultet, Zavod za javno zdravstvo, Školska knjiga, Zavod za primjenjenu i opću kineziologiju, dakle sve redom renomirane znanstvene i obrazovne institucije.
- Većinu izdavača modula Spolno/rodna ravnopravnost čine Queer Zagreb, CESI Zagreb, Ženska soba Zagreb, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, B.a.b.e. Zagreb, Forum za slobodu odgoja. Dakle: liberalne, feminističke, homoseksualne i lezbijske udruge.

2. Je li skandinavski i američki model zdravstvenog odgoja najbolji?

Počnimo sa Švedskom. Radi se o zemlji s izrazito liberalnim stavovima prema seksualnosti adolescenata i koja veliku pozornost pridaje spolnoj edukaciji. Spolni odgoj poučava u školama već preko 50 godina. Pobačaj je dopušten sve do 18. tjedna trudnoće, besplatan je i ne traži se roditeljski pristanak. Finska provodi seksualnu edukaciju od 1970. a od 2001. ona je obvezni dio programa zdravstvenog odgoja. Prve informacije dobivaju se već u vrtiću, a učenicima se dijele informativni letci, prezervativ i ilustrirane ljubavne priče. U Americi izrađuju programe za djecu predškolske dobi, informiraju petogodišnjake i učenike.

3. Kakvi su učinci takve edukacije koja navodno promiče "znanstveni seks"?

Švedska je uz Veliku Britaniju zemlja s najviše tinejdžerskih pobačaja u Europi (19,8 pobačaja

na svakih tisuću djevojaka), sa značajnim porastom spolno prenosivih bolesti među tinejdžerima, osobito klamidije, s velikim porastom spolno rizičnih ponašanja. Osim toga zabilježen je i značajan porast pušenja te konzumiranja alkohola i droga.

U Americi prema zadnjem izvješću Nacionalnog Centra za prevenciju i kontrolu bolesti te prema podacima glasovitog Guttmacher Instituta godišnje se u Americi zabilježi oko 19 milijuna novih slučajeva zaraze spolno prenosivim bolestima, od čega su polovica osobe između 15-24 godine. Oko 65 milijuna Amerikanca ima najmanje jednu spolno prenosivu infekciju, najčešće je to genitalni herpes. Svake godine oko 750 tisuća Amerikanki mlađih od 20 godina zatrudni te otprilike 200 tisuća tinejdžerica godišnje napravi pobačaj. To su, dakle, rezultati uspješne zdravstvene edukacije u Švedskoj i Americi.

4. Je li prezervativ najučinkovitije sredstvo zaštite protiv neželjene trudnoće i spolno prenosivih bolesti?

Nemam ništa protiv da se mladima daju znanstveno utemeljene informacije o spolno prenosivim bolestima i kontracepciji. Ali imam protiv kad su te informacije u stvari polu-informacije i mitovi, kad se s tim informacijama manipulira umjesto informira. Imam protiv kad prezervativ predstavljaju kao rješenje AIDS-a, ili gladi i siromaštva u Africi. Imam protiv kad se mladima uskraćuju informacije poput ovih:

a. Da prezervativ ne pruža nikakvu zaštitu od humanog papiloma virusa (HPV), niti pruža zaštitu protiv zaraze od te opake bolesti.

b. Da problem AIDS-a općenito u svijetu nije nedostatak kondoma nego promiskuitet i rizična spolna ponašanja.

c. Da problem Afrike nije nedostatak prezervativa. Umjesto da im se šalju hrana i lijekovi, šalju im se milijuni kondoma. Samo organizacija International Planned Parenthood godišnje isporuči gladnim Afrikancima preko 100 milijuna prezervativa. Problem je samo što kondome ne mogu jesti. A afrički

lječnici često se žale kako su im ordinacije pune prezervativa ali nigdje lijekova.

5. Potreban nam je spolni odgoj za 21. stoljeće Kako to da danas uza sve moguće programe spolne edukacije praktički još od najranije dobi, uz dostupnost svih mogućih kontraceptivnih sredstava gotovo na svakom koraku, uz potrošene milijune dolara na razne edukativno kontraceptivne programe, u najrazvijenijim zapadnim zemljama nikad više nije bilo maloljetničkih trudnoća i pobačaja, a spolno prenosive bolesti danas su praktički izvan kontrole i pandemijski se šire? Što nam sve to govori?

Nama treba program za 21. stoljeće, program koji će svakako biti utemeljen na znanosti, ali koji će davati cjelovitu informaciju a ne ideologiju. Program koji će voditi računa o elementarnoj činjenici da je ljudska spolnost puno više od genitalnosti i da prožima cijelu osobu na tjelesnoj, duhovnoj i psihičkoj razini. Zanemari li se bilo koja razina degradira se osoba i njezina spolnost. Parafrasirajući Christophera Westa možemo zaključiti da nam je potreban odgoj koji će mladima pomoći "razriješiti" svaku seksualnu zbrku u njihovim životima i usmjeriti njihove želje prema ljubavi koja uistinu ispunjava. To je program za 21. stoljeće a ne prezervativi s vazelinom i muškarci s vaginom.

Mr.sc. Josip Markotić

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Nadbiskupova propovijed na blagdan sv. Šimun i Jude Tadeja, apostola,

u istoimenoj župnoj crkvi u Bokanju, 28. listopada 2012.

(Čitanja: Jr 31, 7-9; Ef 2, 19-22; Lk 6, 12-16)

1. Današnja čitanja, braćo i sestre, uvode nas u srce evanđeoskog navještaja, koje govori o stvaranju nove zajednice, novog Izraela o čemu su već davno govorili proroci. Slušali smo tako riječi proroka Jeremije koji poziva na radost i veli neka se objavi i navijesti svima kako je Gospodin spasio narod svoj: 'Evo, ja ih skupljam sa svih krajeva i vodit će ih kraj potočnih voda, jer ja sam otac Izraela' (Jr 31, 7-9). Isus je dakle htio 'novi' Izrael, htio je Crkvu. No, on ne kida životne veze sa Starim zavjetom, već ga dopunjuje. O tome nam govori Pavlova poslanica Efežanima u kojoj apostol razmišlja o 'Crkvi kao zdanju koje je nazidano 'na temelju apostola i proroka, a zaglavni je kamen sam Krist Isus' (Ef 2, 20). U knjizi Otkrivenja nalazimo da zidine nebeskog Jeruzalema počivaju na 'dvanaest temelja, a na njima su imena dvanaestorice Jaganjčevih apostola' (Otk 21,14).

U današnje evanđeoskom odlomku Luka opisuje kako se dogodio poziv apostola. Nakon probdjevene noći u molitvi, kad se razdanilo, Isus bira dvanaestoricu i naziva ih apostolima. Radi se naime o važnom događaju. Markovo i Matejevo prizorište poziva apostola je uz Galilejsko jezero. Tamo se nakon propovijedi o Kraljevstvu Božjem njegov pogled zaustavio najprije na dva para braće koji su bili ribari i krpili mreže. Bili su to Šimun i Andrija, te Jakov i Ivan. Isus ih odlučno poziva i oni ga spremno slijede. Na njihov upit, 'Učitelju, gdje stanuješ?' on odgovara, 'dodite i vidite' (Iv 1,38-39). Pustolovina apostola započinje kao susret osoba, kao izravno upoznavanje Učitelja. Oni pak prije nego budu poslani evangelizirati druge, morat će neko vrijeme 'biti s Isusom'. A njihovo propovijedanje neće biti ništa drugo doli navještaj onoga što su doživjeli dok su bili s njime. Sada se, dakle, očekuje da budu 'ribarima ljudi' (Mt 4,19), a njihova sudbina trajno je usko vezana uz Isusovu povijest.

2. 'Onih dana Isus se pope na goru i provede noć moleći se Bogu' (Lk 6, 12). Gora, brdo u Bibliji je povlašteno mjesto Božjih objava i velikih zahvata. Isus je u središtu zbivanja i on bira koga hoće.

U oproštajnom govoru on će to još bolje objasnit: 'Ne izabrate vi mene, nego ja izabrah vas'. Luka danas dodaje: 'I ustanovi Dvanaestoricu!' Snažan izraz koji najavljuje izbor i ustanovu novog Božjeg naroda. To je Izrael posljednjih vremena, Kristova Crkva. Dvanaestorica su rodozačetnici novog Izraela, temelji novoga nebeskog Jeruzalema. A cilj je ustanovljenja 'da budu s njim'. Time se izriče veza osobitoga prijateljstva. Apostoli će odsada sve dijeliti s Kristom i sudjelovati u njegovom djelu spasenja (Iv 13,8), u njegovo slavi i u njegovoj vlasti (Mt 19,28).

No, osim ovoga da 'budu s njime' valja istaknuti i drugi cilj, a taj je 'da idu propovijedati'. Zbog toga ih je prozvao 'apostolima, poslanicima, povjerenicima'. Oni će govoriti u ime Božje, a on će biti s njima trajno, živ i prisutan. Sva dvanaestorica bili su uglavnom 'neuki i priprosti' ljudi (Dj 4,13). Isus ih je izabrao da od njih stvori jezgru i temelj svoga Kraljevstva, svoje Crkve. Među njima nalaze se i današnji svećari: Šimun Kananajac koga Luka naziva 'revniteljem iz Kane i Juda Jakovljev koji je u pučkoj pobožnosti poznat je kao sveti Juda Tadej. Velika je milost i veliki Božji dar naći se među tom četom izabranih. A oni kao izabranici morali su s tom milošću surađivati. Znamo kako jedan to nije činio, pa je izdajnikom postao, Juda Iskariotski iz Keriota u južnoj Palestini.

3. Od dvojice današnjih svećara Šimun je dobio nadimak 'revnitelj'. To pokazuje da je bio pristalica antirimske stranke zelotâ (revnitelja); da je vatreno ljubio svoj židovski narod, te bio žalostan što je njegova zemљa još uvijek pod tuđinskom okupacijom, a oni bez vlastite države. Prema legendi, obojica apostola pretrpjeli su okrutnu mučeničku smrt. Za Šimuna vele kako je bio prepilan pa ga se u likovnoj umjetnosti prikazuje s pilom. A štuju ga kao zaštitnika posebice drvosječe. Judu Tadeju pamtimo po poslanici koja započinje riječima: 'Juda, sluga Kristov i brat Jakovljev'. Po tomu zaključujemo da je on bio brat apostola Jakova Mlađega, te da je poslije njegove smrti (oko 62.) nastupao u njegovo ime, revno i zauzeto.

Poslanica je kratka ali plamti živošću i energičnošću u kojoj ukorava sve koji promiču krivovjerje i slobodarstvo u moralnom životu. Posebice pak pamtimo ga po pitanju koje je postavio Isusu: ‘Gospodine, kako to da ćeš se objaviti nama, a ne svijetu?’ (14,22). Isus mu je na to odgovorio: ‘Ako me tko ljubi, držat će moju riječ, i moj će ga Otac ljubiti; k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti’ (Iv 14, 23). Zahvaljujući njegovom pitanju dobili smo lijep i poučan odgovor; pun utjehe i nade za svakoga. U njemu je izrečeno da se bit naslijedovanja Isusa Krista očituje u ljubavi, a dokazuje čuvanjem i održavanjem Isusovih zapovijedi i svega onoga što nas je on učio.

Crkva je, dakle, ustanovljena na temelju apostola kao zajednica vjere, nade i ljubavi. Po apostolima, dostižemo samoga Isusa. Ustanovljenje Crkve, dakle, započelo je kad je nekolicina galilejskih ribara susrela Isusa, kad su dozvolili da ih osvoji svojim pogledom, svojim glasom, svojim toplim i snažnim pozivom: ‘Hajdete za mnom i učinit ću vas ribarima ljudi!’ (Mk 1,17; Mt 4,19).

4. Kada je izabrao Dvanaestoricu i uveo ih u zajedništvo života, Isus je najavio da je došlo završno vrijeme u kojem se ostvaruju Božja obećanja. A kada im je na Posljednjoj večeri prije svoje muke povjerio zadatak da slave njegov spomen, pokazao je koliko mu je bilo stalo do toga da apostoli kao poglavari poslanja budu u povijesti znak i sredstvo eshatološkoga okupljanja.

Stoga je nepomirljiv s Isusovim naumom slogan koji se još uvijek ponekad čuje: ‘Krist da, Crkva ne’. Između utjelovljenoga Sina Božjega i njegove Crkve postoji duboki i neuništivi otajstveni kontinuitet, po kojem je Krist i danas prisutan u svome narodu po nasljednicima apostola, posebice po Petru na kojem je sagradio svoju crkvu pa je ni vrata paklena neće nadvladati.

Krist svoje apostole nije birao među ‘učenima i prosvijetljenima’, nego među ribarima, a onda ih je kako smo čuli sâm ustanovio i posvetio. I ostavio im moćno sredstvo kojim će se obraniti od krivovjerja: vjeru, euharistiju i riječ Božju, te snagu i apostolsku vjernost biskupâ i rimskeh papâ. Zato i velimo da Crkva nije puka skupina ljudi, društvo ili sindikalna udruga što se bori za svoje ciljeve. Ona je živi organizam komu je glava Krist, a Duh Sveti život i duša. Ona je božanska i ljudska stvarnost, rođena u krvi na križu, te nastavlja živjeti u vremenu i prostoru, kao ‘produljeno Isusovo utjelovljenje’ među ljudima. Na Duhove je počela rasti i osvajati svijet. I razvija se, evo, kroz stoljeća sve do naših dana. Zahvalni Bogu što su u temeljima ove župne zajednice dvojica Isusovih učenika, mi danas od srca molimo: ‘Bože, u tvojim zajednicama diljem svijeta postaje vidljivom jedna, sveta, katolička i apostolska Crkva. Neka sjedinjena s papom i biskupima bude opći sakrament spasenja, te kao kvasac i duša društva ostane vjerna svom poslanju i na službi za opće dobro društva. Amen’.

Nadbiskupova propovijed na svetkovinu Svih Svetih, Zadar, Katedrala, 1. studenoga 2012.

1. Čuli smo liturgijska čitanja predviđena za blagdan Svih Svetih. Čuli smo Isusov govor na Gori koji nazivamo govorom “blaženstava”: “Blago siromasima, ožalošćenima, krotkim, gladnjima i žednjima, milosrdnjima, čistima srcem, mirotvorcima, progonjenima, jer njihovo je kraljevstvo nebesko” (usp. Mt 5, 3-10). Isus je izgovorio ova “blaženstva” na početku druge godine svog javnog djelovanja i propovijedanja kad se već bio predstavio svome narodu. Mnogi su znali što čini i naučava. Isto tako su znali da traži i obećava «Kraljevstvo Božje». Vrijeme je došlo da to kraljevstvo započne osnivati i uvoditi. Da mu dadne ustavne norme i zakone; da odredi organizacione okvire i postavi starješine. Upravo tih dana, neposredno prije ovoga govora, Isus je odabrao dvanaestoricu koji će biti njegovi vjesnici i namjesnici. Njima će izdati naredbu:

Idite po svem svijetu i propovijedajte. Krstite i naučavajte. Evo vam nove ustavne odredbe, nove zakone i propise. Po njima se ravnajte.

Današnji Isusov govor upravljen je seljacima i ratarima koji natapaju zemlju svojim znojem, a na njih se gleda s visoka i ponekad s prezirom. Ovo je govor radnicima koji za svoj zaslужeni uradatak ne primaju zasluženu plaću. Ovo je govor majkama koje su nadživjele svoje sinove i spominju ih se danas u tuzi i bolima. Ovo je govor i onim majkama koje sinove imaju, ali su željne njihove ljubavi i pažnje, jer uz živu djecu ostale su sirote i napuštene. Isus se danas obraća onima koji žive u patnji i koji se hrvu s nezgodama i brigama života. On svoju riječ upućuje ljudima koji su proživjeli križne putove i nekoliko Velikih Petaka. Njegov govor upućen

je onima koji trpe nepravdu, a nemaju sredstava i moći izboriti se za pravdu. Isus govori siromašnima, potlačenima, uvrijedjenima; onima koji pate i trpe.

2. Propovjednici se danas osjećaju nemoćno pred ovim tekstrom. Svjesni su, naime, da ne mogu olakšavati brige, vraćati mrtve, odstranjivati bolesti i donositi ovozemaljsko blagostanje. Mogu jedino ponavljati riječi s Gore blaženstava koje su davale snagu i hrabrost milijunima kršćana kroz povijest. I dok su se punili zatvori i umnožavala gubilišta vjernika, jedino su ove Isusove riječi bile kadre ublažiti rane, otirati suze i vraćati utjehu i nadu. Slaveći blagdan Svih Svetih Crkva vidi sebe u svečanoj povorci kao hodočasnicu prema nebeskom gradu Jeruzalemu. Kao putujuća Crkva ona ponekad zastane i zazove pomoći onih koje je Ivan video u Otkrivenju: 'Veliko mnoštvo stoji pred prijestoljem i Janjetom obučeni u bijele haljine s palmama u rukama; oni dodoše iz velike nevolje i oprase svoje haljine i očistiše ih u krvi Janjetovoj'. Sveti Ivan vidi među njima najprije mučenike koji su svečano ušli u slavu nebesku. Herojski su svjedočili vjeru pred moćnicima ovoga svijeta te na uzvišen način dokazali svoju ljubav prema Kristu. Kraljevstvo u kojem su se našli zapravo je odvijeka pripravljeno takvim herojima; ali, i malenima, siromašnima, umornima i uplakanima.. Ono je ustvari kraljevstvo za djecu Božju, a ne za gospodare i tirane svjeta.

Isusova blaženstva temelj su nove, kršćanske civilizacije, evanđeoske humanosti, ljudske, obiteljske i socijalne sreće. Nešto što je najpotrebnije i najaktualnije. Istina, obrisi takve civilizacije često su neprepoznatljivi u našem okruženju u kojem vlada logika zavisti, ogovaranja, mržnje i nasilja. Zbog toga Isus želi te probleme rješavati dobrotom, a ne zločom, oružjem istine i snagom duha, a ne nasiljem. 'Logikom blaženstava' on želi prekinuti spiralu osvete, te zlo pobjeđivati dobrotom i ljubavlju.

Tom je strategijom nastupio i počeo osvajati mase. Ni na koga nije potego ni mača, ni biča. Nikoga nije kleo i zastrašivao. Narod mu je hrlio i govorio kako 'još nitko nije tako govorio' i tako radio.

3. Nama je Providnost udijelila, braćo i sestre, da i u ovoj Godini vjere budemo svjedocima takve Božje civilizacije života, pravde, milosti, dobrote, milosrđa, krotkosti i mira. Svjesni smo velikoga Očevoga dara što se već od našega krštenja 'djecom Božjom možemo zvati, a još se nije očitovalo što ćemo biti' (1 Iv 3,2). Svetkovina Svih Svetih podsjeća nas na to naše urođeno dostojanstvo, kao i na sve koji su Isusov zakon prihvatali, usvojili i vršili. Ona nam priopovijeda o mnoštvu onih iz Otkrivenja koji su već stigli 'pred prijestolje Jaganca, odjeveni u bijele haljine, s palmama u rukama'. Njih se danas spominjemo i njima se posebice molimo. Priklučimo se najprije mnoštvu Isusovih slušatelja, pa usvajajmo njegove propise i zakone, njegove ustavne odredbe opisane u današnjem govoru blaženstava.

I dok razmišljamo kako je lijepo naći se u društvu Isusovih slušatelja, 'umiješajmo se u duhu u zbor patrijarha, proroka, vijeće apostola, među brojne čete mučenika, u društvo isповjedalaca i djevica, u zajedništvo svih svetih, kako slikovito piše sveti Bernard i poziva: 'Požurimo onima koji nas čekaju i želimo one koji nas žele' (Govor 2, 5/1968/, 364). A kad se večeras ili sutra u tišini i sabranosti budemo križali nad grobovima svojih milih i dragih, na kojima će izgarati uljanice i svijeće naše zahvalnosti, priključimo se molitvom i srcem u duhu onom silnom mnoštvu spašenih (iz Otkrivenja) koje pada ničice pred prijestoljem Svevišnjega, pa zapjevajmo skupa s njima: 'Blagoslov i slava, mudrost i zahvalnica, čast, moć i snaga Bogu našemu u vjeke vjekova. Amen!' (Otkr 7,9)

Škabrnja, 18. 10. 2012.

Nadbiskupova propovijed na Dušni dan

Zadar, Katedrala, 2. studenoga 2012.

1. Dok smo jučer ili danas poslijepodne obilazili groblja i palili svijeće dragim pokojnicima, nemovno smo morali razmišljati i o našem budućem grobu, o kraju i svršetku našega života. Ovo su zapravo posebni dani kad o tome intenzivnije mislimo. Puno vremena, naime, provodimo ne obazirući se na tu trajnu životnu konstantu. Živimo kao da smrti nema. Ili kao da k nama doći neće. A ipak, smrt je nešto najosobnije, jedincato i nezamjenjivo. I nema ništa u životu tako snažno, jasno, i usudio bih se reći, pravedno što ljude čini jednakima, kao smrt. Pred njom nema razlike ni u staležu, ni u godišću. Ona ne poznaje ni privilegije ni razlike. I nije izvan nas, već u nama. Sa sobom je nosimo. I još više. Sami smo smrtni. Ona nas ne čeka u nekoj bližoj ili dalekoj budućnosti. Ne. Zapravo, svaki naš trenutak, sve što mislimo, činimo i radimo, smrtno je, nestalno, propadljivo i prolazno. I svi naši uspjesi i neuspjesi, trenuci radosti i žalosti, postaju prošlost jer nad njima se nadvija sjena smrtna.

Nije nimalo ugodan osjećaj da su stvari na svijetu prolazne, a među njima i mi osobno. Zbog toga nam dobro dođu riječi iz Jobove knjige: 'Ja znam dobro: moj Izbavitelj živi. A kad se i ja probudim, k sebi će me dići, pa ču Boga svojega gledati'. Posebice su utješne riječi psalmiste koji pjeva: 'Gospodin mi je svjetlost i spasenje koga da se bojam? Gospodin je štit života moga: pred kime da strepim? I njegova žarka molitva kojom samo jedno traži: "da živi u Domu Gospodnjem sve dane života svoga, te da uživa milinu Gospodnju i Dom njegov gleda dovjeka'.

2. Zašto je današnjem čovjeku teško razmišljati o smrti? Zbog čega mu se pričinja kako je ona nešto što se njega ne tiče? On zapravo i ne zna što to znači umirati. Jer, sve donedavno ljudi su umirali u krugu svojih najbližih. Djeca su u roditeljskoj kući gledala kako umire nono i nona, a onda otac ili majka. Postupno i prirodno privikavali su se na to kako će i na njih doći red. Danas se redovito umire po bolnicama, lječilištima i sanatorijima. A ako slučajno umre u vlastitoj kući, vrlo brzo se i uredno 'pospremi pokojnika' i odveze u mrtvačnicu. U tijesnim gradskim stanovima nema mjesta za odavanje počasti pokojniku kako se to nekada činilo po selima. U modernom svijetu desakralizirana je i smrt, a pogrebni obredi svedeni na površni spektakl. Bol i smrt izgubili su onu socijalnu i duhovnu dimenziju koju su ranije imali.

Na njih se više ne gleda kao na darovanu prigodu rasta u humanosti, altruizmu i svetosti. A popratni sekularni sadržaji ne dopuštaju ljudima da o smrti misle onako kako je to mislio religiozni pjesnik koji je ovako pisao: 'Kolik strah će na sve pasti, kada Sudac višnje vlasti, dođe preterest ljudske strasti. S trublje čudan zvuk romoni, u sva groblja budeć roni, i pred prijesto mrtve goni'.

Duhovni pisac je stihovima opisao osjećaj koji muči dušu vjernika u susretu sa smrću. Suvremenog čovjeka, naprotiv, ne muči toliko pitanje vječnog suda, već strah od osamljenosti u vremenu prije smrti i ostavljenosti kad ga napuste životne snage. Strah od suvišnosti, tereta, boli i besmisla patnje jači je od onoga straha susreta s vječnim Sucem. Stoga je neobično važno i dragocjeno vrijeme bołovanja i umiranja, posebice oni trenuci pred samu smrt. Jer, to je neponovljivo. Isus je svoje vrijeme neposredno pred smrt iskoristio za najvažnije čine. Bio je sa svojima, a apostolima i učenicima koje je te večeri nazvao prijateljima. Zaredio ih je za svećenike i ustanovio Presvetu euharistiju. Pozvao ih neka ljube jedni druge kao što je on njih ljubio. Molio je i tražio neka ga prate u molitvi. Otvoreno je govorio o smrti koja se približava. Otvarao je oči svojim učenicima i pozivao neka ne bježe u zaborav. Hrabrio ih je i poticao neka ustraju u molitvi. I obećao im ulazak u kraljevstvo Oca svojega.

3. Blago svima koji podu za Isusom, te uđu u to novo kraljevstvo koje je njegov Otac pripravio malenima, siromašnima, umornima i uplakanima. 'Ovo je volja onoga koji me posla: da nikoga od onih koje mi je dao ne izgubim, nego da ih uskrism u posljednji dan. Da, to je volja Oca mojega da tko god vidi Sina i vjeruje u njega, ima život vječni i ja da ga uskrisim u posljednji dan' (Iv 6, 37-40).

Blago svima koji Isusove riječi shvate i prihvate. Slušajmo, braći i sestre, u ovoj Godini vjere malo više što nam to Isus govori i poručuje. Uzmimo evanđelje i čitajmo što su o njemu zabilježili sveti pisci. I pomiješajmo se u duhu s onim silnim svijetom koji ga je slušao i visio o njegovoj riječi. Jer, to su riječi života vječnoga na koji nas upućuju i ovi blagdani kada slavimo svoju domovinu, nebeski grad Jeruzalem. Onamo, naime, i mi putujemo u vjeri ohrabreni njihovim zagovorom i primjerom.

Svetkovinom Svih Svetih, kao i današnjim spomenom svih vjernih mrtvih Isus poziva sve članove putujuće Crkve i potiče neka se ne boje smrти i neka ne gube nadu. Dapače, upućuje riječi ohrabrenja da ne tuguju zbog troga što su ‘siromašni, gladni i žedni pravednosti’. ‘Blago vama kad ste ožalošćeni, kad vas pogrde i prognaju. Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima’. Pred čudom ovih blagdana stajao je i vidjelac Ivan te zapisao u knjizi

Otrkivenja: ‘Ja, Ivan vidjeh veliko mnoštvo što ga nitko ne mogaše prebrojati iz svakog naroda, plemena, puka i jezika’. Blago nama ako nas je Ivan video u tom silnom mnoštvu spašenih koji se klanjaju pred prijestoljem Jaganjca i govore: ‘Blagoslov i slava, mudrost i zahvalnica, čast i moć, i snaga Bogu našemu, u vijeke vjekova. Amen.

Nadbiskupova propovijed na sv. Krševana, mučenika, zaštitnika grada Zadra

Zadar, Katedrala, 24. studenoga 2012.

Sveti Krševan – vrli rimski časnik i vitez Isusa Krista

1. Ovom svečanom euharistijom obilježavamo blagdan svetog Krševana, zaštitnika grada Zadra. Iskrene čestitke povodom Dana grada, Vama, štovani gradonačelnice i svim Vašim suradnicima, kao i svim žiteljima Zadra, koji se kao malo koji grad može pohvaliti s više nebeskih zagovornika. Utemeljenjem hrvatske države, naime, i novim preustroje lokalne vlasti gradovi i naselja su birali i svoje dane. Odgovorni za vodstvo ovoga grada odabrali su kao svoga zaštitnika simpatičnog sveca, ‘vrlog rimskog časnika’, Božjeg viteza sv. Krševana koji je živio u drugoj polovici III. stoljeća. Iako je bio vojnik i podanik cara Dioklecijana, Krševan je bio angažirani kršćanin, prepoznatljiv po čvrstoj i nepokolebivoj vjeri u Isusa Krista jedinog Otkupitelja čovjeka.

Slušali smo maloprije čitanje iz knjige Mudrosti koje govori o mukama ‘pravednika, koji bježi ispred jarosti bratove, a mudrost ga vodi pravim stazama’. Čuli smo također kako mu ta mudrost pomaže ‘kad ga pritisne lakomci i čuva ga od neprijatelja i štiti od zasjeda’. Ona mu u užestokom boju dariva spoznaju da je bogobojaznost od svega jača’. Dapače, ‘ona je s njime u tamnicu sišla pa ga ni u okovima nije zapustila, nego je nagnala u laž one koji ga kaljahu, a njemu darovala slavu vječnu’. Ovaj tekst redovito se čita na blagdan sv. Krševana koji je bio vrli Kristov vitez. Tekst danas ima višestruko značenje. Najprije nas podsjeća na svetoga Kreševana, koga je u njegovim mukama mudrost vodila pravim stazama’, ‘sačuvala ga od neprijatelja i zaštitila od njihovih zasjeda’. Dapače, ‘ona je s njime u tamnicu sišla pa ga ni u okovima nije zapustila, nego je nagnala u laž one koji ga kaljahu’.

2. Kad je čovjek obdaren darom mudrosti, on je razborit, umjeren, radin, ponizan, uravnotežen, suzdržan, iskren, pravedan, pun ljubavi...

On razmišlja o životu, o svojoj судбини, o veličini i ljudskom jadu, tjeskobi i boli, o prolaznosti života i o smrti.

Iako je knjiga Mudrosti pisana prije dva milenija, osjećamo njezinu aktualnost i danas. Kao što su sveti Krševan i drugi svjedoci i mučenici nalazili u njoj snagu, okrjepu i nadahnuće, tako su i naši ljudi, ohrabreni svetim tekstom, žarko molili i vapili za pomoć s neba. I u tomu bili uslišani.

Danas ćemo pjevati svečano ‘Tebe Boga hvalimo’ za dar slobode i druga silna djela koja nam je učinio Gospodin; posebice tijekom teških dana Domovinskoga rata. Zahvalni smo Božjoj Providnosti, moćnom zagovoru Blažene Djevice Marije i naših zadarskih zaštitnika da smo izdržali teške godine kušnje i osvojili slobodu. Posebice smo zahvalni hrabrim braniteljima koji su s krunicom oko vrata na čelu s naši generalima pod vodstvom vrhovnog zapovjednika dr. Franje Tuđmana obranili hrvatska ognjišta i svetišta. I s pravom ih nazivamo suvremenim hrvatskim vitezovima. A vitezovi se odlikuju određenim ponašanjem koje pobuđuju divljenje. Njihova je pak zadaća bila, kako bilježi, John od Salisburya: ‘Štititi Crkvu, boriti se protiv izdaje, poštivati vjerske službenike, otklanjati nepravdu i pomagati siromašne, uvoditi i štiti mir, te prolići krv za svoju braću ako to ustreba’. Hrvatska se ponosi svojim vitezovima-generalima koji su pokazali navedene odlike ponašanja. Zadar je danas ponosan što se ovoj zahvalnici pridružio slobodni glas, slobodnog viteza od Pakoštana, generala Ante Gotovine.

3. Cijeli tjedan se festižalo diljem Hrvatske jer su naši generali pušteni na slobodu. Ponosni smo što su pokazali pravo viteško ponašanje. Uz umješnu obranu njihovih odvjetnika, uvjereni smo da smo krunicom i našim molitvenim vapajima izmolili njihovo oslobođanje. Isto onako kako smo to s vjerom

i odanošću činili tijekom Domovinskoga rata. Zbog toga zahvaljujemo Bogu, našim svecima zaštitnicima i Najvjernijoj Odvjetnici Gospo na tom velikom daru. Time je zapravo okončana višegodišnja pravna i druga borba za obranu doslovanstva Domovinskog rata.

Valja nam sada još žarče i ustrajnije ruke sklapati. Jer živimo u okruženju u kojem više nema jasnih kriterija što je dobro, a što zlo; što je dopustivo, a što zabranjeno. Korupcija uzima sve više maha. Sloboda se pretvara u opći moralni nered, a demokracija graniči s anarhijom. Proročki glas Crkve biva ušutkivan ili marginaliziran. Dapače, proglašavan nečim o čemu nije moderno i suvremeno govoriti na početku XXI. stoljeća. ‘Grijeh je stekao pravo građanstva’ govorio je s pravom i opominjao na posljedice takvog stanja blaženi Ivan Pavao II.

4. Uvaženi znanstvenik Erich Fromm je prije šezdesetak godina upozoravao kako nastupa vrijeme u kojem će čovjek biti izložen manipulacijama svake vrste. Bude li pak ostao bez skale vrijednota, relativizam će zavladati u njegovoj psihi i u društvu.

A kao posljedica svega toga javlja se, veli on, ateizam koji ga ‘lišava’ svih svetinja i postavlja pitanje smisla postojanja. Nema, naime, zagrobnog života, ‘prijestolje Božje zjapi prazninom i svuda puše ledeni vjetar’ (Beckett).

‘Mudrost, o kojoj nam je danas zborilo prvo čitanje, u Bogu se časti i sred puka svoga hvali’, pa ne dopušta ledenom vjetru da ovладa situacijom. Blago obitelji u kojoj ima takve mudrosti koja se postiže molitvom i sakramentalnim životom. Blago narodu koga ideologije nisu uspjele ‘osloboditi’ od te mudrosti. Blago čovjeku komu Bog daruje to svjetlo mudrosti da razlikuje dobro od zla, te ima čvrstu skalu vrijednota koju nikakve ‘neveri i kiše’ poljuljati ne mogu. Mudar čovjek uz to pita odakle ona dolazi. Za njega je mudrost živa osoba kojoj je poklonio svoju vjeru. O toj osobi govorio je, propovijedao i za nju svjedočio i današnji svetac Krševan. To je mesija, spasitelj ljudi, Isus Krist koji se utjelovio i čovjekom postao. On je brat naš i suputnik naš. A predstavio se kao put, istina i život. Njegova su vremena i vjekovi. Njemu slava i čast u vjeke vjekova. Amen.

Nadbiskupova propovijed na svetkovinu Krista Kralja i đakonskom ređenju

Marina Batura i Damira Šehića,

Zadar, Katedrala, 25. studenoga 2012.

1. Drago mi je što na svetkovinu Krista Kralja u ovoj našoj prvostolnici mogu pozdraviti vas, dragi kandidati za đakonsko ređenje, Marine i Damire. Vi ste razlog ovomu veselju. Vaša molba, ispovijed vjere kao i Izjava pod prisegom, koju ste učinili za vrijeme svećane Večernje uoči sv. Krševana, naišla je na pozitivan odjek. Vi ste, naime, pekjučer potpisali kako bez ikakve prisile i straha, svjesno i slobodno želite primiti sveti red đakonata, te da su vam poznata prava, dužnosti i poteškoće što iz toga proistječu. Izjavili ste također da shvaćate što je celibat i da ćete tu crkvenu disciplinu do kraja života čuvati nepovrijedenom. Potpisali ste također i obvezu bezuvjetne poslušnosti zakonitoj crkvenoj vlasti. Sve to ste prekjučer izjavili i obećali uz prisegu da vam Bog pomogne i sveto Evandelje koje ste svojom rukom dotakli. A maloprije na protiv vašega imena, čuli smo vas kako glasno izjavljujete: 'evo me'. Nisam mogao ne prihvati vaše molbe koje ste mi dostavili. U tom vidu i ja ponavljam riječi 'evo me'; evo me, Gospodine, da izvršim ono za što me Crkva ovlastila.

Danas, na svetkovinu Krista Kralja, prisustvovat ćemo podjeli sakramenta svetoga reda đakonata. Sakramente se obično dijeli u tri skupine: Prvu skupinu čine sakramenti koji nas uvode u puninu života s Kristom: To su krštenje, euharistija i potvrda koje nazivamo sakramentima inicijacije. Drugu skupinu čine sakramenti ozdravljenja, a to su ispovijed (pomirenje) i bolesničko pomazanje. Na koncu imamo sakramente koji su u službi kršćanske zajednice, a to su ženidba i svet Red. Svim sakramentima je zajedničko da ih je ustavio sam Gospodin Isus i da im je dao spasiteljski sadržaj. Sveti red đakonata spada u ovu treću skupinu i on je u službi kršćanske zajednice.

2. Od početka povijesti Crkve postoji osobita služba koju nazivamo 'ministerijalno svečeništvo'. Ta se služba povjerava onima koji će služiti zajednici kao njezini predvodnici i učitelji. Đakonat koji ću doskora podijeliti dvojici naših akolita: Damiru i Marinu prvi je stupanj sakramenta svetoga Reda. On je očituje 'u službi Riječi', 'u službi oltara', te u 'službi ljubavi'. To su tri velike i zahtjevne službe koje traže potpuno predanje njihovoga bića. A da bi to doista mogli činiti nepodijeljena srca, ova dvojica odabranika danas će ovdje javno odbратiti stalež celibata radi nebeskog kraljevstva.

Oni će uz to obećati da će čuvati i razvijati duh molitve, obdržavati bogoslužje časova, te moliti za Crkvu i čitav svijet. To će od danas biti za njih propis i zakon koji u sebi sadrži i opis radnog mesta u službi Riječi, oltara i ljubavi u Crkvi Kristovoj.

No, Crkva kojoj poklanjaju svoj život i na raspolažanje stavljuju nije svoje darove i talente, nije neka samoupravna zajednica, a niti demokratsko društvo u kojem se zakoni i propisi izglasavaju mehanizmom većine. Ne, Crkva je Božja zajednica vjernih Isusovih učenika koja je od Isusa primila unutarnji hijerarhijski ustroj s proglašenim ustavom na Gori blaženstava. Zbog toga će đakoni tijekom obreda staviti svoje u moje ruke i prihvatići ustroj Crkve. Ti činom zapravo oni usvajaju crkveno uređenje koje je poznaje i ne priznaje samoupravna ili demokratska načela ovoga svijeta, nego bez ikakvih uvjeta obećavaju poštovanje i poslušnost. Ne samo meni, nego i mojim naslijednicima. Ne samo za jedan dan, jednu godinu ili određeno vrijeme, nego do smrti. U poslušnosti i celibatu do konca života. Otajstvo je to veliko, rekao bi sv. Pavao. Ali, to otajstvo koliko god izgledalo slabašno i klimavo, snaga je Crkve. I ne oslanja se na naše ljudske slabosti, nego na zagovor neba i pomoć odozgora. Zbog toga ćemo moliti za njih pomoći i zagovor nebeske Crkve.

3. 'Zar niste znali da mi je boraviti u kući Oca mojega' (Lk 2,49). Zato ćemo posebice moliti da nikada ne zanemare ono što se od njih s pravom očekuje i što oni jedini mogu uraditi. Zbog utjecaja sekularizma i pretjeranog aktivizma postoji opasnost da se zanemari duhovnost i molitva. Stoga Crkva kao dobra majka i učiteljica obvezuje i potiče ređenike neka 'pobožno i vjerno slave Kristova otajstva' u znaku poznatog tropleta koji ćemo doskora čuti: 'vjeruj što razmatraš, druge poučavaj što vjeruješ, i sam vrši ono što druge poučavaš'. Okupljeni u našoj prvostolnici, na svetkovinu Krista Kralja, molit ćemo usrdno i žarko da naši ređenici budu vjerni i odani službenici njezinog Sina.

Neka ih Gospodin obdari darovima poniznosti, postojanosti, vjernosti i pouzdanja u Boga. Sudjelujmo sabrano i radosno, s molitvom i pjesmom u ovom svetom obredu velikog otajstva đakonskog ređenja. I molimo da Gospodin do kraja

izvede ono što je započeo na njihovom krštenju u Suhovarima i u Biogradu 1988. kako bi 'hitajući Njemu ususret jednog dana zasluzili čuti i poziv: 'Slugo vjerni, uđi u veselje Gospodara svoga'. Obilovala u njima svaka vrsta krjeposti, te svjedočanstvom dobre savjesti ustrajali nepokolebivo uz Krista Gospodina našega. Ispunjeni zahvalnošću zbog ovog milosnog događaja, obraćamo se Kristu pjesmom

koju je sročila hrvatska duša: 'Isuse Kralju, Isuse slavo, vječna Ti hvala beskrajna čast. Slava Ti kralju, slava Ti Bože. Pred tobom sve je pepeo prah. Dokle smo tvoji tko nam što može, jer ti si nam snaga, ljubav i strah'; po Kristu kralju i Gospodinu našemu! Amen!

Nadbiskupovo izlaganje na susretu s ravnateljima osnovnih i srednjih škola u Zadru

Nadbiskupski ordinarijat Zadar, 14. prosinca 2012.

Odgajni zadatci

1. Za razliku od svih drugih živih bića čovjek je upućen na drugog čovjeka i bez tog drugog on ne bi moga ni preživjeti, a kamo li odgojiti se. Taj drugi (otac, majka, brat, ravnatelj, učitelj, vjeroučitelj..) pomaže mu na putu njegovog rasta. Pomaže mu postati svojim čovjekom ("Oj budi svoj...", Šenoa). Odgoj stoga uključuje razvoj UMNIH sposobnosti, proces oplemenjivanje OSJEĆAJA i ospozobljavanje VOLJE za djelovanje. Zato se odgojni proces odvija na tri razine:

- a. Na intelektualnoj upoznavanjem ISTINE putem znanja i umovanja;
- b. Na čuvstvenoj odgojem za LJEPOTU, PLEMENITOST i DOBROTU putem ljubavi, pažnje i osobnom zauzimanja;
- c. Na voljnoj razini odgojem za AKCIJU i MOTIVACIJU.

Svaki odgojitelj nalazi se pred velikom dilemom: kako objediniti ovo pedagoško "trojstvo" i kako na najbolji i najdjelotvorniji način odgojiti um, oduševiti srce i potaknuti volju. Moramo konstatirati da nema neke savršene metode koju možemo naučiti i primjenjivati. I to je ono što se u pedagogiji naziva "križem odgojitelja". U tom križu i odgojitelji osjećaju svoj križ. Često se osjećaju razapeti i nemoćni. No, to nikako ne znači kako treba pustiti neka "sve voda nosi; i "okaniti se čorava posla" upućivanja, odgajanja, poticanja i karanja. Nipošto! Apostol naroda, sveti Pavao, upozorava svoga dragog učenika Timoteja 'neka bude uporan, bilo to zgodno ili nezgodno; neka uvjerava, prijeti i zapovijeda sa svom strpljivošću i poukom' (2 Tim 4, 2). To je ispravno pedagoško pravilo koje vrijedi za sva vremena.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

I kao što smo rekli da postoji takozvano "pedagoško trostvo" po kojem se pokušava odgojiti um, oduševiti srce i potaknuti volju, tako postoji i "odgojni metodološki troplet" po kojem se pokušava izboriti ono najbolje i u nama i kod drugih: To je PRIVIKAVANJE – UVJERAVANJE - DOBAR PRIMJER! Sve sa svrhom da se na intelektualnoj razini putem znanja i razmišljanja dođe do istine o čovjeku i svijetu. Isto tako važno je u tom procesu odgoja da kog naših učenika pobudimo prirodnu sklonost za ljepotu, plemenitost i dobrotu, te ih motiviramo za rad i akciju.

Čovjek je, naime, na svijetu zato: da prirodu uredi; da njegovi odnosi s drugima budu 'dobri obredi'; te da se Stvoritelju podredi.

1. Prvo, uređenje svijeta, postiže se po znanosti i umjetnosti ('per scientiam et artem').
2. Drugo, uređenje odnosa s drugima, koji imaju biti 'dobri obredi', postiže se etikom i odgojem ('per eticam et educationem').
3. Treći zadatak da se Stvoritelju podredi putem religije ('per religionem').

Uz ovih nekoliko uvodnih riječi kojima sam htio istaknuti važnost i nezamjenjivu ulogu vaše odgojne funkcije, poštovani ravnatelji, u službi djece, Crkve i našega društva koristim prigodu zahvaliti što u suradnji s Katehetskim uredom, koji vodi posebnu brigu o školskom vjeroučenju u našoj nadbiskupiji, pomažete vjeroučiteljima na ljudskoj i stručnoj razini kako bi mogli izvršiti poslanje koje su dobili mojim mandatom i dekretom. Posebice pak htio bih pohvaliti nastojanje da opremite učionice i kabinete suvremenim pomagalima što olakšava rad školskog vjeroučenja i općenito školskog sustava,

odgoja i obrazovanja, u duhu HNOS-a koji osobitu pažnju posvećuje suvremenim standardima učenja i poučavanja.

Ovo je također prigoda izmijeniti i božićnu čestitku. Ivanovo evanđelje na Božić veli da je Isus 'svjetlo koje prosvjetljuje svakog čovjeka' (Iv 1, 9). A na Polnočki slušamo proroka Izajie kako govori: 'narod koji je u tmini hodio, svjetlost vidje veliku' (Iz 9, 1-3). Isus iz Nazareta, dakle, Krist i Gospodin, Svjetlo je pravo i istinito, koje prosvjetljuje svakoga čovjeka. Po tajni utjelovljene Riječi sinulo je očima naše duše novo svjetlo Božje slave. I dok u božićnom Djetetu spoznajemo Boga, budi se u nama čežnja za nebeskim dobrima.

Poštovani ravnatelji i odgojitelji naše djece i mlađih. Iako nam se ponekad čini kako nije lako baviti se odgojnim poslom, nismo bez nade i svjetla. Istina je kako nije nimalo lako u suvremenom društvu uočiti to pravo svjetlo i otkriti istinske božićne vrijednosti; ili pak sačuvati one koje smo primili i naslijedili.

No, isto tako vidimo i znamo kako su mnoga naša braća i sestre u tomu uspjeli. Zato dok ovih božićnih dana budemo primali Isusa u sakramenu tu pomirbe i euharistije, te uz blagoslov obitelji i doma budemo osjetili ozrače njegove nazočnosti, zahvalit ćemo i klicati sa starcem Šimunom što je i za nas ovo dijete u jaslama postalo 'svjetlost na prosvjetljenje' (Lk 2, 32).

Dok Vam zahvaljujem na ovom dragom susretu, od srca želim neka Vam je čestit Božić i pravim božićnim svjetлом blagoslovljena i osvijetljena cijela Nova 2013. godina.

Nadbiskup Želimir Puljić o Zdravstvenom odgoju

Naša zadaća nije pozivati na neposluh, nego biti glas onih koji glasa nemaju

Prenosimo sa stranica Zadarskog lista objavljeno izvješće s konferencije za tisak koja je bila u sklopu Nadbiskupove božićne poruke, a izvješće je napisala Suzana Bandić, 20. prosinaca 2012.

Ovo je dar Božji da mogu reći u što vjerujem i da mogu slobodno braniti, ne samo sebe, već i one koji se sami ne mogu braniti. To je uloga Crkve. Ivan Pavao II. je često govorio: "Budite glas onih koji glasa nemaju. Bojim se da se u ovoj situaciji mnoge stvari rješavaju mimo onih koji su najvažniji, a to su roditelji i djeca", o uvođenju zdravstvenog odgoja u škole rekao je nadbiskup. Ovdje se roditelje ništa nije pitalo, uvelo se i, evo, sad je problem, rekao je mons. Želimir Puljić.

Nakon što je poslao svoju ovogodišnju božićnu čestitku svim vjernicima zadarski nadbiskup i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. Želimir Puljić odgovarao je na novinarska pitanja vezana uz aktualnu temu uvođenja zdravstvenog odgoja u osnovne i srednje škole. Upitan za komentar oštре kritike koju je prije nekoliko dana na sastanku s roditeljima dječjih vrtića i škola kardinal Bozanić uputio resornom ministarstvu i Vladi, nadbiskup je načelno podržao njegovo protivljenje. Podsetio je kako su i na biskupskoj konferenciji održanoj prije mjesec i pol dana biskupi jasno dali do znanja da su pred tim zdravstvenim odgojem i radosni i zabrinuti.

Biskupi zabrinuti zbog literature na koju se poziva

- Radosni zbog ona tri modula koja su za potpisati odmah, a zabrinuti zbog četvrtog koji ima u sebi ono nešto što je i Bozanić istaknuo, a što nas zabrinjava - nas kao one koji predstavljamo zajednicu vjernika, nas koji smo zabrinuti za roditelje koji šalju djecu u školu i žele da ih se odgoji - rekao je nadbiskup, dodavši kako četvrti model nije u skladu ni s međunarodnim ugovorima koje je Hrvatska potpisala, a ni s

nekim konvencijama europskih institucija koje daju prednost i ovlasti roditeljima da takav odgoj biraju.

- Ovdje se roditelje ništa nije pitalo, uvelo se i, evo, sad je problem. Najprije bi trebalo upoznati roditelje sa sadržajem. Ovog Božića svi će vjernici diljem Hrvatske dobiti jedan letak u kojem će ih se informirati o tom četvrtom modulu, o njegovoj, rekao bih, opasnosti ako se zadrži onako kako je predloženo - najavio je nadbiskup, dodajući kako je dosta zabrinutih i izvan crkve pozivajući, a kao primjer naveo je majku četvero djece koja je u emisiji nulta točka izjavila kako ovakav odgoj ne može prihvati te jednog splitskog znanstvenika koji je istaknuo kako je problem u literaturi koja se kod četvrtog modula preporučuje i gdje se govori o spolnoj i rodnoj ravnopravnosti.

- Znanstvenik je naveo kako su autori preporučene literature liberalne, feminističke, homoseksualne i lezbijske udruge. To je onda ideologija, a ne odgoj. Škola mora biti slobodna od ideologija i u tom smislu mi dajemo Bozaniću za pravo. Ako je to tako kako kažu znanstvenici, a ovo je izjavio znanstvenik iz Splita, onda nema druge nego reći da to ne može ići tako - zaključio je nadbiskup Puljić.

"Ako ministar osjeća tjeskobu, nisu mu krivi biskupi"

Ministar Željko Jovanović u svom je prijedlogu predvidio i kažnjavanje te je izrijekom naveo da su katoličke škole, kao i sve druge privatne škole prema zakonu o odgoju i obrazovanju dužne provoditi nacionalne kurikule. S druge strane, s Hrvatske biskupske

konferencije poručeno je da oni takav kurikulum neće prihvati, nadbiskup se i na to osvrnuo kazavši kako postoji potpisani sporazum u kojem među ostalim stoji da katoličke škole imaju pravo provoditi odgojno obrazovne programe sukladno katoličkim moralnim načelima.

- To stoji u članku devet. Prema tome može nas kazniti ako se toga ne držimo, a ne suprotno. Tamo stoji da katoličke škole imaju pravo provoditi odgojno-obrazovne programe sukladno katoličkim načelima - rekao je nadbiskup ujedno odgovorivši i na pitanje stoji li iza ovakvog stava biskupa materijalni interes udruge Grozd, kako je to nedavno okarakterizirao ministar Jovanović.

- Prije tri ili četiri godine bila je isto tako jedna prijetvorna diskusija oko uvođenja, kako su tada govorili, seksualnog odgoja u osnovne škole. Ta udruga Grozd se tada u pozitivnom smislu nametnula s jednim kvalitetnim programom koji je tada bio i usvojen te je provođen u nekoliko regija kao eksperimentalni program. Istovremeno se pojavio program liberalne opcije koja je nastojala nametnuti svoj program nakon čega je došlo do izbacivanja jednih i drugih - rekao je nadbiskup napominjući kako iza Grozda ne stoji biskupska konferencija već da je to udruga građana koju biskupi podržavaju.

Posljednje pitanje koje je nadbiskupu postavljeno odnosilo se na izjavu ministra Jovanovića koju su prenijeli svi mediji, a u kojoj je kazao da je šokiran istupima pojedinih članova HBK koji rade protiv interesa djece.

- Na biskupskoj konferenciji pitali su nas hoćemo li pozivati na građanski neposluh. Rekao sam tada da nije naša zadaća pozivati na neposluh niti provocirati neke napete situacije. Ali naša je zadaća biti glas onih koji glasa nemaju, reagirati ako su neke povrede ugovora, morala ili nauke povrijeđene. Ne možemo šutjeti. Ako ministar osjeća tjeskobu jer se negdje ne provodi ovaj program, za to mu nisu biskupi krivi - rekao je nadbiskup pitajući kome bi to trebalo biti do dobrobiti društva ako ne crkvi. Nadbiskup je objasnio kako crkva ne želi stvarati katoličku državu, ali da svaka-

ko želi slobodnu crkvu u slobodnoj državi.

Zdravstveni odgoj u "modernim zemljama" zakazao

- Ja prije 40 godina nisam smio ovako govoriti. Ovo je dar Božji da mogu reći u što vjerujem i da mogu slobodno braniti, ne samo sebe već i one koji se sami ne mogu braniti. To je uloga crkve. Ivan Pavao II je često govorio svećenicima i biskupima: Budite glas onih koji glasa nemaju. Bojim se da se u ovoj situaciji mnoge stvari rješavaju mimo onih koji su najvažniji, a to su roditelji i djeca - kazao je nadbiskup ponovno se osvrćući na mišljenje splitskog znanstvenika koji je rekao da se kod nas pokušava uvesti model po uzoru na Ameriku i Švedsku i da se tome pristupa kao modernim načelima. No istaknuo je kako znanstvenik poziva da se bolje pogleda kakva je situacija u tim zemljama i kakvi su statistički pokazatelji.

- Tim se odgojem htjelo spriječiti prenošenje nekih spolnih bolesti i spriječiti prerane trudnoće, međutim, baš u tim zemljama toga najviše ima. Oko 65 milijuna ljudi ima neku spolno prenosivu infekciju. Prema tome, taj odgoj to očito nije uspio spriječiti. Nitko ne govorи o katoličkom moralu, o potrebi apstinenčije, o čistoći kao najboljim načinima odgoja. Ovdje se samo govori o kondomima i prezervativima kao da će to spasiti od bolesti, a baš je obratno - zaključio je zadarski nadbiskup.

ODREDBE

PROSLAVA SV. KRŠEVANA

Broj: 1802/2012.

Zadar, 12. studenoga 2012.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu

U nedjelju, 18. studenoga 2012., na svim sv. Misama s narodom pročitajte sljedeću obavijest:

Svetkovina sv. Krševana, zaštitnika grada Zadra slavi se u subotu 24. studenoga 2012. godine. U predvečerje svetkovine, u petak 23. studenoga u katedrali sv. Stošije u Zadru, u 18 sati Svečanu Večernju predvodi Nadbiskup. Na samu svetkovinu euharistijsko slavlje u Katedrali u 10 sati predvodi Nadbiskup.

Pozivam svećenike, redovnike, redovnice, vjeroučitelje, vjeroučiteljice i vjernike laike da zajedno svečano proslavimo svetkovinu sv. Krševana, nebeskog zaštitnika našega Grada.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

† Želimir, v. r.
nadbiskup

MISA ZAHVALNICA POVODOM OSLOBAĐAJUĆE PRESUDE GENERALIMA ANTI GOTOVINI I MLADENU MARKAČU NA SV. KRŠEVANA 24. 11. 2012.

Br. 1857/2012.

Zadar, 19. studenog 2012.

Župnim uredima i samostanima u Nadbiskupiji

1. U subotu, 24. studenoga 2012., slavimo blagdan svetoga Krševana koji je bio vrli rimski časnik i vjeroučitelj svete Stošije. Kao vjerni Isusov učenik u uzor odgojiteljima, dobio je naslov pravoga Kristovoga viteza. Riječ vitez sadrži puno pozitivnih kvaliteta i pravila ponašanja koji pobuđuju divljenje. A tiču se časti, vjernosti, čestitosti, odvažnosti i hrabrosti. Zadrani su prepoznali u svetom Krševanu te viteške odlike pa su ga uzeli za nebeskoga zaštitnika svoga grada. Vjerovali su, naime, kao što je to učio jedan drugi Isusov vitez, apostol naroda sveti Pavao, da 'nismo bez nade jer smo sinovi Božji' (Rim 8, 14). To sinovstvo primili smo po krštenju, pa možemo klicati 'Abba-Oče'!

2. U petak, 16. studenoga 2012. zazvonila su crkvena zvona da objave puku svome mir i konac rata. A to je obrazloženo oslobođajućom presudom u Den Haagu naših generala Gotovine i Markača. Ponosni smo što su naši generali u svemu dosada pokazali pravo viteško ponašanje. Uz umješnu obranu njihovih odvjetnika, uvjereni smo da smo krunicom i našim molitvenim vapajima izmolili njihovo oslobođenje. Isto onako kako smo to s vjerom i odanošću činili tijekom Domovinskoga rata. Zbog toga zahvaljujemo Bogu, našim svecima zaštitnicima i Najvjernijoj Odvjetnici Gospi na tom velikom daru. Time je zapravo okončana višegodišnja pravna i duga borba za obranu dostojanstva Domovinskog rata.

3. Svečanim 'Tebe Boga hvalimo' 24. studenoga 2012. u 10 sati u našoj prvostolnici, uz blagdan Sv. Krševana, zaštitnika grada, želimo u ovoj Godini vjere utvrditi svoju vjeru. Neka župnici to isto učine na koncu svete mise, u nedjelju Krista Kralja, 25. studenoga 2012. Povezani s braćom diljem Lijepe Naše, podajmo Bogu dužnu hvalu za sve što nam je učinio. Uistinu, 'velika nam djela učini Svesilni, sveto je ime njegovo!'

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir, v. r.
nadbiskup

ODREDBE

BLAGDAN SV. NIKOLE – DAN POMORACA I RIBARA

Br: 1909/2012.

Zadar, 30. studenoga 2012.

Ssvim župnim uredima i upraviteljima crkava u gradu Zadru i svim pomorskim ustanovama u gradu Zadru

Draga braćo svećenici, dragi Kristovi vjernici,

Sv. Nikola, čiji blagdan slavimo 6. prosinca, u našoj se Crkvi slavi – osim kao dan darivanja djece – također kao Dan pomoraca, ribara i svih ‘ljudi od mora’. Po naravi svoga posla pomorci i ribari izloženi su danonoćno velikim naporima i opasnostima. Crkva, naime, skrbi o pomorcima na specifičan način jer je prepoznala kako je i njihov život poseban i specifičan. Žitelji našega grada Zadra i čitavog našeg kraja stoljećima su životom i radom vezani za more, pomorstvo i ribarstvo.

Ovime pozivam sve pomorce i ribare, djelatne i umirovljene, njihove obitelji, pomorske ustanove, posade brodova, profesore, studente i učenike Pomorske škole i Visoke pomorske škole u Zadru, djelatnike putničkih agencija i sve koji su na bilo koji način povezani s morem, da se u četvrtak, 6. prosinca 2012., na blagdan sv. Nikole, euharistijskim slavljem u katedrali sv. Stošije, s početkom u 11 sati ujedinimo u molitvi i zahvali za sve žive i preminule djelatnike pomorskih službi.

Svima pozdrav u Gospodinu.

† Želimir, v. r.
nadbiskup

MISA ZADUŠNICA ZA PRVOG HRVATSKOG PREDSJEDNIKA

Broj: 1910/2012.

Zadar, 30. studenoga 2012.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i redovničkim zajednicama u Gradu

Draga braćo svećenici, redovnici i redovnice, dragi Kristovi vjernici!

U povodu godišnjice smrti dr. Franje Tuđmana, prvog predsjednika Republike Hrvatske, slavit će se sv. Misa zadušnica za pokojnog Predsjednika u katedrali sv. Stošije u Zadru, u ponedjeljak, 10. prosinca 2012., u 19 sati.

Ovime Vas pozivam da sudjelujete u sv. Misi i molite za pokojnog prvog hrvatskog Predsjednika.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

† Želimir, v. r.
nadbiskup

Škabrnja, Dan sjećanja 2012.

NEDJELJA CARITASA

Broj: 1916/2012.

Zadar, 16. prosinca 2012.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici!

Odlukom hrvatskih biskupa 3. nedjelja došašća je proglašena Nedjeljom Caritasa, a ove godine to je 16. prosinca. Nedjelja Caritasa je prigoda i poticaj za razvijanje karitativne djelatnosti unutar naših župa i na razini Nadbiskupije. Moto ovogodišnje Nedjelje Caritasa je: "Vjera ljubavlju djelotvorna" (Gal 5,6).

"Caritas je temeljna zadaća svakog pojedinog kršćanina, svake župne zajednice, svake nad/biskupije i Katoličke Crkve u cijelosti. Caritas je lice žive Crkve koja ispunja Kristovu zapovijed ljubavi prema bližnjemu. Caritas svojim djelovanjem naviješta i svjedoči Radosnu vijest ljubavi i pravednosti za sve ljude. Zauzimanjem za potrebite među nama i iskazivanjem solidarnosti djelima duhovnog i tjelesnog milosrđa Caritas ispunjava Kristovu zapovijed ljubavi prema bližnjemu..." (iz poslanice varaždinskog biskupa Josipa Mrzljaka za Nedjelju Caritasa).

Hrvatski Caritas uputio je poruku za ovogodišnju nedjelju Caritasa, koju ste dobili preko našeg dijecezanskog Caritasa kao i ostale pomoćne materijale.

Potičem Vas, draga braćo svećenici, da dolično i zauzeto obilježite nedjelju Caritasa u svojim župama.

Podsjećam kako je milostinja te nedjelje u svim crkvama i na svim sv. Misama namjenska i treba je čim prije dostaviti u Ekonomat s naznakom 'Za Caritas'.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

† Želimir, v. r.
nadbiskup

BOŽIĆNO ČESTITANJE NADBISKUPU

Broj: 1950/2012.

Zadar, 14. prosinca 2012.

- *Svim župnicima i upraviteljima crkava u gradu Zadru*
- *Svim redovničkim zajednicama u gradu Zadru*
- *Svećeničkom domu "Zmajević"*
- *Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević"*
- *Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru*
- *Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II.*
- *Caritasu Zadarske nadbiskupije*
- *Djelatnicima središnjih ustanova Zadarske nadbiskupije*

Poštovani,

Već tradicionalno, uzajamno božićno čestitanje zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića i svećenika, redovnika i redovnica održat će se u subotu 22. prosinca 2012., u 12 sati u Nadbiskupskom domu u Zadru, Poljana pape Ivana Pavla II. 1. (ulaz sa Foruma).

Prigodnu čestitku Nadbiskupu u ime svećenstva i redovništva izreći će prečasni don Milivoj Bolobanić, generalni vikar.

Svima pozdrav u Gospodinu,

don Josip Lenkić, v.r.,
kancelar

ZADARSKA NADBISKUPIJA

ISELJENIČKI DAN

Broj: 1959/2012.

Zadar, 20. prosinca 2012.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Zadarskoj nadbiskupiji

Draga braćo svećenici!

Dan posvećen iseljenicima obilježavamo na blagdan sv. Obitelji, u nedjelju, 30. prosinca 2012. godine. Božićno je vrijeme osobito prikladno za ljudsku i kršćansku povezanost obitelji i čitave župne zajednice sa svojim iseljenicima. Nastojmo tome i ove godine posvetiti posebnu pažnju.

Milostinja Iseljeničkog dana, u visini od 50 %, neka se dostavi Ekonomatu s naznakom „Za Iseljenički dan“. Milostinja je namijenjena potpori Vijeća HBK za migraciju.

Pozdravljam Vas i blagoslivljam.

† Želimir, v. r.
nadbiskup

MOLITVENA OSMINA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

Broj: 1960/2012.

Zadar, 20. prosinca 2012.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Zadarskoj nadbiskupiji

Od 18. do 25. siječnja 2013. godine obavlja se u cijeloj Crkvi Svjetska molitvena osmina za jedinstvo kršćana. Kristova molitva „da svi budu jedno“ uvijek ostaje aktualna i svagda kuca na vrata svih generacija kršćana. Uz to, znakovi vremena pokazuju da je put jedinstva i zajedništva među kršćanima u današnjem svijetu imperativ koji se sam od sebe nameće kao neodgodiva stvarnost.

Nastojmo kao i dosadašnjih godina uputiti vjernike u značaj i smisao Molitvene osmine, te poticati na molitvu i žrtvu za jedinstvo kršćana, bilo na razini pojedinačne molitve vjernika, bilo na razini župe molitvenim zazivima na nedjeljnoj misi ili pak posebnim molitvenim susretom za vrijeme Osmine.

Pozdravljam Vas i blagoslivljam.

† Želimir, v. r.
nadbiskup

Anastazija tješi progonjene kršćane, Izložba "Sv. Anastazija-Stošija za mir", Zadar, 2005.

MISNA TABLICA

Broj: 1961/2012.
Zadar, 20. prosinca 2012.

Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Svi dijecezanski svećenici, aktivni i umirovljeni, župni vikari i svećenici redovnici, dužni su predati Nadbiskupskom ekonomatu, do 20. siječnja 2013. godine, popunjenu Misnu tablicu za IV. tromjesečje 2012. godine, kao i tablicu za III. tromjeseče ukoliko to još nisu učinili.

Pozdravljam Vas i blagoslivljam.

† Želimir, v. r.
nadbiskup

IZVOD IZ CRKVENIH RAČUNA

Broj: 1962/2012. Zadar, 20. prosinca 2012.
Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Svaki je župnik, dijecezanski i redovnički, dužan prema obrascu Nadbiskupskog ekonomata, do 20. siječnja 2013. godine, predati Ekonomatu IZVADAK IZ BLAGAJNIČKOG DNEVNIKA za 2012. godinu za župu/župe svoga upravljanja i posluživanja.

Izvadak iz Blagajničkog dnevnika podnose također Visoka teološko-katehetska škola, Klasična gimnazija Ivana Pavla II., Nadbiskupsko sjemenište „Zmajević“, Svećenički dom „Zmajević“, Koludrički samostani Benediktinki u Zadru i Pagu.

Pozdravljam Vas i blagoslivljam.

† Želimir, v. r.
nadbiskup

OBVEZATNI STATISTIČKI PODACI ZA NADBISKUPSKI ORDINARIJAT

Broj: 1963/2011. Zadar, 20. prosinca a 2012.
Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Svaki je župnik dužan do 31. siječnja 2013. godine predati Nadbiskupskom ordinarijatu:

1. Prijepis Matice krštenih, vjenčanih i umrlih za 2012. godinu.

2. Statistiku župe za 2012. godinu (broj svih stanovnika; broj obitelji; broj katolika; broj krštenih: djeca/odrasli; broj pravopričesnika i krizmanika; broj sklopljenih crkvenih brakova; broj crkveno pokopanih: providenih/neprovidenih).

Također, potrebno je službeno javiti dopune ili eventualne obavijesti drugim župnim uredima i zaključiti uredno uredske poslove za 2012. godinu.

Pozdravljam Vas i blagoslivljam.

† Želimir, v. r.
nadbiskup

ODREDBE

OBVEZE PREMA EKONOMATU

Broj: 1964/2012.

Zadar, 20. prosinca 2012.

Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Svaka župa, bilo da je povjerena dijecezanskom bilo redovničkom svećeniku, dužna je do 20. siječnja 2013. godine, podmiriti svoje obveze i dugovanja prema Nadbiskupiji kako slijedi:

I. Obveze župa:

1. Milostinja:

- Velikog petka - "Božji grob" (50 %)
- Petrov novčić
- Misijske nedjelje
- Nedjelje Caritasa
- 50% milostinje Iseljeničkog dana
- 30 % brutto od redovnih prihoda
- 10 % od prodaje ili najma crkvene imovine ukoliko je bio slučaj
- Takse od sprovoda i vjenčanja

II. Osobni doprinosi svećenika:

- Binacija i trinacija
- Fond za svećenička zvanja – dragovoljno
- Osobni doprinos za svećeničku rekolekciju: 500 Kn
- Dragovoljni doprinos za Svećenički dom
- Eventualni dug Nadbiskupskom ekonomatu

Pozdravljam Vas i blagoslivljam.

† Želimir, v. r.
nadbiskup

POBAČAJ I OVLAST ODRJEŠENJA

Broj: 1965/2012.

Zadar, 20. prosinca 2012.

Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Upućuju se ispovjednici na Vjesnik Zadarske nadbiskupije, broj: 1-2/1989. godine, na tekst "Zločin pobačaja, grijeh, kazna i ovlast odrješenja" gdje je ova tematika šire razrađena. Ovdje donosimo samo ono što se odnosi na ovlast odrješenja po službi i danim ovlastima.

Od kazne izopćenja zbog sudjelovanja u vršenju pobačaja (prema Kan. 1398. Zakonika kanonskog prava) imaju pravo odriješiti:

1. Ordinarij mesta (Kan. 1355);
2. Generalni vikar;
3. Kanonik-pokorničar (Kan. 508), koji tu ovlast ne može delegirati.
4. Oni koje mjesni Ordinarij ovlasti i imenuje.

Radi duhovnog dobra vjernika i spasa duša ovime dajem ovlast odrješenja od kazne izopćenja zbog izvršenog pobačaja i sudjelovanja u pobačaju sljedećim svećenicima:

1. Provincijalu Franjevačke provincije sv. Jeronima u Zadru i prioru Benediktinskog samostana sv. Kuzme i Damjana na Pašmanu;
2. Svim dekanima;
3. Župniku župe sv. Šime u Zadru;
4. Gvardijanu i vikaru samostana sv. Frane i sv. Mihovila u Zadru;
5. Svim ispovijednicima: u Došašću, Korizmi i Vazmenom vremenu.

Pozdravljam Vas i blagoslivljam.

† Želimir, v. r.
nadbiskup

RASPORED MISA ZA ČLANOVE POKRETA
"PRO FAMILIA ET IUVENTUTE CHRISTIANA"

Broj: 1966/2012.

Zadar, 20. prosinca 2012.

Određujem da prezbiteri prikažu po jednu svetu misu za članove pokreta PRO FAMILIA ET IUVENTUTE CHRISTIANA prema niže navedenom rasporedu. Koliko god je moguće treba se pridržavati naznačenih subotnjih datuma za služenje svete mise na ovu nakanu, prikazujući tako žrtvu za kršćanske obitelji i mlade.

Raspored:

SIJEČANJ 2013.

- 5. Mons. Želimir Puljić, nadbiskup
- 12. Don Milivoj Bolobanić i don Tomislav Planinić
- 19. Mons. Rozario Šutrin i mons. Janko Segarić
- 26. Mons. Ivan Mustać i don Božo Barišić

VELJAČA 2013.

- 9. Don Filip Kucelin i don Stipe Mustapić
- 16. Don Thomas Vargas i don Zbigniew J. Korcz
- 23. Don Emil Bilaver i don Zdenko Dundović

OŽUJAK 2013.

- 2. Benediktinci (Ćokovac)
- 9. Don Nedjeljko Ivanov i don Joso Kero
- 16. Don Mario Sikirić i don Šimun Šindija
- 23. Samostan sv. Mihovila (Zadar)

TRAVANJ 2013.

- 6. Don Zdravko Katuša i don Alojzije Knežević
- 13. Don Šime Kevrić i don Stanko Grubić
- 20. Don Josip Lenkić i fra Mario Akrap
- 27. Don Ivica Jurišić i don Ivan Perković

SVIBANJ 2013.

- 4. Don Srećko Petrov i don Antun Pećar
- 11. Samostan sv. Frane (Zadar)
- 18. Don Marinko Duvnjak i don Augustin Lozić
- 25. Don Ivan Kevrić i don Zoran Topalović

LIPANJ 2013.

- 1. Don Boris Pedić i don Slavko Ivoš
- 8. Mons. Šime Perić i don Jerolim Lenkić
- 15. Don Andelo Zorić i don Šime Žilić
- 22. Don Ante Sorić i don Martin Jadreško

SRPANJ 2013.

- 6. Don Pavao Zubčić i don Mario Soljačić
- 13. Mons. Pavao Kero i don Marino Ninčević
- 20. Don Zdenko Milić i don Andrzej Jan Stepien
- 27. Salezijanci - Zadar (Arbanasi)

KOLOVOZ 2013.

- 3. Don Čedomil Šupraha i don Tomislav Dubinko
- 10. Don Marinko Jelečević i don Darko Marušić
- 17. Don Tomislav Baričević i don Jure Zubović
- 24. Don Tomislav Sikirić i don Gašpar Dodić
- 31. Don Krešo Ćirak i don Josip Radić i

RUJAN 2013.

- 7. Don Igor Ikić i don Stanislav Wielinski
- 14. Don Damir Juričin i don Domagoj Kelava
- 21. Don Mihovil Cukar i don Ivan Babjak
- 28. Don Josip Lisica i don Roland Jelić

LISTOPAD 2013.

- 5. Don Mladen Kačan i don Darijo Matač
- 12. Don Srećko Frka - Petešić i don Elvis Knežević
- 19. Don Nikola Tokić i don Zvonimir Čorić
- 26. Don Ante Ivančev i don Josip Dučkić

STUDENI 2013.

- 9. Don Andelko Buljat i mons. Nikola Dučkić
- 16. Mons. Eduard Peričić i don Ivan Rončević
- 23. Verbiti (Zadar) i Samostan sv. Pavla (Školjić)
- 30. Mons. Joso Kokić i don Jerko Vučeta

PROSINAC 2013.

- 7. Don Jerko Gregov i don Dario Tičić
- 14. Don Mario Gržanov i don Elvis Ražov
- 21. Don Tihomir Vulin i don Stjepan Vinko
- 28. Don Josip Radojica Pinčić i don Ante Delić

† Želimir, v. r.
nadbiskup

ODREDBE

U SUSRET BLAGDANU SV. STOŠIJE

Broj: 173/2012.-Prez.

Zadar, 21. prosinca 2012.

Župnim uredima i samostanima u nadbiskupiji

17. listopada 2011. papa Benedikt XVI. objavio je pismo 'Porta fidei' kojim je najavio Godinu vjere i svečano je otvorio za vrijeme zasjedanja Biskupske sinode, 11. listopada 2012., na kojoj se raspravljalo o evangelizaciji i prenošenju kršćanske vjere. Budući da su hodočašća i pučke pobožnosti bile i ostale prokušan način odgoja u vjeri, odredio sam da u devetnici sudjeluju vjernici iz dekanata Nadbiskupije. Pohod katedrali, 'majci svih crkava naše nadbiskupije', pomaže odgoju crkvenosti i važnosti partikularne crkve. U duhu programa za ovu godinu da razmišljamo o otajstvu Crkve i Božjeg naroda, evo, u prilogu tema koje će se obraditi za devetnicu sv. Stošije.

Dan	Predložena tema propovijedi	Dekanati koji sudjeluju
7. siječnja	Otajstvo Crkve: vidljiva i duhovna stvarnost (LG 1-8)	Dekanati: Zadar Istok i Zapad
8. siječnja	Crkva Božji narod; opće svećeništvo vjernika (LG 9-13)	Dekanati: Biograd i Pašman
9. siječnja	Crkva i euharistija. Crkva slavi euharistiju, euharistija izgrađuje Crkvu (KKC 1322-1405)	Dekanati: Benkovac i Zemunik
10. siječnja	Pastirska služba u Crkvi (LG 18-29)	Dekanati: Novigrad i Ražanac
11. siječnja	Kristovi vjernici laici u Crkvi i svijetu (LG 30-38)	Dekanati: Nin i Pag
12. siječnja	Misijsko poslanje Crkve (AG 1-9)	Dekanati :Dugoočki, Silbanski i Ugljanski
13. siječnja	Nedjelja Krštenja Gospodinova – slavi se u župama	
14. siječnja	Svečana Večernja: Nadbiskup sa svećenicima	
15. siječnja	Svetu misu u 11 sati predvodi nadbiskup Puljić, a večernju sv. misu predvodi mons. Đuro Gašparović.	

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE 11-12/2012.

Sveta Misa tijekom devetnice slavi se u 18 sati. Molim dekane neka dogovore predvoditelje euharistijskog slavlja koji će pripremiti homiliju u duhu zadane teme. Isto tako molim neka se propovijedi dostave na Ordinarijat za arhiv (ili za Vjesnik).

Želim plodne dane priprave za svetkovinu naše nebeske zaštitnice. A Božjim blagoslovom neka budu ispunjeni dani Nove 2013. godine. Uz pozdrav u Gospodinu,

† Želimir, v. r.
nadbiskup

DUHOVNE VJEŽBE PRIVATNO OBAVILI

1. Don Darko MARUŠIĆ, Opatija, 8. – 11. 10. 2012.
2. Don Mario SIKIRIĆ, Opatija, 8. – 11. 10. 2012.
3. Don Filip KUCELIN, Zaglav, 15. – 27. 10. 2012.
4. Don Andelko BULJAT, Opatija, 12. – 15. 11. 2012.
5. Don Zdenko DUNDOVIĆ, Opatija, 19. – 22. 11. 2012.

RAZRJEŠENJA I IMENOVANJA

1. O. Piotr Palowski, SVD razriješen je službe povjerenika za misije u Zadarskoj nadbiskupiji (Broj: 1877/2012., od 23. studenoga 2012.);
2. Don Mladen Kačan imenovan je povjerenikom za misije u Nadbiskupiji (Broj: 1878/2012., od 23. studenoga 2012.);
3. O. Piotr Palowski, SVD razriješen je službe upravitelja župe Uznesenja BDM na Ravi (Broj: 1879/2012., od 23. studenoga 2012.);
4. O. Franek Kowal, SVD imenovan je upraviteljem župe Uznesenja BDM na Ravi (Broj: 1884/2012., od 23. studenoga 2012.)

Misno slavlje na sv. Krševana, Katedrala, 24. studenoga 2012.

KRONIKA

LISTOPAD 2012.

28. NADBISKUP POHODIO BOKANJAC – Na blagdan župnih naslovnika sv. Šimuna i Judu Tadeje, o. Nadbiskup je u župnoj crkvi na Bokanjcu predslavio svečano Misno slavlje.

STUDENI 2012.

1. SVI SVETI – Na svetkovinu Svih svetih, o. Nadbiskup je u katedrali predslavio svečanu sv. Misu i podijelio Papinski blagoslov. U poslijepodnevnim satima na gradskom groblju slavio je Službu riječi s Odrješenjem za pokojne.
2. DUŠNI DAN – Spomen svih vjernih pokojnih, o. Nadbiskup je u Katedrali predslavio sv. Misu zadušnicu za sve pokojne, osobito biskupe i svećenike naše nadbiskupije. Nakon Mise molio je Odrješenje nad grobnicom zadarskih nadbiskupa u kapeli sv. Stošije.
- 6.-8. NACIONALNO HODOČAŠĆE U RIM – Zajedno sa svim hrvatskim biskupima, o. Nadbiskup je sudjelovao na zahvalnom nacionalnom hodočašću u Rimu.
9. PROJEKT KATOLIČKE OSNOVNE ŠKOLE – U prostorijama Ordinarijata, o. Nadbiskup je primio gosp. Zvonimira Vrančića, gradonačelnika grada Zadra, sa suradnicima, u vidu realizacije projekta katoličke osnovne škole na Bokanjcu.
- 13.-15. NADBISKUP IZABRAN ZA PREDSJEDNIKA HBK – O. Nadbiskup je sudjelovao na redovitom zasjedanju HBK, na kojem je izabran za Predsjednika. **ČESTITAMO!**
16. ZNANSTVENI SIMPOZIJ O II. VATIKANSKOM - U svojstvu predsjednika HBK, o. Nadbiskup je nazočio otvaranju znanstvenog simpozija o 50. obljetnici svečanog otvaranja II. Vatikanskog sabora u prostorijama Pastoralnog instituta u Zagrebu.
17. SIMPOZIJ O BIOGRADSKOJ GLAGOLJICI – O. Nadbiskup je u Biogradu nazočio otvaranju simpozija o glagoljici na biogradskom području, u organizaciji Matice Hrvatske i grada Biograda, gdje je na početku održao pozdravno slovo i istaknuo važnost glagolske baštine.
21. POKORNIČKO SLAVLJE ZA MLADE - U crkvi sv. Dimitrija, o. Nadbiskupe je na Pokorničkom slavlju i klanjanju za mlade održao nagovor.
22. „ČOVJEK I NJEGOVA SJENA“ - U svečanoj dvorani sveučilišta, o Nadbiskup je nazočio predstavljanju knjige dr. Ante Kovačevića pod naslovom „Čovjek i njegova sijena“.
23. POSJET GENERALA ANTE GOTOVINE - General Ante Gotovina pohodio je o. Nadbiskupa u svečanom salonu Nadbiskupske palače gdje je podijelio svoju radost slobode i progovorio o svojem iskustvu uzništva, istaknuvši važnost vjere.
23. VEČERNJA U ČAST SV. KRŠEVANA – O. Nadbiskup je u Katedrali predvodio svečanu prvu Večernju u čast sv. Krševana, zaštitnika grada Zadra.
24. SVETI KRŠEVAN I DAN GRADA – O. Nadbiskup je u Katedrali predvodio svečano Misno slavlje o svetkovini sv. Krševana, zaštitnika Zadra, na kojem su nazočili predstavnici gradskih i županijskih vlasti te general Ante Gotovina, na kojoj se pjevalo svečani „Tebe Boga hvalimo“. Nakon Mise Nadbiskup je sudjelovao na svečanoj sjednici Gradskog vijeća u Hrvatskoj kazališnoj kući.
25. KRIST KRALJ I ĐAKONSKA REĐENJA – Na svetkovinu Krista Kralja, u Katedrali, preko sv. Mise, o. Nadbiskup je zaredio dvojicu novih đakona don Marina Batura iz Suhovara i don Damira Šehića iz Biograda na moru. **ČESTITAMO!**

PROSINAC 2012.

1. POSJET PREDSJEDNIKA MEŠIHATA U RH - U svečanom salonu nadbiskupske palače o. Nadbiskup je primio muftiju dr. Aziza ef. Hasanovića, predsjednika Mešihata Islamske zajednice u RH, g. Čamila ef. Bašića, imama islamske novoosnovane zajednice u Zadru, tenjihove suradnike.
3. POHOD MSGR. BOGOVIĆA – O. Nadbiskup je primio u posjet dr. Milu Bogovića, biskupa gospicko-senjskoga, koji mu je došao izraziti čestitke u prigodi izbora za predsjednika HBK.
4. „ISUSOVO DJETINJSTVO“ - U dvorani Nadbiskupskog sjemeništa „Zmajević“ o. Nadbiskup je zajedno s predstavnicima „Verbum“ predstavio knjige pape Benedikta XVI. „Isusovo djetinjstvo“.
7. ADVVENTSKA AKADEMIJA U LINZU – O. Nadbiskup sudjelovao je na adventskoj akademiji u Linzu koju su pripremili Hrvati koji žive i rade u tom gradu.
8. NADBISKUP PREDVODIO PONTIFIKAL U LINZU – Na svetkovinu Bezgrješnog začeća blažene Djevice Marije, o. Nadbiskup je predvodio svečani pontifikal u katedrali Bezgrješnog Začeća BDM u Linzu, na poziv biskupa mons. Ludwiga Schwarza uz kojega su suslavili umirovljeni biskup Aichern, kanonici kaptola, te desetak svećenika.
9. NADBISKUP S ISELJENICIMA – O. Nadbiskup je predvodio misu na hrvatskom za naše radnike koji žive i rade u Linzu.
12. STALNO VIJEĆE HBK – O. Nadbiskup je predsjedao sjednici Stalnoga Vijeća HBK u Zagrebu.
14. SUSRET S RAVNATELJIMA ŠKOLA – U organizaciji Katehetskog ureda, u prostorijama Ordinarijata o. Nadbiskup se susreo s ravnateljima osnovnih i srednjih škola Zadarske županije te im progovrio o odgoju.
20. NADBISKUP NA PRIJAMU KOD PREDSJEDNIKA REPUBLIKE – O. Nadbiskup je u svojstvu predsjednika HBK nazočio svečanom primaju koje je upriličio predsjednik Republike Hrvatske, gosp. Ivo Josipović, u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu.
22. BOŽIĆNO ČESTITANJE - U Nadbiskupskoj palači održano je tradicionalno božićno čestitanje o. Nadbiskupu, kojom prigodom je čestitku izrekao mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar.

Večernja u čast sv. Krševana, Katedrala, 23. studenoga 2012.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

PROSLAVA SV. ŠIMUNA I JUDE TADEJA NA BOKANJCU

Blagdan sv. Šimuna i Jude Tadeja svečano je proslavljen u nedjelju 28. listopada u istoimenoj župi na Bokanjcu u Zadru koje je predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. „Crkva je ustanovljena na temelju apostola. Po apostolima dostižemo samog Isusa. Ustanovljenje Crkve započelo je kad je nekoliko galilejskih ribara susrelo Isusa, kad su dozvolili da ih osvoji svojim pogledom, glasom, svojim toplim i snažnim pozivom: ‘Hajdete za mnom i učiniti ću vas ribarima ljudi!’“ rekao je mons. Puljić, dodavši kako između utjelovljenog Sina Božjeg i

njegove Crkve postoji duboki i neuništivi otajstveni kontinuitet po kojem je Krist i danas prisutan u svom narodu po nasljednicima apostola, osobito po Petru na kojem je sagradio svoju Crkvu da je ni vrata paklena neće nadvladati... I ostavio im je moćno sredstvo kojim će se obraniti od krivovjerja: vjeru, euharistiju i riječ Božju, snagu i apostolsku vjernost biskupa i papa. Zato Crkva nije puka skupina ljudi, društvo ili sindikat koji se bori za svoje ciljeve nego produljeno Isusovo utjelovljenje među ljudima” rekao je mons. Puljić.

SVI SVETI I DUŠNI DAN

Na svetkovinu Svih Svetih u četvrtak 1. studenog zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je svečano misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru na kraju kojeg je udijelio papinski blagoslov s potpunim oprostom. Nadbiskup je istaknuo da su Isusova blaženstva temelj nove, kršćanske civilizacije, evanđeoske humanosti, ljudske, obiteljske i socijalne sreće. „Istina, obrisi takve civilizacije često su neprepoznatljivi u našem okruženju u kojem vlada logika zavisti, ogovaranja, mržnje i nasilja. Zbog toga Isus želi te probleme rješavati dobrotom, a ne zločom, oružjem istine i snagom duha, a ne nasiljem. Logikom blaženstava on želi prekinuti spiralu osvete te zlo pobjeđivati dobrotom i ljubavlju. Slaveći blagdan Svih Svetih, Crkva vidi sebe u svečanoj povorci kao hodočasnicu prema nebeskom gradu Jeruzalemu. Kao putujuća Crkva zazove pomoći onih koje je Ivan video u Otkrivenju pred prijestoljem i Janjetom, veliko mnoštvo u bijelim haljinama koji dodoše iz velike nevolje i očistiše ih u krvi Janjetovoj.” kazao je Nadbiskup.

Službu Riječi s odrješenjem za pokojne pred kapelom Gospe od sedam žalosti na Gradskom groblju u Zadru u četvrtak 1. studenog predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. „Dok obilazimo groblja i palimo svijeće našim dragim pokojnicima, razmišljamo i o našem budućem grobu, o kraju i svršetku našeg života. Na Dušni dan o tome intenzivnije mislimo. Puno vremena provodimo ne obazirući se na tu trajnu životnu konstantu.

Živimo kao da smrti nema ili kao da ona k nama doći neće. Ipak, smrt je nešto najosobnije. Nema ništa u životu tako snažno, jasno i pravedno, kao smrt koja nas sve čini jednakima. Pred njom nema razlike u staležu ni u godištu. Ona ne poznaje nikakve privilegije ili razlike. I nije izvan nas, već u nama. Zbog toga nam dobro dođu Jobove riječi: ‘Ja znam dobro, moj Izbačitelj živi. A kad se i ja probudim, k sebi će me dići, pa ću Boga svoga gledati’ rekao je mons. Puljić. Nadbiskup se pomolio i kod Središnjeg križa na groblju gdje su upisana imena poginulih hrvatskih branitelja te je pohodio i grobnice zadarskih svećenika, redovnika i redovnica. Nadbiskup je predvodio misu za sve pokojne te preminule svećenike i nadbiskupe Zadarske nadbiskupije u petak 2. studenog u katedrali sv. Stošije u Zadru. U homiliji je istaknuo kako je u modernom svijetu desakralizirana smrt a pogrebni obredi sveđeni su na površni spektakl. “Bol i smrt izgubili su socijalnu i duhovnu dimenziju koju su prije imali. Na njih se više ne gleda kao na darovanu prigodu rasta u humanosti, altruirizmu i svetosti” upozorio je nadbiskup, dodavši da ispravno razmišljanje o smrti ne dopuštaju ni popratni sekularni sadržaji sprovodnog ispraćaja.

Na kraju mise nadbiskup je u pratnji svećenika otišao u pokrajnu lađu katedrale sv. Stošije gdje se pomolio nad grobnicom zadarskih nadbiskupa u kojima počivaju tijela Mate Garkovića, Marijana Oblaka i Ivana Prende.

ZAHVALNO NACIONALNO HODOČAŠĆE U RIM (4.-10. studenog 2012.) POD GESLOM ‘UČVRSTIMO VJERU, CRKVENO I NARODNO ZAJEDNIŠTVO!’

Zahvalno nacionalno hodočašće u Rim katolika iz cijele Hrvatske održano je od 4. do 10. studenog 2012. g. u zahvalnosti papi Benediktu XVI. za njegov pohod Hrvatskoj u lipnju 2011. g., kao poticaj učvršćenju vjere, crkvenog i nacionalnog jedinstva. Hodočašće pod geslom "Učvrstimo vjeru, crkveno i narodno zajedništvo!" ujedno je bila bila čestitka Svetom Ocu za 25. obljetnicu papinske službe. Imalo je tri zajedničke točke svih hodočasnika: misu u bazilici Sv. Marija Velika u srijedu 7. studenog, a u četvrtak 8. studenog bilo je misno slavlje u bazilici Sv. Petra, nakon čega je u slijedila svečana audijencija kod Svetoga Oca. To je prvo nacionalno hodočašće u Vječni grad od osamostaljenja Hrvatske, a okupilo je 5 000 hodočasnika iz svih hrvatskih biskupija. Bilo je to i hodočašće Petrovoj Stolici u Godini vjere kako bi vjernici na apostolskim pravovima, grobovima sv. Petra i Pavla, ispovijedili i učvrstili vjeru. Na hodočašću je, uz zajednički program, svaka biskupija imala i vlastiti program.

Program hodočašća Zadarske nadbiskupije

Zadarska nadbiskupija pridružila se sudjelovanju na zahvalnom nacionalnom hodočašću u Rimu održanom od 4. do 10. studenog. Hodočašće je

organizirano u suradnji s turističkom agencijom Terra iz Zadra. Tim povodom zadarski nadbiskup Želimir Puljić vjernicima je uputio sljedeću poruku: "U znak zahvale za pastirski pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj u svibnju 2011. g., HBK organizira nacionalno hodočašće zahvale u Rim. Tim činom želimo potvrditi svoju vjernost i zajedništvo sa Svetim Ocem i Katoličkom Crkvom. Želja nam je da i vjernici naše Nadbiskupije sudjeluju u ovom činu vjere".

Itinerarij hodočašća Zadrana bio je sljedeći: u nedjelju 4. studenoga u 13 sati polazak s parkirališta iznad dvorane Višnjik u Zadru prema Padovi, gdje je dolazak u večernim satima. U ponedjeljak 5. studenog razgledavanje Padove: bazilike Sv. Antuna Padovanskog, misa u svetištu sv. Leopolda pa nastavak putovanja prema Rimu. U utorak 6. studenog razgledavanje Vatikanskih muzeja i znamenitosti Rima, a u srijedu 7. studenog u Vatikanu audijencija s papom Benediktom XVI. na Trgu sv. Petra. U četvrtak 8. studenoga sudjelovanje u bazilici Sv. Petra u misi zahvalnici svih sudionika nacionalnog hodočašća povodom pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, a posli-

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

jepodne odlazak u baziliku Sv. Pavla izvan zidina i katakombe sv. Kalista. U petak 9. studenog odlazak iz Rima prema Asizu i Anconi gdje je ukrcaj u brod za Split. U subotu 10. studenog dolazak u Split i polazak prema Zadru.

Središnji događaj bio je susret s papom Benediktom XVI. na općoj audijenciji u srijedu 7. studenog u 10 sati u dvorani pape Pavla VI. te zajednička misa svih hodočasnika iz Hrvatske u bazilici Sv. Petra u četvrtak 8. studenog u 10 sati koju je predvodio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, u zajedništvu sa svim hrvatskim biskupima. Propovjedao je predsjednik HBK, đakovačko-osječki nadbiskup Marin Srakić. Pozdravljajući hodočasničke skupine tijekom opće audijencije, papa Benedikt XVI. je uputio pozdrav i hrvatskim vjernicima: "S posebnom radošću pozdravljam vas, hodočasnike iz Hrvatske, koji ste došli, predvođeni svojim pastirima, zahvaliti za moj apostolski pohod vašoj domovini prošle godine", rekao je Papa na hrvatskom jeziku, istaknuvši da je njegov pohod Hrvatskoj bio u znaku obitelji, a nacionalno hodočašće u Rim odvija se u Godini vjere, po završetku Biskupske sinode o novoj evangelizaciji. Obitelj, vjera

i evangelizacija nerazdvojno idu zajedno, poručio je Sveti Otac i dodao: "To sam vam i rekao na svećoj misi prigodom Nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji: 'Kršćanske su obitelji temelj za odgoj u vjeri, za izgradnju Crkve kao zajednice i za njezinu misionarsku nazočnost u najrazličitijim životnim situacijama.' Dragi prijatelji, pozivam vas da molite u obitelji i za obitelj."

Benedikt XVI. je hrvatske hodočasnike pozvao da se, kada u četvrtak 8. studenog budu u bazilici Sv. Petra slavili euharistiju a na grobu apostola Petra isповijedili svoju vjeru, sjete svih onih koji su im vjeru predali. "Isto tako znajte i vi s hrabrošću svima posvjedočiti radost i ljepotu vjere u Isusa Krista. Od srca blagoslovljam sve vas i vaše najmilije. Hvaljen Isus i Marija", poručio je Papa sudionicima hrvatskog zahvalnog hodočašća u Rim.

VIDJETI PETRA!

Propovijed predsjednika HBK nadbiskupa Marina Srakića na Nacionalnome zahvalnom hodočašću u Godini vjere, Bazilika sv. Petra, četvrtak, 8. studenoga 2012.

Sve vas pozdravljam, predraga braćo i sestre, dragi hodočasnici. Pozdravljam predsjedatelja ovog euharistijskog slavlja, uzoritoga gospodina kard. Josipa Bozanića, nadbiskupe, biskupe, svećenike, redovnike, redovnice i bogoslove, i sve vas ostale vjernike koji ste došli na hodočašće ovamo u Rim kako biste zahvalili Gospodinu za dar i milost pastirskog pohoda Svetog Oca Benedikta XVI., 4. i 5. lipnja prošle godine. Došli smo hodočastiti Petrovoj Stolici u Godini vjere da ovdje na „apostolskim pravovima“ ispovjedimo vjeru u Boga Oca, Sina i Duha Svetoga, u jedinstvu s onim koji je danas pozvan učvrstiti svoju braću u vjeri (usp. Lk 22, 32).

Ovdje u Bazilici sv. Petra, prigodom našeg hodočašća želimo ponovno pažljivo razmatrati svetu stranicu Evangelijsku koju smo malo prije čuli, koja nam na vrlo uvjerljiv način doziva u pamet osobu i službu Apostolskog prvaka, Petra. Iz izvještaja zaključujemo da je Isus bio radostan i oduševljen što je Galilejskom ribaru mogao reći nešto što nije nikome do tada rekao: "Blago tebi, Šimune sine Jonin".

To je radost i oduševljenje nekoga tko osjeća da su ga slušatelji shvatili, tko uživa što ga je potpuno shvatio učenik kojega je volio i koji je oduševljeno i hrabro uzviknuo: "Ti si Krist, Sin Boga živoga". Petrove usne izgovorile su prvu, sažetu ispovijest vjere koju i mi danas ispovijedamo; vjere koja je sva usredotočena i sažeta u spasenjskom otajstvu Očeva Jedinorođenca. A Isusove usne izgovorile su po prvi puta ime Crkve, majke i učiteljice, uz jamstvo njezine pobjede nad nesmiljenim i neumjerenim silama zla: "Vrata paklena neće je nadvladati".

Prije toga Isus je pitao: "Što kažu ljudi tko je Sin Čovječji?" Neobično je što se Gospodin zanima o "drugima", o strancima, o narodu koji ga je premašio poznavao. No, kao da je htio reći, ne obazirite se previše na mišljenja oko vas, jer ona mogu biti plod krivih, čak i zlonamjernih shvaćanja. Isus nastavlja: "A vi, što vi kažete, tko sam ja". Sad trebaju odgovoriti apostoli, oni koje je Isus izabrao da naviještaju Evangelje; oni koji bi morali biti sol zemlje i svjetlo svijeta. Na njima je red, na njima

koji će biti postavljeni za predvodnike zajednica Isusovih učenika, koji će odgovarati na pitanja što će im postavljati ljudi o pravom putu spasenja; red je na onima koji će neumorno podsjećati cijelu ljudsku obitelj tko je jedini i nezamjenjivi spasitelj. U ime svih njih odgovara Petar, jedan u ime svih, jer je jasno da među onima koji doista vjeruju u Krista nema mjesta razilaženju u mišljenju u pogledu temeljnih i nužnih načela. Kad prevagne zbrka jezika, znak je da se ponovno ostvaruje Babilon, da tu nema Crkve kakvu je Gospodin zamislio i htio, da tu još nije dospjela Pedesetnica, da - prema riječima sv. Pavla - tu još nije "sveti puk", "stečeni Božji narod".

Crkva koju je Krist sagradio na Petru; Crkva koja je lice, glas, otajstvo Nebeskoga kraljevstva na zemlji; Crkva koja je dar i trajno čudo neiscrpne Pedesetnice; Crkva koja je remek-djelo Duha Svetoga, jednoga i ujedinjujućega, alergična je na podjele, na nutarnja osporavanja, na bujicu rastrgnanih i zavodljivih riječi, koje vode u opasnost da nadglasaju tihi i nepromjenjivi glas Učitelja.

Isusov odgovor bio je: "Ti si Petar, Stijena". Petar mora biti stijena, tj. čvrsti temelj za Crkvu tako da može odoljeti napadima "vrata paklenih". Tim je riječima Sveti Matej hrabrio zajednice koje su trpjele i bile proganjane u Siriji i Palestini, koje su u Petru gledale predvodnika. Iako slabe i proganjane, one imaju čvrsti temelj, kako je zajamčio sam Isus. Zato su zajednice njegovale snažne emotivne veze s poglavarima koji su ih osnovali.

Petar je od ribara postao ribar ljudi. Nagli i krhki Galilejski ribar - plašljiviji i slabiji od svih Isusovih učenika - izabran je da u velikoj zajednici otkupljenih bude izvor mudrosti i čvrstoće, jamstvo ustrajnosti u jedinstvu i istini, siguran oslonac u poteškoćama i u skretanjima. Po svojoj naravi mogao je biti sve samo ne stijena, jer je bio nestalan. Gospodin ga je ipak izabrao i postavio za predstojnika dvanaestorice, jer je Petar po naravi bio dobar i plemenit. Petar i njegovi nasljednici dobili su zadaću "učvršćivati svoju braću u vjeri" (Lk 22,32).

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

"Videre Petrum"

Tri godine nakon obraćenja sv. Pavao je odlučio poći u Jeruzalem "vidjeti Petra" - "videre Petrum" (Gal 1,18), da se susretne s Petrom, prvakom apostola i da se s njim posavjetuje. Taj posjet Petru bio je za Pavla od velikog značenja, on je dao Pavlu "duhovno usmjerjenje". I mi smo, draga braćo i sestre, kao što to čine i toliki hodočasnici iz cijelog svijeta, došli u Rim "vidjeti Petra", vidjeti svetog Petra, prvaka apostola, temelj Crkve, njezinu vidljivu glavu, Kristova Namjesnika u osobi sadašnjega Petrova nasljednika Benedikta XVI. Došli smo u posjet Papi da ga vidimo i čujemo, da nas on ohrabri i blagoslovi. Ovo je naše hodočašće u povodu "Godine vjere", tijekom koje želimo obnoviti jasnu svijest o svojoj vjeri, oživjeti je, pročistiti, potvrditi, isповјediti.

"Vidjeti Petra". Bio je to nezatomljiv uzdah prve Crkve, bio je usklik vjere tijekom svih stoljeća i trajni moto koji povezuje Petra s Benediktom XVI. Vidjeti Petra! Tako se od početka Crkve običavalo reći od apostola Pavla do danas. Danas ta tvrdnja označava na posebni način duh onih koji hodočaste u Rim.

Vidjeti Petra! - Jer je on na prvom mjestu svjedok i čuvar apostolske vjere - jer mu je Isus povjerio osobitu vlast... "vlast ključeva koja označava autoritet upravljanja kućom Božjom, što je Crkva" (KKC 553). "Vidjeti Petra" opipljivo i osobno vidjeti "stijenu na kojoj je sagrađena Crkva"; na kojem se ostvaruje proročka karizma čvrstoće, snage, stabilnosti, zadaća božanski obećana.

Gledajući Petra gotovo rukom možemo opipati: da je Crkva znak i sredstvo jedinstva koje je uspostavljeno između ljudi i Boga, štoviše jedinstva između samih ljudi (usp. LG 1); - da ona postoji i da stijenu na kojoj je sagrađena nisu rastočili ni vjekovi ni silne povjesne oluje, nego je uvijek čudesno ostala čvrsta; - da je to živa stijena iz koje izvire uvijek svjež izvor, uvijek nov, uvijek prikladan da utazi žđ ljudske zajednice koja se sjedinjuje i tvori zgradu Crkve, kao živo i otajstveno Tijelo kome je nevidljiva Glava sam Krist.

Živimo u posebno konfuznom vremenu. Čini nam se da sudjelujemo u kulturnoj praznini koju sve snažnije popunjava relativizam, u kojem čovjek

prestaje tražiti istinu. Danas više nego ikada ljudsko biće ima potrebu jednoga uporišta koje će mu dati usmjerjenje u sumnjama poteškoćama i izborima što ih postmoderni čovjek postavlja svaki dan. Za vjernika i svakoga čovjeka dobre volje smjer na tom putu pokazuje učiteljstvo Crkve, tj. papa i biskupi u zajedništvu s njime. Gospodinov Duh osigurava punu potporu onima koji imaju zadaću učvršćivati braću u vjeri.

Došli smo vidjeti Petra naših dana koji kao pastir vodi svoje stado kroz oluje današnjeg vremena. Tijekom svoga pontifikata Papa Benedikt XVI. nas vjernike katolike poziva na hrabro i svjedočko suočavanje s izazovima našega vremena. Istodobno podsjeća cijelu Crkvu na duhovno bogatstvo koje joj je stoljećima darivano i na životnu važnost te baštine u vrijeme kada se cijeni, stvarnim i važnim smatra samo ono što je plod suvremenih ljudskih nastojanja, materijalno te provjerljivo pozitivističkim metodama prirodnih znanosti. Istodobno, Papa je i snažan branič vjerske slobode.

S ovim euharistijskim slavljem na grobu sv. Petra u Bazilici - koja nije samo crkva svih katolika, nego kuća cijelog svijeta, ukoliko je Rimski Papa priznat općim moralnim autoritetom - želimo posvjedočiti jednu od temeljnih oznaka našeg hrvatskog naroda i njegove nacionalne povijesti, tj. ljubav i odanost Hrvata prema Rimskoj Crkvi, prema Petrovoj Stolici. Ova Rimska Crkva uistinu je naša Majka "u kojoj su se - prema riječima pape Ivana VIII. - preci naši iz najbistrijeg vrela pojili slatkim napitkom nauka".

I sluga Božji kardinal Alojzije Stepinac je jednom zgodom rekao: "Već na početku naše povijesti htjelo se naš narod trgnuti od stijene na kojoj je Krist sagradio svoju Crkvu i uvući ga u raskol". Bilo je u staroj, novoj i najnovijoj povijesti izazova i pritisaka da se skrene s puta vjernosti i stvari nepovjerenje, ali se naš narod nije dao smesti. Sveti Otac nas je jučer u audijenciji pozvao da se u molitvi na grobu sv. Petra sjetimo i onih koji su nam vjeru predali – naših roditelja i obitelji.

Naš pohod Papi i Rimu nije turističko putovanje, nego prilika da razmotrimo značenje katoličke vjere u našem životu i Crkvi. Ovim se hodočašćem želimo obogatiti i s njega ponijeti duboke uspomene. Dok s ovim hodočašćem želimo potvr-

diti i svoju tisućljetu odanost Crkvi i Kristovom Namjesniku, istodobno, želimo da svjedočanstvo našega vjerničkog života bude što vjerodostojnije. Želimo što dublje ući u otajstvo vjere koju ispovedamo, slavimo, živimo i molimo, i pitati se koju nam zadaću valja ispuniti, kako u ovoj Godini vjere tako općenito u zadaći nove evangelizacije (usp. PF 9), koja od nas traži vjeru Petrovu i zauzetost Pavlovu, kako su nam je pokazali i posvjedočili kako naši preci, tako i veliki ljudi našega vremena, blaženi Alojzije Stepinac, mučenik te veliki prijatelj hrvatskoga naroda bl. papa Ivan Pavao II. Zahvalni smo Bogu što s velikom i zahtjevnom zadaćom evangelizacije naš narod ne mora danas krenuti ispočetka, nego što može nastaviti 14-stoljetni navjestiteljski hod, naslanjajući se na živu duhovnu i kulturnu baštinu koja predstavlja snažno korijenje i dragocjeno uporište evangelizacijskim nastanjima naših mjesnih Crkava i župnih zajednica. No, i naši sve brojniji sugrađani, iako su kršteni, ostaju na rubu crkvenoga života, udaljeni od sakramenata te žedaju za smisлом i dubokim nutarnjim

mirom što ga može pružiti samo susret s osobom Isusa Krista. Oni predstavljaju poziv na novu evangelizacija i našeg naroda. I u našoj domovini ona je označena promijenjenim društvenim i kulturnim okolnostima. One traže nove metode i pastoralno-katehetska nastojanja, u kojima se prepoznaje novi zanos osobne vjere nas svećenika, redovnika i redovnica te svih vjernika, obnovljeno iskustvo crkvenog zajedništva, radost bračnog i obiteljskog života te svjedočanstvo kršćanske odgovornosti i optimizma.

"O ljubavi tvojoj, Gospodine, pjevat će dovijeka". Vratit ćemo se s ovog hodočašća kući radosni i svojom braćom i sestrama pjevajući sa Psalmistom: "O ljubavi tvojoj, Gospodine, pjevat će dovijeka"....

@GK/Bernard Čović

DON IVICA JURIŠIĆ OBRANIO MAGISTARSKI RAD NA FILOZOFSKOM FAKULTETU DI U ZAGREBU

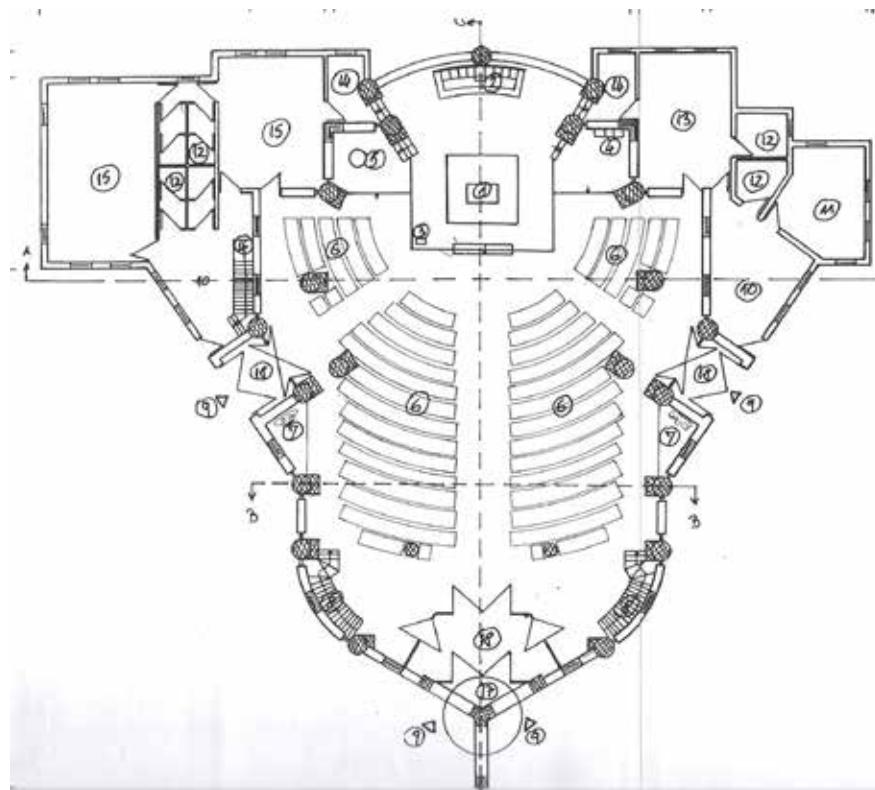
Don Ivica Jurišić, župnik Murvice i Briševa i ravnatelj Caritasa zadarske nadbiskupije, u petak 21. prosinca na Filozofskom fakultetu Di u Zagrebu obranio je magistarski rad pod naslovom: „Sakralni prostor, pokoncilska obnova i izgradnja crkvenih objekata u Zadarskoj nadbiskupiji“ te je stekao titulu magistra znanosti. Rad se sastoji od uvoda i tri poglavlja. U uvodu govori o gradnji i potrebi gradnje objekata općenito te odabiranju posebnih mesta za vršenje kulta i prinošenje žrtava koji se određuju kao izdvojena mjesta i posvećuju se. Zatim govori o sakralnim objektima i o crkvi kao građevini koja je sakralni objekt i oduvijek je bio predmetom pažnje mnogih. Autor ističe da bi crkva prvenstveno trebala biti prostor ili mjesto okupljanja Božjeg naroda radi slušanja Božje Riječi i slavljenja sakramenata, osobito euharistije. Prvo poglavlje pod naslovom 'O sakralnoj arhitekturi općenito' podijeljeno u tri podnaslova obrađuje sljedeće teme: Svetu u umjetnosti, Izričaj svetog kroz arhitekturu i Liturgijsko slavlje kao uvjet oblikovanja bogoslužnog prostora. U prvom poglavlju autor piše o umjetnosti općenito i o značenju umjetnosti za čovjeka. Potom govori o izvoru sakralnosti, kako prostor postaje sakralan, kako sakralno u umjetnosti ima utjecaj na vjernika i kako vjernik kroz sakralnu umjetnost postaje manje ili više pobožan. Zatim opisuje kako umjetnost postaje sakralnom, je li nadahnuta ili nije, čime je nadahnuta te o utjecaju milosti na stvaranje sakralne umjetnosti. Govori o svetom i umjetnosti u Bibliji te kako je kroz govor o ljepoti ujedno i govor o umjetnosti. Teme su i gradnja i arhitektura općenito, kako je čovjek uz početak gradnje stambenih objekata od

samog početka počeo graditi na određenim mjestima i objekte u kojima će štovati Boga ili božanstva. Tako su sakralni objekti od početka bili i interes arhitekture, ne zbog isključive potrebe za fizičkim prostorom, koliko zbog intrigirajućeg prostornog sadržaja gdje arhitektonski prostor ima zadaču otkriti i tumačiti sakralnost na sebi svojstven i mogući način. Jurišić piše i o mjestima okupljanja prvih kršćana i gradnji prvih sakralnih objekata, uz kratki povijesni pregled razvoja sakralnih objekata do i nakon Milanskog edikta. Govori i o odnosu teologije i umjetnosti, arhitekturi kao dijelu umjetnosti; kroz povijesni prikaz pokušava prikazati koliko su određena teološka razmišljanja o samoj Crkvi utjecala na stvaranje crkvenih objekata, ali i koliki je bio utjecaj povijesnih stilova na gradnju crkvenih objekata, od romanike do modernih crkvenih građevina. Piše i što donose crkveni dokumenti o ulozi liturgijskih, a osobito euharistijskog slavlja, kod kreiranja crkvenog prostora. Na kraju prvog poglavlja opisuje razliku između hramova i crkvenih prostora, gdje su crkveni prostori prvenstveno mjesa za okupljanje vjernika i molitelja, a hramovi su kao svetišta i mjesa namijenjena prvenstveno bogovima i božanstvima, jer Crkvu čine okupljeni vjernici, a ne sama građevina.

U drugom poglavlju pod naslovom 'Crkvena arhitektura u Zadarskoj nadbiskupiji u drugoj polovici 20. st.' obrađene su pojedine crkve u Zadarskoj nadbiskupiji prema vremenu i načinu gradnje ili obnove. Poglavlje je podijeljeno u četiri naslova: Primjeri crkvenih objekata i intervencija na objektima neovisno o ratnim zbivanjima, gdje obrađuje tri župne crkve i jedan prijedlog nove župne crkve; Primjeri crkvenih objekata izgrađenih nakon Domovinskog rata, gdje obrađuje pet župnih crkava; Primjeri novih crkava na mjestu porušenih, gdje obrađuje tri župne crkve i Primjeri faksimilskih obnova porušenih crkava gdje obrađuje četiri župne crkve. U trećem poglavlju govori o konkretnom pristupu izradi idejnog projekta crkve. Radi se o dva projekta; prvi projekt je nastao kao Diplomski rad na Fakultetu građevine i daje viđenje crkvenog objekta inženjerskim očima. Zato je prvi projekt predimenzioniran. Drugi projekt je nastao na temelju prvoga, nakon četiri godine teologije i čestog posluživanja oko oltara. U odnosu na prvi projekt izvršeno je niz promjena koje su poboljšale crkveni prostor, ali i smanjile cijenu gradnje i održavanja crkvenog objekta.

U zaključku Jurišić govori o liturgijskom prostoru koji je kroz povijest različito izgledao i različito je bio urešen, ali je uvek u sebi nosio trend dotičnog vremena, po svojim arhitektonskim specifičnostima i svom unutarnjem uređenju. Umjetnost treba slaviti Boga i izražavati njegovu ljepotu, a da bi to uistinu mogla činiti, treba biti nadahnuta. Nadahnuta umjetnost nastaje kad je sam umjetnik otvoren milosnom djelovanju. Drugi vatikanski sabor, dokinuvši prijašnje, donio je i nove naputke i odredbe kod kreiranja liturgijskog prostora, a koji se nažalost često zloupotrebljavaju da bi se provele neke druge ideje koje Sabor nije donio. Problem je kome povjeriti izradu plana novog crkvenog objekta. Jurišić smatra da je kod svih modernih crkava vidljivo nekoliko, po njegovom mišljenju, važnih pojedinosti: njihova vanjština

rijetko podsjeća da se radi o sakralnom objektu, najznačajniji simbol kršćanstva, križ, na gotovo svim modernim crkvama izgleda kao višak jer je često neprirodno nakalemljen. Nameće se pitanje zašto se to tako radi i s čijim dopuštenjem? Zar činjenica da je neki projekt pobijedio na natječaju ujedno mora značiti da taj projekt predstavlja crkvu u pravom smislu riječi, pita se autor Jurišić i zaključuje: „Nisam zagovornik vraćanja u prošlost, ali smatram da se i danas mogu graditi moderne crkve koje su k tome i prepoznatljive kao crkve i koje će vjernika svojom vanjštinom pozivati u svoju unutrašnjost u kojoj će moći doživjeti mističan susret s transcendentnim“.

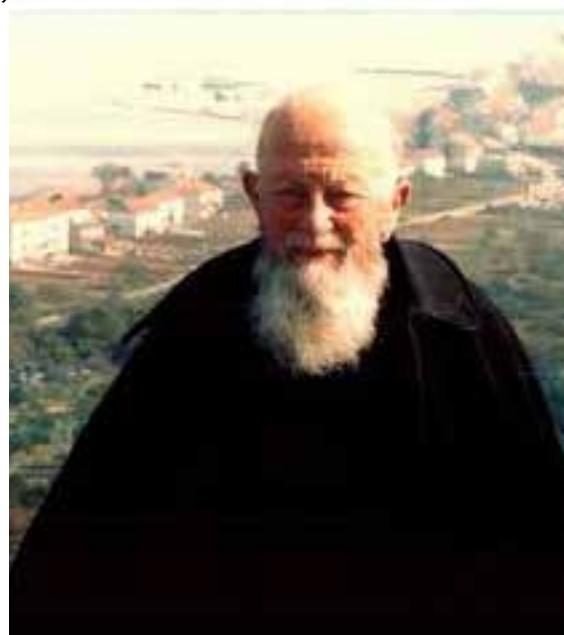
Idejni projekt crkve iz magistarskog rada

DR. SC. DON MARINO NINČEVIĆ MAGISTRIRAO IZ LITURGIJE

„Martin Kirigin – teološko-pastoralna misao liturgijske obnove“ naziv je magisterske radnje dr. sc. don Marina Ninčevića, svećenika Zadarske nadbiskupije, koju je uspješno obranio, s najvišom ocjenom, u pondjeljak 12. studenog na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Pod vodstvom mentora prof. dr. Ivice Žižića, izradio je radnju iz znanstvenog područja humanističkih znanosti, znanstvenog polja teologije, specijalizacija Pastoralno-katehetsko-liturgijska i stekao akademski naslov magistra teološke znanosti (mr. sc.). U ispitnoj komisiji, uz prof. Žižića, bili su prof. dr. Josip Baloban, predsjednik komisije i prof. dr. Josip Šimunović. Motiv za tu temu je činjenica da je Martin Kirigin, benediktinac i teolog liturgičar, jedna od ključnih ličnosti u novijoj povijesti Crkve i teologije na našim prostorima. Kirigin je svojim dugim djelovanjem i radom ostavio neizbrisiv trag osobito u području liturgijske obnove.

Posebnost Martina Kirigina očituje se u činjenici da je on bio aktivni sudionik liturgijskog pokreta od njegovih početaka, ali i sudionik neposredne liturgijske obnove i njen ustrajni zagovaratelj i tumač. Stoga se u njegovo misli ogleda dugo razdoblje sazrijevanja misli liturgijske obnove u domaćoj teologiji i pastoralnoj situaciji Crkve u Hrvata. Rad obrađuje teološko-pastoralnu misao liturgijske obnove kod Martina Kirigina i ima tri međusobno povezane cjeline: Liturgijski pokret u Europi i Hrvatskoj, Značenje Martina Kirigina za liturgijsku obnovu u Hrvatskoj i Naglasci u teologiji Martina Kirigina. S povjesnog gledišta, Ninčević donosi općenitu rekonstrukciju okvira djelovanja i pisanja Martina Kirigina, a to je liturgijski pokret. Liturgijski pokret u Europi i liturgijski pokret u Hrvatskoj polazišta su i trajni oslonci teološke misli liturgijske obnove Martina Kirigina.

o. Martin Kirigin

U prvom dijelu rada riječ je o povijesno-kulturnom okviru Kirignova mišljenja i djelovanja; teološko pastoralna strujanja, inicijative i međusobni utjecaj među pojedinim predstavnicima unutar Hrvatske i izvan nje; stvaranje pastoralnih inicijativa: euharistijski kongresi, pokretanje teološko-liturgijsko-pastoralnih časopisa. Svi ti elementi pomažu ispravno kontekstualizirati mjesto nastanka teološko-pastoralne misli liturgijske obnove i pružaju valjano polazište kako bi se uočile neke konstante Kiriginova mišljenja. Potom se prati razvoj Kiriginove misli i tema koje su bile u fokusu njegova interesa. Misao Kirigina ide prema liturgijskoj obnovi, teološkom tumačenju i teološkom razumijevanju liturgije. Teološko razumijevanje liturgije je polazište za liturgijsku obnovu. Foku-

sirane su nosive teme, modeli i polazišta njegove teologije: aktivno sudjelovanje vjernika u misi; liturgija unutar ekleziologije, koncepcija aktivnog sudjelovanja koja mijenja ekleziološki model; teologija liturgijskih slavlja želi odgovoriti na pitanje što slavimo te liturgijska godina i časoslov kao mesta ponovnog uvođenja vjernika u bogoslužje Crkve. Kirigin se u svim segmentima pojavljuje kao interpret i ustrajni promicatelj saborskih obnoviteljskih ideja i zasada. Dr. Ninčević je taj magistarski rad u Godini vjere posvetio, kaže, dvojici svjedoka vjere, koji su Kristovu vjeru propovijedali i istinski živjeli: zadarskim nadbiskupima Marijanu Oblaku i Ivanu Prendiću.

REKOLEKCIJA O DRUŠTVENOM I TEOLOŠKOM POIMANJU CRKVE

Društveno i teološko poimanje Crkve i tumačenje što je Crkva tema je izlaganja prof. dr. Ante Mateljana sa splitskog KBF-a o kojoj je govorio na svećeničkoj rekolekciji zadarskog prezbiterija u srijedu 14. studenog u dvorani sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Drugi vatikanski sabor kaže da je Crkva znak i sredstvo najtješnjeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijelog ljudskog roda. Crkva je znak, a znak nije sam sebi svrhom, nego upućuje. „Crkva upućuje nekome – Bogu koji je objavljen, očitovan, uprisutnjen, darovan, utjelovljen u naš ljudski život u Isusu Kristu.

Crkva je i sredstvo kojim taj znak postaje ostvarenje, događaj, istinsko zajedništvo s Bogom. Crkva je i otajstvo. Bit Crkve je ljubav Božja koja ljude sjedinjuje međusobno u Kristu s snagom Duha“ rekao je Mateljan, istaknuvši da su Crkva oni koji vjeruju u Isusa Krista, sakramentima i molitvom dionici su njegova otajstva spasenja, ali uvijek ukoliko su povezani s Bogom u Kristu. „Ta bit Crkve, kao zajedništva Boga i ljudi u ovozemnoj ljudskoj povijesti, izražena je na puno načina. Crkva je tijelo Kristovo u kojem su vjernici i Krist povezani u živi organizam

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

snagom ljubavi; Crkva je zajednica vjere i ljubavi u kojoj ljudsko zajedništvo i ljubav ukazuju na Božju djelotvornu prisutnost; ona je vidljivi zbor i duhovna zajednica jer Bog želi među nama biti prisutan na vidljivi način; Crkva je narod Božji koji putuje kroz prostor i vrijeme prema obećanoj budućnosti, živi organ spasenja kojim se Bog služi da nas učini baštinicima svojih obećanja i vječne radosti“ rekao je Mateljan. Iznio je i niz upozorenja što Crkva nije, a kako je se u javnosti zna poimati. „Crkva nije poduzeće koje se bavi ‘duhovnim poslovima’, na kojima se, kažu, može dobro zaraditi. Neki u takvu Crkvu žele uložiti, drugi to poduzeće svojim novcem žele držati pod kontrolom, treći se na njega okomljuju jer im se čini da potkrada radni narod. Smisao Crkve nije materijalna dobit“ istaknuo je Mateljan. Crkva čuva vrijednosti, ali nije kulturna institucija kojoj je svrha čuvati umjetnička djela, pa bila i sakralne naravi. „Crkva nije muzej. Ako postane muzej, onda postane mjesto za konzerviranje, konzerva koju se zaobilazi i uzima tek kad ništa svježije ne preostane. Smisao Crkve nije biti konzerva“ upozorio je predavač. Crkva pruža ljudima utemeljenje etičkih i moralnih normi i vrijednosti, navješta kršćanski oslonac za razumijevanje razloga zašto treba biti moralan i što to znači. „Ali, ako bi Crkva ostala samo na tome da postavlja norme, njena bi se bit mogla poistovjetiti sa zakonodavstvom. A smisao Crkve nije postavljati zakone, ponajmanje ostati samo na nekim zabranama“ upozorio je Mateljan. Iako Crkva ne okreće oči od siromaha, potrebnih pomoći, razumijevanja, pravde, i briga za njih joj je među prvostrukim zadaćama, također ne

treba preuzimati obveze društva i države u socijali, zdravstvu, školstvu i generacijskoj solidarnosti. „Smisao Crkve nije biti zakrpa društvenih propusta. Crkva nije dopuna socijalnog sustava“ upozorio je Mateljan, istaknuvši da Crkva nije ni stranačkopolitički lager. „Tko s Crkvom želi računati kao s političkom bazom daje joj političke ocjene i procjene. Crkva se onda lako predstavi kao suprotstavljena strana, ako se ne može staviti u službu neke političke ideje i prakse. No Crkva se ne smije odreći slobode riječi i djelovanja kad se dogodi nepravda, laž, nasilje“ rekao je predavač. Iako Crkva omogućuje da se u njenim obredima doživi i ostvari religiozno-obredna dopuna svakodnevnog života, Crkva nije obredna dopuna života. Ona svoje obrede ne prilagođava modernim trendovima i zahtjevima većine. „Kriteriji njene obrednosti sežu daleko dublje, do samog njenog Utemeljitelja, njegove volje i njegova djela. Stoga je jasno da smisao Crkve nije u pu(č)kim religioznim manifestacijama“ istaknuo je Mateljan. Slaviti otajstvo Crkve znači razvijati unutarnje osjetilo duše kojim ćemo kroz razmišljanje, molitvu, zajednička slavlja, djela milosrđa i ljubavi osjetiti otajstvenu Božju prisutnost u osobnom, obiteljskom, župnom, biskupijskom i narodnom životu i postojanju. „Crkva nas upućuje na razmišljanje o tijeku vremena. U prołasku ovim svijetom Bog nam pruža znak Crkve, neprotumačivo a blagotvorno otajstvo zajedništva sa sobom, i među nama međusobno“ zaključio je Mateljan, poželjevši da se svima koji Crkvu ne razumiju ili je ne vole otvore oči za ljepotu i radost sudsioništva u otajstvu njegove spasenjske ljubavi.

ČESTITKA KATOLIČKIH NOVINARA NOVOM PREDSJEDNIKU HBK

Hrvatsko društvo katoličkih novinara uputilo je čestitku novoizabranom predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije zadarskom nadbiskupu Želimiru Puljiću. Čestitamo Vam na izboru za predsjednika Hrvatske biskupske konferencije. Svjesni smo da tu časnu funkciju preuzimate u teškim trenucima, punim kušnje, kojima prolaze narod i Crkva. Utoliko će Vaš izazov ali i odgovornost biti veći.

U vremenu obeshrabrenosti trebaju nam oni koji će nas hrabriti, u vremenu beznađa trebaju nam oni koji će širiti nadu, u vremenu izgubljenih vrijednosti trebaju nam oni koji će na njih ukazivati. Upravo ste to tijekom 45. plenarnog zasjedanja i na tiskovnoj konferenciji pokazali vi, hrvatski biskupi. Obećajemo našu molitvu, ali i našu profesionalnu revnost, kaže se u čestitci HDKN-a.

**ZADARSKI PUK I BRANITELJI NA MOLITVI I ZAHVALI U
KATEDRALI ZA OSLOBAĐAJUĆU PRESUDU GENERALIMA**

Nakon objave oslobađajuće presude za hrvatske generale Antu Gotovinu i Mladena Markača, u petak 16. studenog oglasile su se trube svih brodova u zadarskoj gradskoj luci i polusatno su najsvečanije zvonila zvona katedrale sv. Stošije u Zadru, kao i zvona župne crkve u Pakoštanima, rodnom mjestu generala Gotovine. U četvrtak 15. studenog služilo se misno slavlje za hrvatske generale u Pakoštanima i u katedrali sv. Stošije u Zadru koje je predvodio don Milivoj Bolobanić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije, u zajedništvu s mnogim svećenicima. U katedrali se okupio brojni puk kojeg je don Milivoj pozdravio 'Dragi domoljubi', članovi braniteljskih udruga te zadarski gradonačelnik i župan Zvonimir Vrančić i Stipe Zrilić. „Upravimo molitvu Bogu da nam očuva cijelu Hrvatsku, od naše vlastite sebičnosti i beščutnosti, ali i naivnosti, pa da svoje povjerenje dajemo onima koji grade zakone na Božjem zakonu, bez kojeg svaka zemlja pada u samorazorenje. Nastojmo da nam prava Božja istina bude važnija od nametljivih ponuda, prividnih uspjeha i varljivih ugoda. Jer postoji Božje pravo ili tobožnje blaženstvo. Mimo Krista tražiti izlaz uzaludno je i pogubno. Otrijeznimo se i ne bojmo se hoćemo li ući u Europsku uniju. Trsimo se ući u Kraljevstvo Božje. Časno je brinuti se za ovozemnu domovinu, ali ludo je zanemariti brigu za vječnu domovinu“ rekao je vikar Bolobanić. „Čuvajmo svetinje, da one očuvaju i posvete nas. Nismo ovdje jer se želimo sjećati mržnje neprijatelja, nego žrtve branitelja. Ne želimo suditi ni srcima sudaca, srca poznaje samo Bog. Ali želimo vapiti svim srcem za slobodom, odgovornošću. Iako laž na zemlji ponekad kraljuje, istina na koncu uvijek pobjeđuje. Svoje protivnike ne želimo gledati očima mržnje, nego žaljenja i od srca moliti za njih da progledaju, da se pokaju, obrate i Bogu po istini i ljubavi vrte. Mržnja razara najviše onog koji mrzi i ona nas s osvetom ne oslobađa nego još više veže uza zlo“ rekao je don Milivoj, dodavši da smo pozvani i dalje braniti i još više svjedočiti krst časni i slobodu zlatnu.“ Podsjetio je na riječ bl. Alojzija Stepinca: Razlikujte ono što je Bog stvorio, a to je čovjek, i ono što je čovjek napravio ili pokvario, to je njegova zloća. „Vjernici vjeruju da postoji Božji pravorijek o povijesti, o događajima i osobama, kojemu ništa ne može izmaknuti i jednom će objelodaniti sve što je zemaljska zloća ovijala tamom i često umotala u laž. Mi vjerujemo u poruku starozavjetnog mudraca da su duše pravednika u Božjoj ruci i njih se ne dotiče muka nikakva“ zaključio je don Milivoj.

„Današnji dan je povijesni dan za Hrvatsku, a za Zadar i Zadrane posebno“ rekao je zadarski gradonačelnik Zvonimir Vrančić koji je s pukom i braniteljima zbog oslobađajuće presude generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču došao zahvaliti u katedralu sv. Stošije u Zadru gdje je organizirana zahvalna molitva koju je predvodio generalni vikar zadarske nadbiskupije don Milivoj Bolobanić. „Svim srcem zahvaljujemo Bogu za dar oslobađajuće presude, za još jedan dar slobode i za žrtvu svih naših branitelja u obrani domovine“ rekao je don Milivoj predvodeći u zajedništvu s još četvoricom svećenika, molitvu desetice krunice. Susret je završen pjevanjem svečanog Tebe Boga hvalimo i himnom Lijepe naše. Na Narodnom trgu u Zadru okupilo se puno građana koji su se nakon presude spontano, žečeći zahvaliti najprije Bogu za taj dar, uputili u katedralu. „Iako su svi bili u strahu, ljudi su došli na trg puni vjere i nade. Važno je da ljudi ne gube nadu. Znali smo da je pravda na našoj strani. Ali smo bili svjesni svih manipulacija koje su se događale u prošlosti. Nažalost, u tim manipulacijama s optužbom generalu i prema Domovinskom ratu sudjelovali su i neki naši izdajnici. Izdajnika se uvijek nađe. Niz godina se zbivalo puno negativnih stvari. Narod je pritisnut sa sramoćenjem Domovinskog rata, s neopravdanim uhićenjem i s političkim zbivanjima koja gase i ubijaju nadu. S jedne strane, u srcu je bio osjećaj pravde i pravednosti, želja da pravda mora i nada da će pravda u konačnici pobijediti. S druge strane, većina ljudi je osjećala izvjesnu strepnju. Čestitam svima koji su kroz deset godina patnje i pakla ustrajali, svim braniteljima i političarima koji su stajali čvrsto na strani pravednosti“ rekao je gradonačelnik Vrančić. Sa skupinom branitelja danas je na zid Gradske vijećnice vratio sliku generala Gotovine i povelju o počasnom građaninu Grada Zadra.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

NADBISKUP PULJIĆ O OSOBNOM ZALAGANJU NADBISKUPA PRENĐE
U SLUČAJU GOTOVINA

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić na Konferenciji za medije u petak 16. studenog u zadarskom Ordinarijatu povodom oslobođajuće presude generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, u dijelu svog obraćanja javnosti želio je istaknuti doprinos i zasluge svog predšasnika, blagopokojnog nadbiskupa Ivana Prende, u njegovom plemenitom nastojanju da potvrdi nedužnost generala Gotovine kojeg je Prenda osobno poznavao. Mons. Puljić je to želio argumentirati i predočenjem originalnog predavanja koje je mons. Prenda održao Gotovininim vojnicima, te je pokazao i kopije pisma koje su razmijenili mons. Prenda i Gotovina osvrnuvši se na neke njegove dijelove. Naime, nadbiskup Prenda je u kolovozu 2007. g. hrvatskoj javnosti pojasnio zašto je jamčio Haškom sudu za Gotovinu snagom svog moralnog uvjerenja i biskupskog autoriteta. „Nisam se nimalo kolebao staviti svoj potpis za Vas s nadom da Vam može koristiti u sadašnjim okolnostima Vašeg života. Sigurno ste informirani kako su bile različite reakcije na tu moju gestu, od omalovažavanja do radosnog odravljivanja. Osobno se pak nadam da će biti u datom trenutku od velike koristi. Meni se čini da se okolnosti tako razvijaju da sve više postaje očito da vrijeme radi za Vas. Na tu se nakanu molim svaki dan. Želio bih da Gospodin i u Vašem slučaju bude pokazatelj istine i pravde“ napisao je mons. Prenda Gotovini u Pismu 2007. g., izražavajući uvjerenje da general ima mogućnost pratiti što se događa u domovini. Nadbiskup ističe veličinu žrtve palih u obrani domovine, te da Bog Hrvatskoj daje iz žrtava koje su za njeno dobro prolili sinovi i kćeri, znajući da žito tek kljija iz sjemena smrtna, kako reče pjesnik. „To sjeme jesu naši poginuli ali i trpeći junaci. Time sam Vam sve rekao. Što se mene tiče, gospodine Generale, ja sam spremjan biti svjedočkom istine u koju sam siguran i koju sam dužan svjedočiti“ napisao je mons. Prenda u pismu Gotovini. Mons. Puljić je sa zadovoljstvom istaknuo veličinu takvog stava svog predšasnika. U Pismu Gotovina i Prenda razmjenjuju i pozdrave od i za zadarskog nadbiskupa Marijana Oblaka koji je svake godine Gotovini poštom slao čestitku za rođendan. „Nismo se nadali ovakvom pozitivnom ishodu presude, ali priželjkivali ga jesmo i očekivali, jer smo se od početka angažirano uključili u proces traženja istine i pravde“ rekao je mons. Puljić, podsjetivši da je nadbiskup Prenda 18. siječnja 1993. g., povodom oslobođajuće akcije Maslenica HV-a,

na poziv Gotovine, časnicima svih postrojbi HV-a u vojarni Šepurine kod Zadra održao izlaganje: ‘Etička u miru, etika u ratu – stav Crkve prema Domovinskom ratu’. Siguran u generalovu nedužnost, mons. Prenda je u kolovozu 2007. g. javnosti dao opširno obraćanje s porukom: Bila mi je dužnost dati svoje ljudsko i moralno jamstvo, bez obzira na njegovu pravnu snagu, za generala i domovinu. Nadbiskup Puljić je na konferenciji za medije citirao i ulomak iz Gotovinina pisma-odgovora mons. Prendi. „Poštovani Oče nadbiskupe. Vaše osobno zauzimanje i potpora nastojanjima mojih odvjetnika kao kršćaninu i kao čovjeku puno mi znači. Hvala Vam na povjerenju. Zamolio sam za moralno jamstvo visokog predstavnika Crkve kojog pripadam i dao mu svoju riječ. Zadanu riječ neću pogaziti. Ipak, Oče nadbiskupe, teško mi pada što su me okolnosti navele da Vam zadajem brigu i da Vas na ovaj način izlažem onima koji će Vaše jamstvo tumačiti kako njima najbolje služi. Sjetim se i donedavnih manipulacija oko crkvenih institucija koje su u javnosti bile tendenciozno plasirane svih godina mog izbijanja s naših prostora. Te insinuacije su me rastužile. Ne bi mi palo na pamet služiti se Kristovom Crkvom, ma kako teška bila vremena koja sam proživio. Još jednom Vam veliko hvala na svemu. Vjerujem da će uz Božju pomoć i ova priča doći svome kraju. Vaš, Ante Gotovina. Den Haag, kolovoz 2007“ stoji u pismu generala nadbiskupu Prendi. „To što se general uz nemirio da je možda tim činom nanesena određena šteta Crkvi zaista pokazuje veličinu našeg sugrađanina, heroja Ante Gotovine, ne samo u njegovom vojničkom obrambenom odlučnom stavu, nego i u osjećaju za problematiku Crkve. Ta njegova osjećajnost se osobito pokazala u službenom pozivu mom predšasniku da njegovim vojnicima u obrambenom ratu održi predavanje o etici u ratu. . Sve to pokazuje da kvalifikacije koje su oslobođajućom presudom, hvala dragom Bogu, na Haškom sudu konačno pale u vodu, o zločinačkom pothvatu, o nekoj organizaciji, namjernom etničkom čišćenju, padaju u vodu, jer i sam general Gotovina je nastojao da njegovi vojnici budu pravi vojnici. To znači, ljudi u borbi za ono što su trebali. Mi smo se morali osloboditi, ali da bude sve na etičkim principima ljudskosti i kršćanskog morala“ istaknuo je mons. Puljić na konferenciji za medije.

Mons. Puljić se u javnosti oglasio jasnim stavovima već i 1995. g., uz Dan prava 10. prosinca, kad je stigla vijest o haškom procesu protiv generala Gotovine. Mons. Puljić je učinio to vrlo jasno i odlučno i u travnju 2011. g. kad je sazvao Konferenciju za medije povodom prvostupanske presude hrvatskim generalima. Nadbiskup je zahvalio i svećenicima zadarske nadbiskupije jer su od listopada 2009. g.

u nadbiskupiji pokrenuli molitveni lanac 'Krunicom za pravdu – molitva za nevino utamničene hrvatske generale' u rodnoj župi Gotovine, Pakoštanima. Nakon što je taj molitveni susret održan u svakoj župi mjesne Crkve, sve do ovog tjedna zadarski svećenici i puk su redovito molili utorkom u crkvi sv. Šime a onda u crkvi sv. Frane u Zadru za hrvatske generale, branitelje i hrvatsku domovinu.

KOLONA SJEĆANJA NA 21. OBLJETNICU STRADANJA ŠKABRNJE

Kolonom sjećanja škabrnjskih mještana i mnogih pridošlih poštovatelja žrtve za domovinu iz Zadra i drugih gradova Hrvatske, u subotu 17. studenog počelo je trodnevno obilježavanje 21. obljetnice stradanja Škabrnje u Domovinskom ratu. 'Škabrnja je sad slobodna' natpis je na transparentu kojeg su Škabrnjani postavili na ulazu u svoje mjesto, Ambar, misleći na oslobođajuću presudu hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču. Upravo se u Ambaru u rano jutro 18. studenog 1991. g. dogodio četnički masakr 43 nedužnih uglavnim starijih civila i 15 branitelja koji su bili brutalno smaknuti i gaženi tenkovima. U Domovinskom ratu ubijeno je 86 Škabrnjana, a u obrani Škabrnje poginulo je još deset branitelja i dva civila koji nisu rodom iz tog ravnokotarskog mesta u kojem je šestero ljudi poginulo i nakon rata od mina. U Ambaru su djeca i mlati zapalili lampione vukovarskog vodotornja oblikujući veliko srce, a svijeće su upalili i uzduž cijele glavne ulice Žrtava srbočetničke agresije do župne crkve Uznesenja BDM koju je agresor 1992. g. sravnio sa zemljom. Na početku kolone u rukama mlađih bio je križ, a puk se u molitvi uputio od starohrvatske crkve Svete Marije u Ambaru koja je također bila oštećena do župne crkve u kojoj je misu za branitelje i civilne žrtve predvodio župnik Škabrnje don Josip Lisica. Potaknuo je na zahvalnost i poštovanje svih žrtve palih u obrani Škabrnje i domovine rekavši da su zalog našeg življenja u miru. Uz djecu poginulih branitelja Zadarske županije, posebnost ovogodišnje obljetnice je da su u Škabrnju prvi put došli članovi Udruge djece poginulih i nestalih branitelja Domovinskog rata iz Vukovara, Osijeka, Petrinje i Zagreba te Brodsko-posavske i Karlovačke županije, s predsjednikom te Udruge Igorom Gavrićem. "Svake godine smo u Vukovaru. Htjeli smo jednu godinu doći i u Škabrnju, s prijateljima koji dijele našu sudbinu a ostali su bez roditelja. Povezali smo ta dva mesta koja su stradala na isti dan. Kažu, 'mala Škabrnja'.

Nama nije mala, jer svaka žrtva u Domovinskom ratu je jednako velika" rekao je Gavrić koji je doveo autobus 50 djece poginulih branitelja. Osim Vukovaraca, bila su i djeca iz Nove Gradiške, Našica, Petrinje, Koprivnice, Karlovca i Zagreba. Bili su smješteni u škabrnjskim obiteljima. „Mi smo ljudi od tridesetak godina. Sad smo u godištu kao što su naši roditelji bili 1991. g. Teško je živjeti u Vukovaru, ali lakše je od 16. studenog kad su naši generali oslobođeni. Ne samo naši generali, nego kompletno svi mi. I naši roditelji, svi su odterećeni tog velikog tereta kojeg smo imali. Sad više nema ni te zadnje mrlje, zadnje ljage koja je bila po Domovinskom ratu" rekao je Gavrić, poželjevši da se mlađi zadrže u Vukovaru. „Naši roditelji su to učinili 1991. g. na svoj način, mi možemo dati u razvoju Hrvatske u budućnosti" rekao je Gavrić. Imao je 11 godina kad mu je tata Dragan ubijen. Bio je vozač hitne pomoći u ratnoj bolnici, odveden je na Ovcaru i tamo smaknut. „Bila mi je moralna obveza i zadatak vratiti se u Vukovar. Bilo je teško. Ali vodio sam se idejom, ako svi budemo ostali u mjestu progonstva, tko će se vratiti, kome taj grad ostaviti. Vratio sam se u Vukovar i nisam se pokajao ni u jednom trenutku" rekao je Igor Gavrić u Škabrnji. Nakon mise, u OŠ Vladimira Nazora predstavljena je Zbirka soneta 'Lipa moja Vilo' pjesnika i publiciste Ante Nadomira Tadića Šutre te molitva za Škabrnju i Vukovar.

MISA I KOMEMORACIJA NA 21. OBLJETNICU STRADANJA ŠKABRNJE

Na 21. obljetnicu stradanja Škabrnje u nedjelju 18. studenog, misno slavlje u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Škabrnji predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Nazivajući spomen na stradanje Škabrnje i Vukovara manifestacijama jedinstva i vjere, kad su Hrvati jedno srce i jedna duša, nadbiskup je rekao da ne želimo tragediju naše domovine iz vremena brutalne agresije svesti samo na ta dva mesta. Škabrnja i Vukovar su simbol stradanja i bolni podsjetnik žrtava koje su pale za slobodu Hrvatske. Okupator je mislio ugasiti neutaživu čežnju ljudi za slobodom, no nju ništa nije moglo zaustaviti, čak ni strašna stradanja, rekao je mons. Puljić, potaknuvši da se žrtava sjećamo s pijetetom i zahvalnošću. "Datum 18. studenog je oznaka namjere zločinačke vojske JNA i četnika koji su taktkom spržene zemlje krenuli u odlučno osvajanje. Ali Hrvatska je izdržala zahvaljujući nadljudskim naporima njenih branitelja i molitvenom potporom građana. Ne smijemo tog dana zaboraviti, i to je činom oslobađajuće presude generalima potvrđeno, legalno izabrano vodstvo na čelu s predsjednikom Franjom Tuđmanom koji je u tim teškim danima znao pregovarati, zapovijediti i vojsku stvarati. Škabrnja mu je iz zahvalnosti postavila spomenik, jer je kao vrhovni komandant u akcijama Bljesak i Oluja 1995. g., kojima su rukovodili naši generali, oslobođio najveći dio okupirane domovine, a pregovorima je integrirao Istočnu Slavoniju s Vukovarom" rekao je mons. Puljić, ističući kako je Hrvatska ovih dana iznova osjetila ljepotu zajedništva. "Zahvaljujemo Bogu za taj veliki dar, za ove dane u kojima se iznova očitovalo hrvatsko zajedništvo. Kratka je ali znakovita izjava generala Ante Gotovine da je rat iza nas i ponosni smo na njega. Budno i odgovorno živimo.

Prolazi svijet i njegova slava, a dolazi dan prosudbe i ocjena našeg života, kad će se očitovati jesmo li vrijedni Božje ljubavi i njegovog društva. Sad nam valja gledati u budućnost. To nam je poručio general Gotovina. Nadbiskup je zaključio: "U molitve uključujemo i sve koji su zavedeni ideologijom osvajanja pогinuli na ovim prostorima. Neka im Gospodin bude milosrdan na sudu, a svima koji su im blizu neka Duh Sveti udijeli svjetla i snage da s bližnjima i susjedima znaju stvarati bolju, sigurniju i pravedniju budućnost". U misi je koncelebrirao i porečko-pulski biskup u miru Ivan Milovan. "Bilo mi je drago da mogu kao ponizni hodočasnik doći u Škabrnju na mjesto stradanja. Na mjesta koja su obilježena žrtvom nevinih uvijek su i od početka hodočastili kršćani, jer su nadahnuće da budemo spremni za hrabre korake i za ono što nas u životu košta" rekao je mons. Milovan, dodavši: "Kad smo u ratu govorili da se čudo dogodilo zahvaljujući našim braniteljima i molitvama, i presuda našim generalima je kao čudo. Pun sam emocija i zahvale Bogu za to što se dogodilo. Ovo je poseban trenutak zajedništva, takva je bila 1995./96. Ali onda se pojavi taj hrvatski jal i okolnosti koje nas razjedine" rekao je biskup Milovan, poželjevši da budemo jedno u dobroj volji i nastojanju da ne budemo svadljivi, jedni protiv drugih, nego da se trudimo zajedno graditi. "Svi gradimo s dobrom voljom što nam je dano u baštinu, a to je Hrvatska i sve dobro što želimo da se u njoj događa" poručio je mons. Milovan. Nakon komemoracije uslijedio je molitveni hod od župne crkve do Centralnog križa i Spomen obilježja za poginule u Domovinskom ratu na groblju sv. Luke gdje su brojna izaslanstva iz cijele domovine položila vijence i zapalila svjeće, uz molitvu odrješenja za pokojne.

18. OBLJETNICA DJELOVANJA HKUMST-A ZADAR

Osamnaesta obljetnica djelovanja Hrvatske katoličke udruge medicinskih sestara i tehničara Zadar održana je u subotu 17. studenog u velikoj dvorani samostana Školskih sestara franjevki u Arbanasima u Zadru. Susret je ujedno godišnja skupština na kojoj je izvješteno o bogatom karitativnom, socijalnom i stručnom radu te udruge protekle godine. Udruga je inicijator velike humanitarne akcije 'Vukovaru ZaDar', svakog utorka članovi se sastaju u molitvi, prirede gostovanje predavača i stručno predavanje te razmatraju buduće djelovanje. Ove su godine prvi put, uz uobičajena hodočašća u domovini i svijetu, organizirali i zahtjevno hodočašće teških bolesnika u invalidskim kolicima u Lurd. „Budimo zahvalni Gospodinu koji nas služi, dok mi drugima služimo. Darovao nam je patnike, bolesnike, siromašne, prezrene, od kojih mnogi lica odvaračaju, gladne i žedne Gospodina. A kad njih milost Gospodnja okrijepi, podigne, još više se prelije na mene i sve nas i opet se nastavi dalje“ rekla je predsjednica udruge s. Melhiora Biošić, zahvalivši svima koji sudjeluju u dijeljenju ljubavi kojima je to potrebno. Uz brojno članstvo i prijatelje udruge, susret redovito okupi i predstavnike vlasti i svih suradnika Udruge, bolnica, domova, škola. Zadarski gradonačelnik dr. Zvonimir Vrančić istaknuo je da je Udruga dio pozitivnog i ponosnog lica grada i doprinosi njegovom razvoju prenoseći pozitivne stavove, darujući ljudima vjeru, nadu i utjehu. „Nesebično pomažete potrebnima i trebate biti primjer drugima“ poručio im je gradonačelnik. „Pravda i isitna uvijek pobjeđuju. To je Božja svar.

Dijelim sreću i radost s vama, jer naše srce kuca punije. Opća bolnica će vam, ma tko je vodio, uvi-jek biti na usluzi“ rekao je ravnatelj Opće bolnice Zadar dr. Neven Birkić. Milena Ikić, pročelnica Up-ravnog odjela za civilni sektor Zadarske županije, rekla je kako je sudjelovala na susretima brojnih udruga, ali još nije vidjela takav susret, poput tog HKUMST-a. Vaše ime kaže da u svom nazivu imate iskazanu ljubav prema Bogu, domovini i bližnjemu. To je srž vašeg zanimanja. Treba imati strpljenja za baviti se drugim čovjekom. Oni koji se bave živim ljudima, najpotrebnijima, izazivaju u meni veliko poštovanje“ rekla je Ikić. Davor Vidaković, ravnatelj Medicinske škole Ante Kuzmanića, čestitao je Udrizi na odricanjima, samoprijegoru, želji, volji i htijenu. „Puno je potrebnih i vaše djelovanje je neophodno. Spremni ste odgovoriti na brojne izazove kao i u proteklom 18 godina“ rekao je Vidaković. „Učinili ste mnoga dobročinstva. Hvala vam, ne samo na materijalnome čime pomažete, nego na ljubavi, svjetlu i riječi Isusa Krista čime ste ljude oplemenili. Svojim radom mnogima ste svjetlo u tami. Želim vam ustrajnosti i hrabrosti, bit ćemo vam i dalje oslonac“ rekao je Tihomir Tomčić, ravnatelj Strukovne škole Vice Vlatkovića. U pri-godnom programu sudjelovali su vokalni sastav udruge Magnificat, KUD Sigrad i glumačka sekcija Udruge, Amenda Stošić i Željko Dukić te mladići iz zajednice Cenacolo u Jankolovici kojima Udruga također materijalno pomaže i posjećuje ih.

PROSLAVA SV. KRŠEVANA I DANA GRADA

Proslava blagdana sv. Krševana, zaštitnika Grada Zadra, počela je Svečanom Večernjom u petak 23. studenog koju je u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Pozvao je na nasljedovanje kreposti tog uzornog rimskog časnika koji je bio i duhovnik sv. Stošije; hrabrio ju je i tješio u danima njenog boravka u tamnici, a mučenički je smaknut odsijecanjem glave zbog vjernosti Kristu za Dioklecijanovih progona u 4. st. U zamjenu za odricanje od vjere u Krista bio mu je ponuđen visoki upravni položaj prefekture i konzulat Rimske provincije. Značenje sv. Krševana potvrđuje i da je njegovo ime u Rimskom kanonu mise. „Krševan je bio dobar vojnik i cijenjeni podanik cara Dioklecijana, vrli Isusov učenik, angažirani kršačnin koji se nije plašio javno i bez straha očitovati svoj životni stav i opredijeljnjne. Preko njega se povezujemo s nebeskom Crkvom koja nam po svjedočanstvu svetih pruža jasne znakove svoje ljubavi, a po mučeničkoj krvi očituje čudesnu Božju snagu i podupire našu ljudsku nemoć“ rekao je nadbiskup Puljić, poželjevši da nas, poput Krševana, koji je Isusu ostao vjeran do kraja, ništa ne rastavi od ljubavi Kristove. Za vrijeme Večernje akoliti Marin Batur i Damir Šehić, koji će na svetkovinu Krista Kralja primiti red đakonata, pred moćima ruke sv. Krševana pred kojom su zadarski gradski čelnici stoljećima preuzimali svoju dužnost, ispjedili su vjeru i položili zakletvu vjernosti. Od 2008. g. blagdan sv. Krševana slavi se u zadarskoj katedrali, jer se romanička crkva sv. Krševana iz 12. st., zbog dotrajalosti, u cijelosti obnavlja. Prema predaji, tijelo svetog Krševana je iz grada pokraj Akvileje 649. g. preneseno u Zadar, a prvi povijesni spomen o zadarskoj crkvi sv. Krševana je u ostavštini gradonačelnika, priora Andrije iz 918. g.

Nikad blagdan sv. Krševana nije bio tolikom brojnošću puka proslavljen kao u subotu 24. studenog, kad je u Zadru boravilo više tisuća poštovatalja žrtve za domovinu iz cijele Hrvatske i dijaspore. Svečano misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Misa sa svečanim ‘Tebe Boga hvalimo’ bila je i zahvalnica za oslobođajuću presudu hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču te je u misi sudjelovao i general Ante Gotovina. Na početku mise poštovanje generalu izrazio je nadbiskup dočekavši ga na vratima katedrale. „Zadar je ponosan što se zahvalnici pridružio slobodni glas, slobodnog viteza od Pakoštana, generala Ante Gotovine“ rekao je mons. Puljić. Tragom navještaja Božje riječi, nadbiskup je govorio o mudrosti koja s pravednikom silazi i u tamnicu, ne zapušta ga ni u okovima i štiti od zasjeda neprijatelja. Mudrost ga vodi pravim stazama, pomaže kad ga pritisne lakomci i u žestokom boju dariva spoznaju da je bogobojaznost od svega jača. To su iskusili sv. Krševan i hrvatski generali. Kao što su sveti Krševan i drugi svjedoci i mučenici nalazili u njoj snagu, okrepili i nadahnuli, tako su i naši ljudi, ohrabreni svetim tekstom, žarko molili i vapili za pomoć s neba. I u tome su bili uslišani“ rekao je mons. Puljić istaknuvši: „Mudrost se u Bogu časti i sred puka svoga hvali, pa ne dopušta ledenom vjetru da ovlađa situacijom. Blago obitelji u kojoj ima takve mudrosti koja se postiže molitvom i sakramentalnim životom. Blago narodu koga ideologije nisu uspjele ‘osloboditi’ od te mudrosti. Blago čovjeku komu Bog daruje to svjetlo mudrosti da razlikuje dobro od zla, te ima čvrstu skalu vrednota koju nikakve nevere i kiše poljuljati ne mogu.“

Nakon mise, general se pomolio na grobu nadbiskupa Ivana Prende i Marijana Oblaka kleknuvši na nadgrobnu ploču i zadržavši se u molitvi. U pratnji zadarskog župana Stipe Zrilića i gradonačelnika Zvonimira Vrančića, Gotovina je na grob položio bijelo cvijeće i bijele svijeće, a u sakristiji je osobno pozdravio svakog od brojnih svećenika koncelebrenata i puk koji mu je prilazio.

POVELJA POČASNOG GRAĐANINA GENERALU GOTOVINI

„Posebno srdačno, prepun radosti, pozdravljam našeg počasnog građanina, pobjednika u ratu, pravednika u miru, gospodina generala Antu Gotovinu! Gospodine generale, radosni smo i presretni što ste nakon 11 godina patnje, progona i pritvora, slobodan čovjek, u svojoj slobodnoj demokratskoj Hrvatskoj. Iznimno je bolno što je sve to skupa bilo neopravdano i bezrazložno. Vaš Zadar i Zadrani nepokolebljivo su znali da ste nevin i pravedan, ustrajali su kroz čitavo vrijeme Vaše patnje u svom uvjerenju i čitavo vrijeme srcem i dušom bili su uz Vas. Radujemo se Vašem dolasku u naš lijepi Zadar, ponosan grad čiji ste Vi počasni građanin. Oboranili ste konačno sebe, ali i dignitet i dostojanstvo obrambenog Domovinskog rata, te Vam i danas u ime svih Zadranki i Zadrana, posebno branitelja i stradalnika, izražavam zahvalnost, privrženost i poštovanje“ rekao je gradonačelnik grada Zadra Zvonimir Vrančić u Hrvatskoj kazališnoj kući Zadar u subotu 24. studenog, na svečanoj sjednici Grada Zadra na kojoj je sudjelovao i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. „Danas je poseban dan u Zadru. Slavimo Dan našeg Grada i slobodu našeg počasnog građanina generala Ante Gotovine. Neka što duže traje ovaj poseban i uzvišen osjećaj“ rekao je gradonačelnik Vrančić povodom dodjele povelje Gotovini ‘Pobjednik u ratu – pravednik u miru’. Gradsko Vijeće Grada Zadra Gotovinu je proglašilo

počasnim građaninom uručivši mu povelju na kojoj piše: „U čast Dana Grada, blagdana Svetog Krševana, Gradsko vijeće Grada Zadra proglašava počasnim građaninom Grada Zadra Antu Gotovinu, general pukovnika Hrvatske vojske u miru, za zasluge u Domovinskom ratu, kao zahvalnost Grada Zadra za život u slobodi u demokratskoj, samostalnoj Republici Hrvatskoj. Predsjednik, Davor Aras, u Zadru 24. studenog 2001“. General je dobio i nagradu Grada Zadra. Gotovina se zahvalio predsjedniku Gradskog vijeća Zadra iz 2001. g. Davoru Arasu, tadašnjem gradonačelniku Božidarom Kalmeti te svim vijećnicima gradskog vijeća. Čestitao je svim dobitnicima najvišeg gradskog priznanja za doprinose u različitim područjima djelovanja. U ime nagrađenih, dobitnik nagrade Grada Zadra za životno djelo prof. dr. Vjekoslav Jerolimov, dugogodišnji dekan Stomatološkog fakulteta u Zagrebu i jedan od najboljih znanstvenika stomatološke struke u Hrvatskoj, rekao je da je posebna čast primiti nagradu u trenutku kad se generalu Gotovini konačno može uručiti povelja počasnog građanina Zadra. „Zahvaljujem generalu Gotovini što je učinio u ratu, a posebno što sad čini u miru. Osobno, iznenaden sam kako general mudro, mirno i odmjereno izjavljuje ovih dana te bih ga zamolio da u ime svih nagrađenih primi posebnu zahvalu i priznanje“ rekao je prof. Jerolimov.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

„Lice i izgled Zadra, gospodine generale, značajno se uljepšalo i promijenilo, ali duh ponosnog mediteranskog grada ostao je isti. Svoj posebni doprinos u razvoju Zadra daju i ljudi koje danas, kao i svake godine, nagradujemo i odajemo priznanje. Gradimo budućnost u slobodi i demokraciji, zaslugom svih koji su nam je omogućili“ rekao je gradonačelnik Vrančić. Od mnogih razvojnih projekata, najavio je i strateške projekte Luku Gaženica, Gospodarsku zonu Crno, nove turističke kapacitete i sadržaje koji će ubrzati gospodarski razvoj i veću zaposlenost. „Pred Zadrom je lijepa budućnost. Svoj pogled optimistično upiremo ka budućnosti“ rekao je Vrančić. Svečanoj sjednici nazočili su i ministar obrane Ante Kotromanović, izaslanica predsjednika Sabora RH Ingrid Antičević Marinović, saborski zastupnici iz Zadarske županije, brojni suborci i generali Hrvatske vojske i Policije te puk svih uzrasta i staleža.

„Dragi građani moga Zadra. Naše Hrvatske! Sve je pred nama. Sve ovisi o nama. Zajedno pišemo novo poglavlje povijesti. Svanulo je. Jutro je u Hrvatskoj. Hvala vam“ zaključna je poruka generala Ante Gotovine koju je u svom najdužem govoru otkad je izašao iz haškog zatvora održao na blagdan sv. Krševana, zaštitnika grada Zadra, u subotu 24. studenog, ispred crkve sv. Marije. Više tisuća ljudi okupilo se u drevnoj spomeničkoj jezgri tritisućljetnog grada na poluotoku a generalov govor odobravalo je nekoliko puta pljeskom, uz usklik iz naroda, ‘Bravo hrvatski sine’ i povicima Ante, Ante. Dolazak generala na rimske Forum popraćen je dugom zvonjavom zvona katedralnog zvonika sv. Stošije s kojeg je visila višemetarska hrvatska zastava. „Čast mi je i zadovoljstvo danas, nakon 12 godina, biti ovdje zajedno s vama i proslaviti dan grada Zadra. Zadar je moj grad, naš grad, grad tisućljetne bogate povijesti; arhitekture, umjetnosti. Zadar je hrvatski grad koji je oduvijek pripadao svim svojim žiteljima. Kroz svoju burnu povijest, Zadar je uvek bio najjači kad je bilo najteže.

Predanost zajedničkom cilju, zajedništvo i odlučnost svih njegovih građana bili su presudni“ rekao je Gotovina. „Naše su namjere bile časne i naša obrana čista. Napokon, od 16. studenog, konačno možemo reći: Domovinski rat je završen. Zatvorili smo jedno poglavlje naše povijesti koje zasluženo nosi naslov pobjednici u ratu. U Hrvatskoj je svanulo! Nova poglavlja hrvatske priče čekaju da ih zajedno napišemo. Moramo se okrenuti, punim jedrima zaploviti u novo vrijeme, i svojim djelima postati pobjednici u miru“ istaknuo je General. Sve je u našim rukama. Budimo lučonoše nade danas, kad stojimo na pragu velike europske obitelji. S vjerom u sebe i svoje mogućnosti. S takvim stavom uspjeh neće izostati“ poručio je general Gotovina.

Nakon generalova govora, u zrak su poletjele golubice mira. U ime hrvatskih branitelja i braniteljskih udruga Zapovjednog centra Split, generala je prigodnom rječju pozdravio umirovljeni časnik Ante Nadomir Tadić Šutra. Na kraju svečanosti na Forumu, generala je akrobatskim preletom atraktivno i veličanstveno pozdravila pilotska skupina ‘Krila Oluje’ sa šest zrakoplova, a zatim se Forumom jednoglasno zaorila pjesma Moja domovina. General Gotovina je nakon svečanosti posjetio i koludrice samostana benediktinki sv. Marije u Zadru predvođene opaticom Anastazijom Čizmin a potom je s laureatima Dana Grada i vlastima otisao na svečani domjenak u društveni prostor Arsenala na zadarskom poluotoku.

ĐAKONSKO REĐENJE NA SVETKOVINU KRISTA KRALJA

Na svetkovinu Krista Kralja u nedjelju 25. studenog, za vrijeme svečanog euharistijskog slavlja koje je predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru, zadarski nadbiskup Želimir Puljić za đakone je zaredio akolite Damira Šehića iz župe sv. Stošije u Biogradu n/m i Marina Batura iz župe sv. Ante Padovanskog iz Suhovara. Đakonat je prvi stupanj sakramenta svetog reda koji se očituje u službi Riječi, službi oltara i službi ljubavi. Te tri velike i zahtjevne službe traže potpuno predanje bića, rekao je mons. Puljić. „Crkva kojoj poklanjavaju svoj život i na raspolaganje stavlju svoje darove nije neka samoupravna zajednica ili demokratsko društvo u kojem se zakoni i propisi izglasavaju mehanizmom većine. Crkva Božja je zajednica vjernih Isusovih učenika koja je od Isusa primila unutarnji hijerarhijski ustroj s proglašenim ustavom na Gori blaženstava“ istaknuo je mons. Puljić. Damir Šehić će biti prvi svećenik iz Biograda nakon 70 godina. Zadnji svećenik rodom iz Biograda bio je prepozit zadarskog Stolnog kaptola sv. Stošije mons. Ivan Zorica, zaređen u svom rodnom gradu u crkvi sv. Stošije 1942. g.

Zadnjih 29 godina župnikovanja do svoje smrti 2001. g. bio je župnik sv. Kasijana u Sukošanu za što je primio i Nagradu za životno djelo Općine Sukošan. Marin Batur je prvi budući svećenik rodom iz Suhovara nakon 30 godina. Zadnji svećenik iz Suhovara je don Andelko Buljat, župnik župe Uznesenja BDM na zadarskoj Belafuži i dekan dekanata Zadar-Zapad.

MISNO SLAVLJE ZAHVALE 'KRUNICOM ZA PRAVDU – MOLITVA ZA UTAMNIČENE HRVATSKE GENERALE'

Trogodišnji molitveni lanac svećenika Zadarske nadbiskupije 'Krunicom za pravdu – molitva za utamničene hrvatske generale' nastaviti će se utorkom u crkvi sv. Frane u Zadru zbog sužanstva preostalih hrvatskih branitelja i generala na Haaškom i drugim sudovima. No nakon presude Anti Gotovini i Mladenu Markaču, svećenici koji su tu inicijativu pokrenuli htjeli su misom zahvaliti za oslobođajući pravorijek dvojici generala. U utorak 27. studenog svečano misno slavlje u crkvi sv. Šime u Zadru predvodio je fra Andrija Bilokapić, provincijal Franjevačke provincije sv. Jeronima u zajedništvu s 30 svećenika. U misi je sudjelovao i general Ante Gotovina. „Misa je zahvala Bogu za dobro koje nam učini, za uslišane molitve. Svi smo radosni. Unosimo u misu spomen na svoju muku, smrt i trpljenje mnogih. Unosimo i svoj uskrs i usrks mnogih. Molimo za trijeznost, mudrost i novi korak“ pozvao je fra Andrija, istaknuvši da Crkva svoju radost i bol pretače u molitvu. To je iskustvo i našeg naroda, osobito zadnjih dvadeset godina. „Početkom 1990-ih počela je prva trka – početak Domovinskog rata, obrane. Bili smo goloruki, pred nama je bilo topništvo,

zrakoplovi, oklopnjaci i nevjerojatno naoružanje. Na to smo poput Davida pošli s praćom, ali s puno nade, ljubavi i spremnosti na žrtvu. Potešli su krv i suze. I tada smo se zauzeli pred Bogom. Bol, patnju i stradanje mnogih pretvorili smo tada u molitvu, od kapela do bojišnica. Mnogi nedužni bol su pretrpjeli. Svi smo tada bili Božja bol, Božja nada, Božja radost, svi koji su se zauzeli za istinu“ rekao je fra Andrija. Po završetku rata dočekali smo naše vojниke i mislili smo da je gotovo.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

„No vrlo brzo uslijedila je druga trka. Stigle su neopravdane optužnice. Nezadovoljni smo političkim zbivanjima, razvojem gospodarstva, nepravdom. Sve nam je to teško palo, nadasve optužnice pravednim ljudima, našim braniteljima. Opće smo iznova svoju bol trebali pretvoriti u molitvenu tužaljku, u vapaj za pravednost. Ljudski, imali smo jako malo izgleda da pobijedimo. Opće su se urotile mnoge sile s neljudskim zahtjevima prema nama. Bilo je optužnica sa svih strana. I stigla je pobjeda. Mi je večeras svetkujemo u nazočnosti njenih djelatnih protagonisti“ poručio je fra Andrija, upozorivši: Sad znamo da ni druga trka nije završetak. Još je zatočenih hrvatskih časnika i branitelja. „Još je zla u našoj domovini. I sad se u slobodnoj Hrvatskoj donose zakoni protiv kojih dižemo glas. Slijedi treća trka. Toga smo bili svjesni i u prvoj trci s mladim časnicima, neiskusnim vojnicima. Tko je smio reći da ćemo pobijediti, onako goloruki. Prava i odlučujuća borba će nastati kad počnemo izgradivati domovinu. Kad počnemo raditi na pravednosti, boljitu“ naglasio je fra Andrija, dodavši da se ta borba svodi na pobjedu vlastitog egoizma, nepravdi, zla. U toj trci se zbiva borba sa starim čovjekom u sebi. „U toj trećoj trci ostaje nam čistiti spomen. Ne biti uznik tuđeg zla. Ne nositi tuđe zlo u sebi. Ne dati se odrediti zlom koje sam pretrpio. Pozvani smo graditi nove odnose na Božjim temeljima, na evanđelju. U toj trećoj trci protiv svog egoizma i grešnosti, događa se stvarna pobjeda. Onaj tko se da pobijediti vojvodom Isusom Kristom, taj postaje pobjednik. Zato bih volio da svi Kristu kažemo ‘Vojvodo!‘“ poručio je fra Andrija, dodavši da možemo započeti novi svijet u sebi, s Bogom, oko sebe.

Imamo duboko iskustvo molitve i opće smo pozvani, i svoju sadašnju bol, pretvoriti u molitveni vapaj. „Ne tugovati nad zlom nego se zauzimati za dobro, a primjer su nam mnogi časni ljudi u domovini, mnogi naši vojnici i žrtve rata. Raduje nas poruka koja je izašala iz usta optuženih. Poruka pomirenja, praštanja, spremnosti na zajedništvo. Puni učinak i svjetlo te poruke ovisi i kako će je onaj kome je upućena primiti. Most se može izgraditi kad postoji i druga obala. Zato molimo da ljudi osjete da su djeca Božja, da od vjere ne prave ideologiju“ rekao je fra Andrija, istaknuvši da je svoje najteže i najradosnije trenutke naš učitelj Isus pretvorio u molitveni vapaj. „Nema obnove bez duhovnosti. Jer čovjek je bitno duhovno biće. Čovjekova okosnica je odnos s Bogom, mogućnost da bude pobožanstvenjen. Čovjek koji ne dođe u tu spoznaju daleko je od sebe, drugih. Budući da ima moć, intelekt, razum, postaje vrlo opasan bez duhovnosti. To smo nažalost kušali. Pozvani smo njegovati duhovnost“ rekao je fra Andrija, poželjevši da gradimo mir zahvaćenii Isusovom novošću. Mnogi obećavaju da će nas usrećiti, ali uz sva njihova obećanja svijet srlja u dublju krizu. Isus je bio u Haagu, rovovima, na mjestima gdje su ljudi stradavali. Tamo je trpio. Mnogi su sazreli i zorili u patnji. Unatoč patnji, još snažnije prijanjamo uz Boga i još snažnije prihvaćamo da možemo ući u zajedništvo s Bogom. Jedina sigurnost je biti Isusov sljedbenik. Prihvati i živjeti njegove vrednote. Što god to snažnije prihvativimo, više ćemo živjeti ovozemaljske bračne, obiteljske, socijalne, društvene, narodne vrednote. Više ćemo živjeti poštenje i istinu“ poručio je provincijal Andrija Bilokapić.

IZJAVA GENERALA GOTOVINE NAKON ZAHVALNE MISE U SV. ŠIME

Nakon mise koja je u utorak 27. studenog služena u svetištu sv. Šimuna u Zadru u sklopu molitve zadarskih svećenika 'Krunicom za pravdu – molitva za nevino utamničene hrvatske generale', general Ante Gotovina je rekao da je snagu crpio iz vjere. Odredila ga je vjera. „Svatko ima neko svoje tajno oružje. Meni je vjera. Kako sam izdržao 12 godina je duga priča. Zaboravljamo ružno, sjećamo se lije-pog. A vjera je ta koja vodi, daje snagu, barem meni, tako to doživljavam“ rekao je Gotovina. Rado je prihvatio poziv svećenika da sudjeluje u misi koja se tri godine svakog utorka služila u crkvi sv. Šime, a potom u crkvi sv. Frane, za njihovo oslobođenje. „Stalno dolazimo Ocu i pitamo ga nešto, daj mi ovo, daj mi ono. Lijepo je, s vremena na vrijeme, doći kod njega, sjesti s njime i reći mu 'Hvala'. Tako doživljavam ovu svetu misu“ rekao je Gotovina. Dolaskom na misu ugodno ga je iznenadio i fra Ivica Jurišić koji je nakon Haaga premješten na službu u Njemačku: „Drago mi ga je vidjeti, tih svakih 15 dana misu koju nam je služio u Haagu, zahvalan sam mu na tome“. Upitan što će novoga tražiti od Gospodina, general je rekao: „Dao mi je puno, u miru sam. To su moji prijatelji, ja sam kao oni, oni su kao ja. Mi smo zajedno. Ne pada mi to tako teško, toliki susreti s ljudima. Moramo vjerovati. Ja sam živio u mraku. I vjerovao sam. Trebate vjerovati kad je najteže. Nije uvijek lako, svaki dan. Ima dana kad ste pesimist. Kad tražite što sa sobom. I pojavi se negdje tračak nade, neka svjetlost. Morate izdržati. Ja vjerujem da mi imamo puno karaktera. Svaki od nas na svoj način. Slavonac, Zagorac, Ličanin, Dalmatinac“ poručio je Gotovina.

U kontaktu je s generalom Markačem. „To je moj prijatelj. Ja i on se razumijemo iako smo daleko. Toliko smo prošli vremena zajedno. Tako da ga puštam na miru, i on mene. Ali ćemo se naći uskoro zajedno“ rekao je Gotovina, zaključivši: „I preostali utamničeni su jaki momci. General Slobodan Praljak i ostali. Moramo vjerovati. Ne smijemo zaboraviti. Kad zaboravite nekoga, zaboravili ste sami sebe“. Nakon mise general Gotovina je iskazao štovanje sv. Šimunu dolaskom pred njegovu škrinju u prezbiteriju, između ostalog položivši ruke i poljubivši staklo škrinje u kojoj se nalazi svečevi tijelo.

DAROVI ZA GENERALA

Hrvatski umjetnik, hrvatska galerija i hrvatsko svetište – htjeli su prigodno darovati generala Antu Gotovinu koji je sudjelovao u misi zahvale za oslobođajući pravorijek našim generalima u utorak 27. studenog u crkvi sv. Šimuna u Zadru. Generalu je uručena i uokvirena Zahvala s motivom slike Dinija, a u primopredaju darova uveo je pozdravni govor Ines Grbić u kojem je opisana poruka i sadržaj uručenih darova. „Poštovani i dragi Gospodine Generale! Dar zahtjeva uzzdarje. Vašem daru želimo zahvaliti znakom pažnje koji ujedno odgovara i darovitosti koju je Vama Bog dao, slikarskom i likovnom talentu Vaše osobe. Za sve što ste Vi nama, svojoj zemlji i narodu, snagom svoga uma,

tijela i duše učinili u obrani hrvatske domovine i slobode, istaknuti akademski slikar Josip Botteri Dini, Galerija hrvatske sakralne umjetnosti Laudato i svetište sv. Šimuna žele Vas prigodno darovati. Velika želja umjetnika Dinija bila je susresti Vas, ni ne sluteći da će se pružiti prilika da bi Vam i ruku mogao stisnuti i osobno Vas darovati. Prije točno dva mjeseca, na Laudatovoj likovnoj koloniji u Petrčanima, providnosno je bio nadahnut naslikati motive koji u cijelosti ocrtavaju kontekst veličanstvenog susreta Vas, Vaših sugrađana i tolikih drugih ljudi koji su na blagdan sv. Krševana pohodili Zadar žečeći Vas pozdraviti i podržati. 'U počast Zadru'

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

naziv je slike u tehnici akrilik na kojoj Dini žarkim i toplim bojama, znakom raspoloženja i stanja duha kojim ste Vi s braniteljima oslobađali domovinu, prikazuje katedralu sv. Stošije, u kojoj smo netom Bogu zahvalili za još jedan dar slobode po haškoj presudi. Tu je i motiv neustrašivog konjanika i viteza, na čiji blagdan se to zabilo, sv. Krševana, zaštitnika tritisučjetnog grada čije je drevno ime također na slici – Iader. Darujemo Vam i papinu krunicu, te od Grada Zadra i Turističke zajednice nagrađene autentične, najnovije suvenire u produkciji Galerije Laudato čiji je idejni začetnik producentica i direktorica Laudata, Ksenija Antonija Abramović. Riječ je o Škrinjici sv. Šimuna, izrađenoj od terakote, akademskog kipara Ante Guberine. Te DVD dokumentarnog filma 'Luka 2,25 – Priča o sv. Šimunu', redatelja Marija Raguža, koji na jedinstveni način otkriva priču o proroku sv. Šimunu, koji je držao dijete Isusa na svojim rukama u jeruzalemskom hramu, a tijelo mu počiva u dragocjenoj škrinji u ovom svetištu. I za kraj, zanimljiva crtica za koju ste možda i čuli.

Ovih su dana naš poluotok pohodila djeca OŠ Zadarski otoci s Bilog briga. U tom je predjelu osobito afirmiran lik Vašeg suborca i hrvatskog heroja poginulog na uzvisini Tulovih greda, Damira Tomljanovića Gavrana. E pa dijete iz te škole, upitano da navede imena zadarskih zaštitnika, a kažu nam svi, 'Imate ih kao nitijedan drugi grad' – zato nam valjda i ide, odgovorilo je: Stošija, Šime, Krševan, Zoilo i Gotovina. Ne pripisujemo Vam božanski kult štovanja, ali sigurno ste svojim živim duhom i djelovanjem bili i ostali, poput štita rimskog vojnika Krševana, zaštitnik Zadra i Hrvatske. Darove će Vam uručiti akademski slikar Josip Botteri Dini, direktorica Laudata Ksenija Antonija Abramović i upravitelj svetišta sv. Šimuna i kancelar Zadarske nadbiskupije, don Josip Lenkić. Gospodine Generale Pukovniče Gotovina! Duh je pokret i akcija, pa i kad miruje. I zato, za nas niste i nikad nećete biti u miru, kako Vam to službeno na nekom papiru od ustanove ovoga svijeta, piše – veliko i srdačno Hvala!"

SUSRET NADBISKUPA PREDSJEDNIKA ISLAMSKOG MEŠIHATA U RH

Zadarski nadbiskup i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. dr. Želimir Puljić primio je u subotu 1. prosinca u Nadbiskupskoj palači u Zadru novog predsjednika Mešihata Islamske zajednice u RH, zagrebačkog muftiju dr. Aziza ef. Hasanovića, u pratnji tajnika Mešihata i šefa Ureda muftije mr. Nermina ef. Botonjića, zadarskog glavnog imama Čamila ef. Bašića i ravnatelja Centra za certificiranje halal kvalitete Aldina Dugonjića. Muftija Hasanović je na početku susreta čestitao nadbiskupu Puljiću na izboru na mjesto predsjednika HBK. Ujedno se zahvalio na prijemu istaknuvši da je to njegov prvi posjet Zadru u ulozi predsjednika Mešihata islamske zajednice u Hrvatskoj. Upoznao je nadbiskupa sa svojom nakanom da kao novi muftija posjeti biskupe i biskupijska sjedišta u Hrvatskoj, kako bi i u osobnim susretima ostvarili povezanost u zauzimanju za promicanje općih vrednota za dobro vjernika i društva u cjelini. Na sastanku je bilo govora o pitanjima koja povezuju kršćane i muslimane: vjerouauk u školama, zdravstveni odgoj, pobacaj, eutanazija te sva moralna načela i principi koji prožimaju islamsku zajednicu i Katoličku Crkvu. Muftija smatra da su to teme koje nas svakodnevno trebaju okupljati i o kojima se moramo zajednički očitovati. Često je nemoguće utjecati na promjenu zakona, ali smo uvijek pozvani govoriti

i biti svojevrstan moralni korektiv društva koje je izrazito sekularizirano. Ističući važnost vjerouauka u školi, muftija se zahvalio i Katoličkoj Crkvi koja je modelom svojih ugovora s državom omogućila i drugim religijama da ostvare svoja prava na vjersku poduku u školama. Na kraju srdačnog razgovora muftija Hasanović je mons. Puljiću uručio knjigu Ševka ef. Omerbašića 'Islam i muslimani u Hrvatskoj', a nadbiskup je muftiji darovao knjigu autora Carla Federica Bianchia, "Kršćanski Zadar sv. II" te vrijedne monografije "Slikarstvo", "Kiparstvo" i "Zlatarstvo" u kojima su sabrane i stručno obrađene dragocjene umjetnine s područja Zadarske nadbiskupije od najranijeg doba kršćanstva.

AKCIJA "VUKOVARU ZA DAR"

Konvoj velike pomoći za 737 vukovarskih obitelji u potrebi šestu godinu u nizu uspješno održane humanitarne akcije 'Vukovaru ZaDar' u organizaciji Hrvatske katoličke udruge medicinskih sestara i tehničara Zadar stigao je u ponedjeljak 3. prosinca u vukovarski caritas u pratinji dva autobusa hodočasnika iz Zadra s predsjednicom Udruge s. Melhiorom Biošić. Ispred OŠ Šimuna Kožičića Benje na Boriku u Zadru gdje su dostavljeni svi paketi, šleper pomoći blagoslovio je don Dario Tičić. „Koliko god se djeca vesele slatkišima, slasticama, to je njima nebitno. Njima treba brašno, šećer, ulje, tjesetenina, higijenske potrepštine. Iz toga se vidi koliko im je i kako pomoći jako potrebna. Sve što smo prikupili je kvalitetan sadržaj“ rekla je s. Melhiora. U Vukovaru je Zadrane dočekao ravnatelj vukovarskog caritasa fra Vjenceslav Janjić sa žaljenjem ustvrdivši da je ta pomoći jedina pristigla od ikoga; caritas, nažalost, nema drugih izvora donacija. Zadrani su ostvarili i dirljivi susret s dr. Vesnom Bosanac u vukovarskoj bolnici. I Bosanac je zahvalila za akciju na Narodnom trgu u subotu 1. prosinca kad je prikupljeno 26 250 kn, a u paketima su Zadrani donijeli Vukovarcima najpotrebnije: osnovna životna sredstva, živežne namirnice.

„Zadar se pokazao kao naš najprijateljski grad. Vaša pomoći našim siromašnim obiteljima za razliku od prošlih godina ove je godine još dragocjenija, jer bi u ovo vrijeme iz naših misija u svijetu stizale barem slastice i mandarine za Sv. Nikolu. Sad još ništa nije stiglo. Pokazatelj je to kolika je ekonomска kriza, ne samo u Hrvatskoj, već i u svijetu“ rekao je fra Vjenceslav, ravnatelj caritasa Vukovarskog dekanata. „Zadranima, žiteljima Zadarske županije u ime 737 obitelji najsrdičnije zahvalujem. Želim svima sretan i blagoslovjen Božić“ poručio je fra Vjenceslav. Vukovarski Caritas redovito skrbi o 2 261 osobi, što je više od 10 % stanovnika Vukovara kojih je prema zadnjem popisu oko 25 000. Povremenu pomoći za Božić i Uskrs dobiva još oko 300 korisnika. Caritas u raspodjeli pomoći ne radi razliku prema nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti, pa skrbi o 517 rimokatoličkih obitelji, 160 pravoslavnih i 28 obitelji koje se izjašnavaju ateistima. „Uz sve pomoći koje stižu, vukovarski Caritas je dosad u novcu potrošio 198.509,05 kn za kupnju brašna, ulja, šećera, higijenskih potrepština i za plaćanje režija najpotrebitijima. Upravo je kod nas bila gospođa koja je molila da joj hitno platimo račun za struju jer je prijetilo isključenje.

Računamo da ćemo i ovog Božića, kako bismo svakoj obitelji omogućili nekakav blagdanski paket, i uz pomoći koja stiže iz Zadra, kupiti još deset tona brašna, 1 000 litara ulja, nekoliko stotina kilograma riže i tjestenine i da ćemo za to potrošiti oko 50 000 kuna“ rekao je fra Vjenceslav, ističući da je svaka pomoći siromašnim vukovarskim obiteljima izuzetno potrebna.

U zadarskoj akciji sudjelovalo je 22 000 učenika iz 59 škola iz cijele Zadarske županije. Svaka je škola prikupljala određenu vrst namirnica. U programu na Trgu sudjelovalo je 25 izvođača: zborova, klupa i raznih sastava, među kojima i Tomislav Bralić i Intrade. Vladao je veliki interes među ljudima koji su htjeli pratiti konvoj pomoći i ići u Vukovar, htjeli su ići cijeli razredi. Akcija je okupila i suorganizatore. „Uvijek mi je pred očima bezbrojna kolona ljudi koji su u agresiji napuštali Vukovar, kako su nosili vrećicu u ruci. Tako i danas dolaze s vrećicom pred vrata Caritasa. Uvijek je za čovjeka ponižavajuće doći proziti. Blaženije je davati nego primati, rekao je Isus. Nitko nije sretan kad ide moliti, pitati, kad dođe s vrećicom na vrata. Situacija je preteška. Mnogi su nezaposleni. Brojne obitelji su s djecom. Mlade obitelji napuštaju Vukovar jer nemaju od čega živjeti. Ne može se živjeti od obnovljene kuće. Svaki dan smo potrebni unositi hranu i imati osnovno za život. Pridonesimo svi da Vukovar obnovimo, da ljudi ne odlaze. Nemojmo napuštati to herojsko mjesto, nego doprinесимо svim silama da u Vukovaru raste, a ne da se smanjuje broj stanovnika“ poručila je s. Melhiora. Novčani prilozi mogu se uplatiti još ovaj tjedan na broj ūro-računa: Franjevački samostan Vukovar, Samostanska 5, 32 000 Vukovar. Žiro račun br.: RBA 2500009-1102034879.

DAN VOLONTERA U CARITASU

U želji da promiču vrijednosti i razvoj voluntarijata i senzibiliziraju javnost u darivanju vremena ljudima u potrebi, Dan volontera obilježen je u srijedu 5. prosinca u Pučkoj kuhinji sv. Vinka Paulskog u Caritasu zadarske nadbiskupije. Korisnicima su obroke dijelili predstavnici Grada i Županije sa zadarskim županom Stipom Zrilićem te voditelji ustanova socijalne skrbi. U službama zadarskog caritasa aktivno je 15 volontera, studenti pomažu djeci u učenju u Dnevnoj školi. Dnevno se u Caritasu podijeli 280 obroka, što je u pola godine povećanje od 30 obroka. Korisnici prenoćišta, a trenutno je pun kapacitet od 12 muškaraca, dnevno dobivaju tri obroka i ručak nedjeljom; 15 samaca muškaraca u teškom zdravstvenom stanju dnevno uz ručak dobivaju i večeru. Primjetan je porast broja žena koje blaguju u Pučkoj kuhinji. „Sve više je samaca koji su u nemogućnosti plaćanja kredita, zaduženja po tekućim računima, ne mogu osigurati minimum egzistencije i prisiljeni su doći. Veseli što ti ljudi često i brzo izadu iz tog oblika pomoći. Nisu to kronični socijalci kojima je to stil života, nego prijlika u kojoj su se našli. Sve više obitelji je bez posla, pa dođu po obrok, mi želimo da ga blaguju u svom domu, s djecom“ rekla je Mirjana Tadić, zamjenica ravnatelja zadarskog caritasa. Godišnji budžet Caritasa za Pučku kuhinju i druge službe je 1 300 000 kn, što je dovoljan iznos jer ih pomažu donatori. „U odnosu na Pučku kuhinju u Splitu, gdje je budžet veći, ili u Rijeci su nedavno moralni revizijom neke ljude isključiti zbog troškova. Zajednica Cenacolo ima svoje povrće, pa nama doveze višak, a mi njima ribu, razmjenjujemo namirnice. Iz Novigrada nam ribu dostavlja pet ribara, bila je to njihova i želja župnika don Pave Zubčića, koji radi na promidžbi Caritasa i osjetljiv je za siromahe.

Pola godine nismo kupili ribu, za Zadar i Benkovac. Od njih su vidjeli ribari sa zadarske ribarnice pa nam donesu višak koji nisu prodali. Zaživjelo je zalede u poljoprivredi, i oni nas opslužuju. Poljoprivredno gospodarstvo ‘Soldo’ u Baštici svake godine donira nam jabuke i grožđe. Ove godine posadili su puno paprike. Beskućnici i ostali korisnici išli su u berbu paprika, pa su ih pekli i spremlali za zimu. Sve doprinosi da imamo kontinuitet. Imamo jelovnik za tjedan dana, ne bojimo se da nećemo imati sutra za obroke“ rekla je Mirjana Tadić, zamjenica ravnatelja zadarskog Caritasa. Od 1 300 000 kn godišnje, 580 000 kn iz proračuna izdvaja Grad Zadar, a Županija daje 45 000 kn za Pučku kuhinju u Benkovcu koja skrbi za sto korisnika, stare i nemoćne koji žive na udaljenim lokacijama jer je takva naseljenost, raštrkanost sela. Svaki dan u Benkovcu služba Caritasa prijeđe više od 150 km da bi ljudima kući donijela obrok. Ravnatelj Caritasa don Ivica Jurišić istaknuo je da Zadarska nadbiskupija trećinu svojih sredstava izdvaja za Caritas. Caritas pruža uslugu i ljudima u programu Ministarstva socijalne politike i mlađih, za korisnike koji su u sustavu socijalne skrbi i kojima su Centri za socijalni rad Zadar, Biograd i Benkovac odobrili pomoći. Oni dolaze po obrok a Caritas taj trošak namiruje od Ministarstva. Ti su ljudi narušenog zdravlja, uključeni u doplatak za pomoći i njegu pa im se može odobriti i jedan dnevni obrok. Ravnatelj Jurišić je istaknuo da ih povremeno doniraju Lidl, Interspar, Kaufland, Vindija, uglavnom za blagdane. Trenutna teškoća Caritasa je doći do dostavnog vozila, pa pokušavaju naći donaciju za prijevozno sredstvo kojim pomažu ljudi u potrebi.

PREDSTAVLJENA PAPINA KNJIGA „ISUSOVO DJETINJSTVO“

„Isus se nije pojavio u nekom neodređenom vremenu kao mit. On pripada vremenu u kojem se mogu točno odrediti povijesne koordinate kad je vječni Logos u vremenu postao čovjekom“ rekao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u osvrtu na predstavljanju knjige ‘Djetinjstvo Isusovo’, Josepha Ratzingera – pape Benedikta XVI. u utorak 4. prosinca u dvorani sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru. O knjizi su govorili i direktor i glavni urednik Verbuma, Miro Radalj i mr. Petar Balta. Pilatovo pitanje Isusu ‘Odakle si ti’ kojim knjiga započinje temeljno je pitanje o Kristovom bitku i poslanju na koje evanđelisti odgovaraju svaki na svoj način. Papa, široke naobrazbe, vrsni znanstvenik i strastveni tragatelj za istinom, za zadnju u nizu svoje trilogije o Isusu iz Nazareta kaže da i nije u pravom smislu riječi knjiga, nego predvorje te trilogije. „Papa je stupio u dijalog s tekstovima svjestan da takav razgovor ne može nikad biti završen, no može pomoći ljudima na njihovom putu prema Isusu. Da bi se ispravno protumačilo što evanđelisti izvješćuju o Isusovom djetinjstvu, smatra da se treba pitati što su autori htjeli reći svom vremenu te provjeriti je li istinito to što je rečeno i tiče li se to mene“ rekao je mons. Puljić. Virtuož Ratzinger koristi Mateja, Luku ili Ivana dajući prikidan odgovor. Matej kroz Abrahama i Davida odgovara odakle je Mesija. U tri niza po četrnaest naraštaja nalaze se i četiri žene (Tamara, Rahaba, Urija i Ruta) a nijedna od njih nije Židovka. Po njima u to rodoslovje ulazi i svijet pogana. „To znači da je Isus poslan Židovima i poganim. Rodoslovja koja nabrajaju Matej i Luka žele reći da Isus prima u sebe cijelu povijest čovječanstva. Ivan vodi na početke, ‘U početku bilaše Riječ’, kako bi pokazao da Isus od Boga dolazi; Bog svima koji ga prime daje moć da postanu djeca Božja. Naše je rodoslovje vjera u Isusa koji nam daruje novo podrijetlo“ rekao je mons. Puljić. Kao dobar tumač tekstova, papa opisuje likove i odgovara na nejasna i za egzegezu teška pitanja: Marijin djevičanski porod, popis stanovništva, dolazak kraljeva. „Papa slijedi Isusa na njegovom zemaljskom putu kao pažljivi komentator svih svetopisamskih detalja o njemu koji je davno živio, a nastavlja otajstvenom nazočnošću biti tu, pa ga valja tražiti i slijediti“ rekao je mons. Puljić. Istaknuo je povijesno-teološki okvir u kojem se dogodilo Isusovo rođenje: 15. godine vladanja cara Tiberija, kad papa nabraja važne povijesne osobe tog doba. Ratzinger želi pokazati sve što sigurno zna o tom čovjeku iz Galileje.

tvrđnje su plod vjernika i znanstvenika familijarnog s biblijskom znanosti. „Kao znanstvenik uvjeren je da je Isus iz Nazareta, kako ga prikazuju evanđelja, povijesno uvjerljiv lik kojem i on poklanja svoju vjeru. No, radi ozbiljnosti obrađene tematike, papa kaže da knjiga nije čin Učiteljstva, nego izraz njegovog osobnog traženja Gospodinova lica“ rekao je nadbiskup. Papa kaže da je djelo podložno kritici i znanstvenom sučeljavanju, no pritom moli i mrvicu simpatije bez koje nema razumijevanja. „Pristupite s takvom simpatijom čitanju i oduševit će vas sistematičnost obrade tema, širina vidika na teološkoj, egzegetskoj, povijesnoj, filozofskoj, kulturnoj i drugim razinama“ potaknuo je nadbiskup, dodavši da je Ratzingerov traktat o Isusu knjiga vjernika, kršćanina, kardinala i pape. Zato se u knjizi i potpisuje dvostrukim imenom: Ratzinger i Benedikt XVI. „Ta knjiga spaja u sebi veliki kredibilitet autora koji je i prije nego je postao papa bio erudit, teološki i intelektualni autoritet i među onima koji se nisu slagali s njegovim stajalištima a s kojima je vodio dijalog“ rekao je Balta. Svojom jasnoćom knjiga je pristupačna najširem čitateljstvu. O njoj se može raspravljati na učilištima, simpozijima i razgovarati u obitelji, rekao je Balta; čitat će je profesori, oni koji se ne bave teologijom ali ih zanima Božja riječ pa i ateisti jer obrađuje stvarnosti zajedničke svima koji žive u zapadnoj kulturi. „Svi broje vrijeme od Kristovog rođenja i žive u kulturi božićnog ugoda. Knjiga dovodi do izvora zapadne kulture i onoga što je učinilo prijelomnicu naše povijesti, a to je Kristovo utjelovljenje. To je poruka svima koji se žele približiti otajstvu Božića. Ono podrazumijeva poniznost i malenost. Ta nas knjiga uči tome na lijep način od strane samog Svetog Oca“ zaključio je Balta.

Povodom Međunarodnog mjeseca borbe protiv ovisnosti, u srijedu 5. prosinca u Hrvatskoj kazališnoj kući Zadar održana je manifestacija 'Iz tame u svjetlo' zajednice Cenacolo u dva termina. U podnevnom terminu dvoranu je u cijelosti ispunilo stotine učenika i nastavnika osnovnih škola Grada Zadra, a u večernjem terminu srednjoškolci. Prvi put ostvarena je suradnja između mladića i djevojaka iz Cenacola s njihovim roditeljima te su izveli glazbeno-scenski prikaz u kojem je obrađena tema dvoličnosti osobe. U predstavu su uključeni i bivši štićenici Cenacola u želji da dio svog vremena i srca posvete tom Božjem djelu.. „Kroz umjetnost čovjek ima snažniji izričaj onoga što nosi u sebi, lakše prenese poruku drugima. Pjesma može imati snažan utjecaj, potakne na razmišljanje i osjećaje. Igrakazi su sastavni dio života u zajednici. Mladima smo htjeli podvući problem dvoličnosti. Svi to prepoznajemo u korijenu ovisnosti. Možeš biti ovisan o kocki, internetu, drogi, ljepoti, imati kompleks manje vrijednosti, bulimiju, anoreksiju. To su moderne ovisnosti. Ali u korijenu svega, u međuljudskim i u odnosima u obitelji, стојi dvoličnost, laž, ljubomora“ rekao je don Ivan Filipović, duhovnik Cenacola. U zajednici žive istinske, kršćanske vrednote: istina, rad, žrtvovanje za drugoga, prijateljstvo, oprost, poniznost, ljubav, razumijevanje, suživot: „Sve što ovisnik izgubi u ovisnosti. To što je izgubio, u zajednici nastoji vratiti. Kad to vrati, izgradi novi život. Život u zajednici je jako organiziran, svatko ima obvezu, radno mjesto, odgovornost. To čovjeka educira, priprema za budućnost. Ovisnik je sve suprotno tome: neodgovoran, lijhen, izgubljen, konfuzan. U zajednici se to vrati kroz organizirani život“ rekao je don Ivan. Iz kuće u Vrbovcu svjedočili su Katarina Šreng i Ivan Brnelić. Katarina je devet godina bila ovisna o heroinu.

Na savjet franjevca da ode u zajednicu u Međugorje, tamo je u Cenacolu poslušala svjedočanstvo. „Sjećam se dečka koji je svjedočio. Ne znam o čemu je pričao, ali sam vidjela da je prošao isto što i ja, iste poteškoće i gluposti, a s druge strane, da je uspio. Vidjela sam toliko svjetlo u njegovim očima, da mi je samo to ostavilo veliki utisak. Vratila sam se kući i tu je počelo moje razmišljanje tko želim biti. Hoću li se spasiti ili ću totalno propasti“ rekla je Katarina. U Cenacolu je ušla nakon petomjesečne pripreme. „Bilo mi je jako teško odvojiti se od mabitela, glazbe, biti kući, ne drogirati se, proći sve krize. Ali dobila sam želju da postoji valjda nešto bolje za mene; nešto što još nisam probala, a to je upravo bilo dobro. U Cenacolu sam otkrila pravo prijateljstvo. Od prijatelja koje sam imala vani, danas nitijedan ne pita za mene. A u zajednici, svaki put kad bih bila loše, osoba bi bila pokraj mene i rekla bi 'Izdrži, može se'. Napunila bi me s dobrim stvarima, dala bi mi volju za životom. To je pravo prijateljstvo. Po muci se poznaju prijatelji. Zadržalo me to prijateljstvo – da mi netko želi dobro iako me nije poznavao. Danas ja u zajednici učim biti prijatelj, dati vrijeme drugome, biti andeo čuvar uz djevojku od 0 do 24 sata, gurati je da ide naprijed. Ovaj način života me ispunjuje. Daje mi više od bilo kojeg izlaska. A najljepše što mi je dalo snagu da ostajem je vjera. I kad ja nisam vjerovala u sebe, drugi su vjerovali u mene. To me i sad vodi kroz zajednicu. Vjera koju puno puta drugi imaju u nas, kad je mi nemamo. Mi to živimo – realnost gdje postoji dobro i iskreno prijateljstvo“ zaključila je Katarina. Projekt sa školama ostvarili su Cenacolo, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta – Agencija za odgoj i obrazovanje, Ured Vlade RH za suzbijanje ovisnosti i Grad Zadar.

AKCIJA NEPOMIRENIH U POVODU ZDRAVSTVENOG ODGOJA U ŠKOLAMA

„To više nije stvar kršćanstva, to je stvar razuma, moralnosti. Potrebno je da se udruže ne samo kršćani, nego svi roditelji koji žele dobro svojoj djeci. To nije više stvar vjere, nego dobrog razuma, razboritosti“ ističe dr. Mirjana Matković, majka sedmoro djece, među brojnim ‘nepomirenima’ u Hrvatskoj s odgojnom indoktrinacijom koja u hrvatske škole ulazi s najviše državne razine a tiče se zdravstvenog odgoja. Dr. Matković, liječnica opće medicine koja je bijelu kutu u ordinaciji zamjenila haljinom majčinstva želeći u cijelosti odgajati svoje sedmoro djece u dobi od 21 do 4,5 godine (imaju i andela Luku na nebu): Mirjam, Hrvoje, Kate, Nina, Lucija, Andrija i Vilma, kako i priliči zdravstvenoj stručnjakinji, detaljno je proučila kurikulum zdravstvenog odgoja. „Što se tiče prevencije nasilja, ovisnosti, pravilne prehrane, sve je dobro i potrebno za suvremenog čovjeka, jer se čovjek u puno toga izgubi i ne živi zdravo. Međutim, veliki problem je četvrti dio, spolni odgoj. Prva rečenica u kurikulumu je da se zdravstvenim odgojem želi pomoći djetetu da cjevovito moralno, fizički i psihički odraste. A spolni odgoj predviđen po ovom kurikulumu djecu upravo onemogućuje da moralno, psihički i kao cjelovite osobe stasaju za zdrav život, za zdravu vezu i brak, za zdrav odgoj, za sve zdravo. Tako da je već to konfliktno“ kaže dr. Matković. Smatra da se pre-rano govori o spolnosti i seksualnosti. U 6. razredu djece bi trebala komentirati kako pornografija prikazuje ženu i muškarca, što smatra bolesnim. Sve vodi tome da se potiho čovjeka otupi da mora prihvatiti sve veze, da je sve brak, da mogu dvije žene i dva muškarca odgajati dijete. „To su apsurdi. Žena ima svoje osobine, muškarac svoje. Njih dvoje u zajedništvu mogu stvoriti zdravu atmosferu da podižu svoje dijete. Spolni i moralni odgoj prvenstveno pripada roditeljima. Što se moja kćer uopće ima pitati je li djevojčica ili dječak. Rođena je kao djevojčica i uopće ne treba djetetu stavljati sumnju niti ga dovoditi u situaciju da razmišlja je li dječak ili djevojčica“ upozorava Matković. Taj preodgoj mentalnog sklopa doživljjava kao ispiranje mozga. „Doživljavam to na način da se djecu na neki način otupi. Da budeš toliko tup da prihvacaš sve, da se više ne buniš na ništa, na svingere, homoseksualce, da ti sve bude prihvatljivo. Što je u dnu, po mom mišljenju, bolestan stav. Zdravog čovjeka neke stvari bole. Ako ti nekog ubiju pred očima, ne može ti biti svejedno. Ako netko službeno uništava djecu s odgojem, nikako ti ne može biti svejedno“

upozorava Matković. Smatra da bi zdravstveni odgoj trebali u prvom redu predavati liječnici, a ne razrednici i netko tko je možda upitne moralne i intelektualne sposobnosti da predaje zdravstvenu, socijalnu i spolnu struku.

Dr. Matković je među mnogima koja je podržala akciju ‘Ne dirajte im djetinjstvo’ Građanske inicijative čiji je koordinator u Zadru dr. Oliver Jurić, liječnik opće medicine. Na blagdan sv. Nikole u četvrtak 6. prosinca Odjelu pedijatrije zadarske Opće bolnice i dječjim vrtićima darovali su igračke koje su roditelji s djecom donijeli u akciji ‘Nepomireni’ održanoj na Narodnom trgu u Zadru dan ranije. „Zdravstveni odgoj treba uvesti, ali utemeljen na opće-ljudskim vrijednostima. Ovakav kakav uvodi Vlada RH temelji se na populističkoj literaturi, ne znanosti i dokazima. U Njemačkoj sam u 5. razredu gimnazije imao zdravstveni odgoj, no to je bilo puno blaže, na dostojanstveniji način prikazano. Ovo što je uvela hrvatska vlada je brutalno. U četvrtom modulu spolna i rodna ideologija je katastrofalna. Građanska inicijativa mladih zahtjeva pravo na izbor jer je to nametnuto, a time i protuzakonito. Onaj tko želi takav način provođenja zdravstvenog odgoja, neka izvoli. Želimo pravo na izbor. To diskreditira i roditelje. Vlada pokazuje kako roditelji zapravo i nemaju odgojiteljsku moć. Djeca će biti u dvojbi. Je li točno što kaže profesor u školi ili ono što mama govori. Bit će sukob tih pitanja i odgovora“ kaže dr. Jurić, naglasivši čl. 63 Ustava RH prema kojem roditelji mogu potpuno odlučivati o odgoju svoje djece. Netočno je da, kako neki kažu, par sati odgoja u školi ne može djelovati na dijete u odnosu na sate razgovora roditelja s djecom. Djeca poprimaju obrasce učenja osobito u ranoj dobi i ti školski satovi utječu na stjecanje stavova. „Roditelji su prvi odgajatelji djece. I sve što se tiče djece treba biti u dogовору s roditeljima, pa onda s ostalima. Osjećamo da smo kao roditelji stavljeni po strani, kao da netko želi uči u intimnost naše obitelji i preuzeti ono što je u biti naša zadaća. To nam se ne svida. Podržavamo dijelove zdravstvenog odgoja, ali glede spolnosti i seksualnosti dosta je dvojbenoga. Ako se sad ništa ne poduzme, poslije je kasno. Ako se to sad prihvati, samo će se prag podizati“ kaže Jure Strika, otac Filipa i Lucije. Šime Marušić je otac petero djece. S djecom u naručju podržao je akciju. „Informirali smo se o zdravstvenom odgoju i četvrti dio je u suprotnosti s našim stajalištima.“

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Prije svega smo kršćani, katolici i želimo svoju djecu odgajati u kršćanskom duhu. Ovaj zakon je protivan tome. I u školi smo izrazili nezadovoljstvo. Predali smo ravnatelju škole koju počinje naša djeca dopis i ponovili ustavno pravo da djecu odgajamo kako mi želimo. Nemamo ništa protiv zdravstvenog odgoja, ali dio o spolnom odgoju ne podržavamo“ kaže Šime, otac Sare, Luke, Lucije, Jakova i Klare. Humanitarnom mirnom prosvjedu doprinio je i Marino Jurjević, angažirani mladi roditelj. „Četvrti modul

nije u skladu s prirodnim načelom i zakonom. Učitelj će djevojčici reći 'Ako si djevojčica, a ne osjećaš se kao žensko nego kao muško, to je u redu. I obrnuto. Objasnjavat će im se uloga žene i muškarca u pornografiji. Djecu treba čuvati od toga, zaštititi ih, da budu zdravi, na kraju krajeva' kaže Jurjević. Zadarsku akciju 'Nepomireni' ostvarili su još vrijedni Lucija Stipčević, Dajana Jozić, Antonijo Perić, Martina Magaš, Marija Ivanković, Angelina Matković, Irena i Lovro Sučić, Ivan Anić, Stipe Brkljača, Mate Mišlov i Frane Razlog.

ZADUŠNICA ZA PRVOG HRVATSKOG PREDSJEDNIKA

Na 13. godišnjicu smrti dr. Franje Tuđmana, prvog predsjednika Republike Hrvatske, misu zadušnicu za dušu predsjednika i poginule branitelje slavio je u katedrali sv. Stošije u Zadru u ponedjeljak 10. prosinca šibenski biskup Ante Ivas. „Znamo, ili možda zaboravljamo, kako nam se trebalo stoljećima boriti s mnogim silama Zloga koje su nam nijekale zemlju i more. U vjekovnim borbama pogibali su kraljevi, banovi, biskupi, svećenici, redovništvo, vjernici, velikani duha i kulture, junaci, branitelji, od Krbave i bečke šume, do zagrebačkog placa i beogradske skupštine, do najkrvavijih desetljeća pod znakom srpa i čekića, kokarde i crvene zvijezde; kad su bahato, u ime naroda, nemilosrdno mučili i ubijali stotine tisuća nevinih hrvatskih rodoljuba od Bleiburga do križnih puteva, Vukovara i Škabrnje. Progonili su, osuđivali, mučili, ubijali one koji su htjeli misliti i živjeti slobodu koja je dar Boga, a ne onu što su je crveni komesari nudili silom i revolucijom“ rekao je mons. Ivas, istaknuvši da se ostvarila biblijska riječ „Da nije Gospodin za nas bio, žive bi nas progutali“.

U misi su sudjelovali i sudionici znanstvenog skupa ‘Franjo Tuđman i stvaranje suvremene hrvatske države (1990.-1999.)’, održanog na Tuđmanovu godišnjicu smrti na zadarskom Sveučilištu, predvođeni rektorm dr. Antom Uglešićem, u organizaciji Sveučilišta u Zadru, Hrvatskog instituta za povijest iz Zagreba te Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru.

Cjelovitu propovijed vidi u znanstvenom prilogu.

VEČER U KNJIŽARI – ZLATKO MILIŠA

Borba za zdravo društvo i za zdravog pojedinca je borba za vrijednosti suosjećanja i pomaganja drugome, poručio je istaknuti hrvatski sociolog i pedagog dr. Zlatko Miliša na susretu 'Večer u knjižari' u knjižari Verbum u Zadru u srijedu 12. prosinca. Na susretu koji je moderirala Ines Grbić Miliša je dao osvrt na niz tema aktualnog društvenog trenutka. Smatra da nismo duhovno punoljetni za shvaćanje uzroka svega što se događa Hrvatskoj i čovječanstvu. Za oduprijeti se nevoljama treba građanske hrabrosti koje u Hrvatskoj nema. Čovjek se treba osvijestiti, uočiti što se događa i kako se oduprijeti. Civilni sektor je često vrsta ekspoziture određenih skupina kojima cilj nije boljitet Hrvatske, npr. Soroseve stipendije i njegovi debatni krugovi. No nisu duhovno osvješteni ni narodi drugih zemalja s kojima bi Hrvatska trebala biti članica EU, smatra Miliša. Upozorava da su vodeće zemlje EU imale kolonijalne aspiracije, nekad na otvoreniji, a sad na sofisticirani način. Hrvatska je nekima zanimljiva prvenstveno zbog nacionalnih bogatstava i svojih resursa. „Još nismo osvijestili što znači riječ domovina i samostalna Hrvatska. Postoje visoko čestiti ljudi koji imaju viziju, strategiju i treba ih pozvati, neovisno o stranačkoj pripadnosti“ kaže Miliša. Upozorava na pojavu dirigiranih prosvjeda koje najviše organiziraju korporatisti, svjetski moćnici u MMF-u, Svjetskoj banci; njima odgovaraju krvavi socijalni neredi. „Strategiji korporatista je cilj razbijanje banaka, tučnjave, obračuni s policijom, da bi represivni aparat reagirao a građani tražili lažnu sigurnost. Onda se pojavi veliki brat koji kaže 'Sad ćemo vi vama pomoći, puno ste se zadužili kao građani. Hrvatska obitelj ima tri kredita u prosjeku. Pa ćemo vam oprostiti neke dugove. U Hrvatskoj nikad nije bio referendum tko se ima pravo neograničeno zaduživati, a konačni cilj je rasprodaja nacionalnih bogatstava. Da nije bilo Crkve rasprodale bi se i hrvatske šume“ rekao je Miliša. Istaknuo je da je obitelj stup društva, a razbijanjem tog stupa razbija se osobna i sigurnost države i nacije. Korporatistima i anarhistima je osnovno srušiti obitelj kao stanicu. Prema jednom istraživanju, u svijetu se najvećim vrijednostima smatraju uspjeh i novac. Među 33 zemlje obuhvaćene tim istraživanjem, u Hrvatskoj, Poljskoj i Turskoj brak je stanica koja ne treba biti stavljena na stup srama, a na visokom mjestu su djeca kao smisao života, za razliku od Francuza i skandinavskih zemalja, gdje se brak smatra gotovo ekonomskim ugovorom između dvoje ljudi, pa i istoga spola, te da brak mora otici u ropotarnicu povijesti.

Predmet istraživanja dr. Miliše je i bumerang generacija. To su kritičari svega postojećeg. Mladi više nikome ne vjeruju, osim vršnjacima, nemaju idea- la, autoriteta, mladi su izigrani. „U Hrvatskoj smo dobili stečajnu generaciju; i kad završe fakultet djeca žive s roditeljima, u neizvjesnosti i drami. Ta je generacija pod tiranijom medija, zavlada je potrošačka kultura, vriјedim koliko imam novaca, koji je moj uspjeh. Djeca ne znaju selektivno koristi- ti medije. U tzv. fast food obiteljima svi žive pod istim krovom a nitko međusobno ne razgovara. Ako je ljubav mogućnost razgovora, izgubili smo je na svim razinama. Kronični nedostatak društva na svim razinama je nedostatak komunikacije. Ljudi su se zatvorili u svoje prostore“ upozorava Miliša, ističući i zlouporabu korištenja tri ekrana: televizije, računala i mobitela. Kultura je postala medijska kultura te se Miliša zalaže za uvođenje predmeta 'Odgoj za medije' kaže Miliša. Njegov prigovor zdravstvenom odgoju je što nije izborni predmet i nije provedena javna rasprava o njego- vom uvođenju. „Kao pedagog konsterniran sam da u Povjerenstvu nema nijednog psihologa i peda- goga, nego samo medicinara, uz dužno poštovanje toj struci. Tu nema ni 'o' od odgoja“ upozorava Miliša. Smeta ga šutnja intelektualaca u Hrvatskoj, a razumije državne službenike koji brane takav kurikulum jer im o tome ovisi fotelja. „Vještina komuniciranja je bit priče, a ona se maknula iz tog kurikuluma. Oni bi tehniku, praktikum. Ključna riječ u odgoju su vrijednosti.

SUSRET NADBISKUPA S RAVNATELJIMA ŠKOLA

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić susreo je u petak 14. prosinca u Ordinarijatu u Zadru ravnatelje osnovnih i srednjih škola Zadarske županije. „Dijelim radost i poteškoće s kojima se kao odgojitelji susrećete u svom poslu. Čovjek je jedino biće kojem je drugi potreban i pomaže mu na putu rasta. Odgoj uključuje razvoj umnih sposobnosti, oplemenjivanje osjećaja i sposobljavanje volje za djelovanje. Zato se odgojni proces odvija na intelektualnoj, čuvstvenoj i voljnoj razini“ rekao je mons. Puljić. Intelektualna razina znači upoznavanje istine putem znanja i umovanja. „To ističem jer i u prijeporu oko zdravstvenog odgoja između redaka se predstavlja kao da je Crkva protiv znanja. Kao da je Crkva tradicionalna organizacija koja se buni protiv znanja. Dapače. Ako je itko stimulirao znanje, onda je to Crkva. Potrebno je naglasiti da nam je stalo do toga da se dođe do pune istine, da intelekt čovjeka putem znanja i umovanja može doći do prave istine“ rekao je nadbiskup, ponovivši da Crkva daje punu podršku prva tri modula. „No kod četvrtog smo kritični. Nećemo zatvarati oči. Želimo se u razgovoru i informacijama roditeljima boriti za pravu istinu i dobro djece“ poručio je nadbiskup. Istaknuo je važnost čuvstvenog odgoja za ljepotu,

plemenitost i dobrotu. Do toga se dolazi putem ljubavi, pažnje i osobnog ljudskog nastojanja. „Bla-go učeniku koji oko sebe ima okruženje gdje ga se stimulira da raste dobrotom i plemenitošću. rekao je mons. Puljić. U ime ravnatelja srednjih škola, nadbiskupa je pozdravio Rade Šimičević, ravnatelj gimnazije Vladimir Nazor. „Odgajati mladež je zajedničko poslanje koje suradnjom škole i Crkve može otkloniti konzumerizam, neoliberalizam i sačuvati vrijednosti koje su krasile hrvatskog čovjeka kroz stoljeća, da bi se očuvalo vjerski i nacionalni identitet“ rekao je Šimičević. U ime ravnatelja osnovnih škola, Nedjeljko Stanić, ravnatelj OŠ Poličnik, rekao je da susret pokazuje kako nadbiskup cijeni rad škole i profesora. „Iako je pala sjena u prijeporu oko kurikuluma zdravstvenog odgoja između prosvjete i crkvenih autoriteta, nadam se da će se to u dijalogu prevladati na zadovoljstvo svih i dobrobit djece. U školama ne treba snažiti samo kognitivnu i tehničku inteligenciju, nego i emocijonalnu i moralnu, da bi učenici izrasli u zdrave osobe, da znaju lučiti dobro od zla i biti otporni na poštasti relativizma“ zaključio je Stanić. Sudionike susreta pozdravio je i predstojnik nadbiskupijskog Katehetskog ureda mr. don Gašpar Dodić.

IZ ŽIVOTA KLASIČNE GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.

KLASIČARI NA TERENSKOJ NASTAVI

Terenska nastava u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. ostvaruje se, već godinama, kao sastavni i bitni dio nastave. Za razliku od nastave u školi izvodi se na terenu, a na njoj učenici samostalno, uz neposredno vodstvo svojih nastavnika stječu praktična znanja koja omogućuju bolje razumijevanje gradiva iz povijesti, zemljopisa, hrvatskoga jezika, klasičnih i stranih jezika, vjeronomuške, biologije, povijesti umjetnosti i glazbene umjetnosti. Ovakav oblik nastave podrazumijeva organizaciju i realizaciju nastavnih sadržaja, unaprijed je određen i planiran. Ne radi se o izletima već o pravoj nastavi.

Tako su se 23. studenog 2012. svi klasičari našli u autobusima. U osam sati, kao i svakoga radnog dana, zazvonilo je školsko zvono i naša je dvodnevna terenska nastava započela. Učenici četvrтoga razreda krenuli su prema jugu, tj. Dubrovniku, Vidu, Naronu i Metkoviću s ciljem otkrivanja antičkog nasljeđa na našim prostorima; trećaši se uputile prema gradu heroju – Vukovaru realizirajući program "Da se ne zaboravi"; drugaši i prvaši obišli se korijene naše vjere i narodnosti, Salonu, Solin i Split. "Ljubav prema Domovini i svome narodu počinje s prvim pozitivnim osjećajima prema roditeljima, roditeljskom domu, prema najbližim i najdražim osobama u krugu obiteljske zajednice i grade se na tim čvrstim temeljima obiteljske ljubavi. Pojam domoljublja se koncentrično širi na narodni život, običaje, jezik, postignuća znanosti i umjetnosti ... podvige narodnih junaka, patnje i stradanja vlastitoga naroda." – zapisano je u našem Školskom kurikulumu. To rezultira nacionalnom sviješću, odanošću i vjernošću svome narodu, poštivanju i čuvanju povijesnih stećevina svoga naroda, njegovih tradicija, postignuća, narodnoga jezika i kulture, odanošću i privrženošću podnošenju i najvećih žrtava za slobodu i neovisnost. Hrvatski je narod do svoje slobode i samostalnosti podnosiо stoljećima velike žrtve. "Ja Domovinu imam, tek u srcu je nosim ..." zaorit će u 19. st. senjanin Silvije Strahimir Kranjčević. Kada je riječ o domovinskim osjećajima težište je na doživljavanju, a ne na shvaćanju. Doživjeti patnju i stradanje na licu mjesta, na terenu, na zemlji koja je natopljena suzama i krvlju naših suvremenika - obvezuje.

Učenici trećih razreda pod budnim su okom svojih profesora, samo nekoliko dana nakon spomenutane na veliku Vukovarsku i Škabrnjsku tragediju, bili u gradu heroju - Vukovaru. O toj terenskoj u zapisu učenika čitamo: „U petak, 23. studenog u 7.00 sati, s Konzumovog parkirališta ispratilo nas je tmurno nebo. Iako pospani, nismo mogli sakriti uzbuđenje zbog nadolazećeg putovanja u Đakovo i Vukovar. I prije nego smo se popeli na Velebit, počelo je šuškanje sendvičima i bombonima. Put je tekao mirno, u međusobnom razgovoru i šalama.

Slavonija nas je dočekala u svom najraskošnijem ruhu: žuta, crvena, zelena i smeđa. Uvod u našu terensku nastavu počeo je referatima iz povijesti. Za vrijeme čitanja referata u autobusu je vladao mir. Razlog tomu bile su zanimljive teme koje se tiču naše bliske prošlosti; „ Jugoslavija- tamnica naroda“, „Vukovarski križni put“ i „Heroji obrane grada Vukovara“. Nakon toga uslijedili su referati iz Hrvatskog jezika o nekim od najvećih imena hrvatske književnosti, podrijetlom iz Slavonije, kao što su: Ivan Kozarac, Dobriša Cesarić, Dragutin Tadijanović i Siniša Glavašević. Izlaganja smo završili referatima iz vjeronomuške koji su nam objasnili podrijetlo grijeha i zla na zemlji, ali i oprost, s druge strane. U Đakovo smo stigli oko tri poslijepodne. Najprije smo se zaputili u Državnu ergelu lipicanaca, gdje smo mogli podragati, pa čak i nahraniti te predivne životinje. Sljedeće odredište bila je Đakovačka katedrala sv. Petra, prije koje smo svratili u biskupski dvor gdje nas je srdačno

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.

ugostio pomoći biskup Đuro Hranić i upoznao s poviješću biskupije. Katedrala nas je ostavila bez daha; veličanstvena i prepuna detalja, simbola i značenja, uzdizala se nad nama i doticala oblake. Nakon šetnje gradom, otišli smo u hotel „Đakovo“ na večeru i zaslужen odmor. Sljedeće jutro krenuli smo prema Vukovaru. U autobusu smo gledali film o Domovinskom ratu nakon kojeg smo ostali bez riječi, zaista nismo mogli jedni drugima ništa reći jer smo mislili isto. Prvo smo došli u muzej Vukovarske bolnice. Ondje su događaji postali opipljivi, priče bolne, a ljudi stvarni. Iz bolnice smo krenuli k crkvi Sv. Filipa i Jakova koja se uzdigla iznad Grada. U Domovinskom ratu, crkva je do temelja spaljena i razorena. Kao spomenik na ta vremena, u njoj se nalazi Isusov lik s odsječenim udovima i jedna rupa od granate u zidu. Nakon toga, otišli smo na Memorijalno groblje, Ovčaru i Spomen dom Ovčara. Tad smo postali jedno, zaboravili smo sve naše priče i probleme od prije jer su se činili neznatnim i nebitnim. Imena su se spojila s licima u život, nažalost, nasilno prekinut život. Svaki od tih života imao je svoju priču; ljudi koje je volio, svoje nade i snove. „Vi niste svjesni što sve imate. Ja sam imala isto godina koliko i vi kada je rat počeo. Užasno je teško znati što se sve događa, a osjećati nemoć da išta napravite. Nemoć da vidite svoje prijatelje tri mjeseca, da obavite osnovne higijenske potrebe. Najteže od svega je kršenje ljudskog dostojanstva kojega smo doživljavali. Zaista ste sretni, i sve što trebate je samo –zahvaliti Bogu.“ rekla je naša vodička. U šetnji Gradom bilo je vidljivo da se građevine polako obnavljaju, ali ljudi ne. Njihove rane ostaju. I zaista, sve što želim ovim putem jest zahvaliti, zahvaliti njima, onima zahvaljujući kojima imamo danas svoju Domovinu, onima – zahvaljujući kojima danas imamo slobodu. Da se ne zaboravi!“ Učenici četvrtih razreda su, najprije boravili u Dubrovniku.

Tamo ih je dočekala poznata i u svom okruženju idilična tvrđava Lovrijenac. Naravno, i Stradun se, također, pokazao jedinstvenim otkrivajući predivne crkve i samostane, živopisne

zgrade i kipove. Osobit doživljaj pružila im je antička Narona. Razgledavanje nevjerljivatnoga naronskog Muzeja "in situ", ispunilo je, pa i nadmašilo, sva njihova očekivanja. Zapravo, pružio im je upravo ono što su htjeli – nova, zapanjujuća znanja o julijevsko - klaudijevskoj lozi i životu Rimljana na tim prostorima, ali i primjenu i upotrebu već stečenog znanja. Nastavljujući učenje i šetnju kroz povijest bili su i u Metkoviću gdje su posjetili ornitološki zbirku te imali priliku vidjeti i neke vrste ptica koje više ne obitavaju na našim prostorima poput pelikana te prekrasnog, ali iznimno ugroženog, krškog sokola. „Na povratku smo, izmjenjujući dojmove o svemu viđenom, jednoglasno zaključili kako su nas ljepote naše domovine kao i kroz sve ove godine tako i na ovoj našoj posljednjoj terenskoj nastavi – ostavile bez daha.“ Učenici prvih i drugih razreda istog su dana bili na stručnom jednodnevnom izletu u Saloni, Solinu i Splitu, na kojima naša vjere i narodne pripadnosti. Ova terenska nastava bit će im poticajem i blagoslovom, izvorom radosti i snage - da svi budi ponosni Kristovim svjedoci i u trećem tisućljeću. U zapisu učenika stoji: „Puni pozitivne energije, znanja i dobre volje uživali smo u autobusima pjevajući i prepričavajući doživljaje s terenske nastave. Kao i sve lijepo u životu što nam se dogodi prvi puta, tako i ovu našu prvu terensku nastavu nikada nećemo zaboraviti. S velikim nestrpljenjem iščekujemo svoju sljedeću terensku nastavu jer najljepše i najjednostavnije učenje je učenje uz stvarni prikaz znamenitosti, svjež zrak i ugodno društvo.“ Za vrijeme odvijanja ove nastave na terenu učenici su izlagali svoje seminarske radnje u autobusu, ali i na lokalitetima koji su bili dio programa. Sada, zasigurno, znamo puno više o navedenim dijelovima naše šarolike i lijepе Domovine – istakli su učenici u svojim putopisima i/ili kratkim zapisima o dojmovima, po povratku. Na temeljima toga stvarnog znanja s terena – kažu

oni - možemo puno više cijeniti bogatstvo i kulturu svoga naroda, njenu povijest i tradiciju, njene patnje i ljepotu.

ZNANSTVENI PRILOG

ZNANSTVENI SKUP O DR. FRANJI TUĐMANU U ZADRU

Povodom desete obljetnice obnove Sveučilišta u Zadru i godišnjice smrt prvog hrvatskog predsjednika, dr. Franje Tuđmana, održan je 10. prosinca 2012. Godine u Zadru znanstveni skup pod nazivom: Franjo Tuđman i stvaranje suvremene hrvatske države (1990.-1999.). U odsutnosti zadarskog nadbiskupa mons. Želimir Puljića riječ pozdrava u njegovo ime izrekao je šibenski biskup mons. Ante Ivas, koji je istog dana navečer predvodio svetu misu u katedrali sv. Stošije. Budući da se nešto ovako po prvi puta održalo u Zadru, a skup je okupio brojne znanstvenike i velik broj sudionika, donosimo kratko dio pozdrava nazočni predstavnika i homiliju šibenskog biskupa mons. Ante Ivase.

Moderator skupa, prof. Ante Bralić, pozdrojao je sve prisutne i pročitao pismo potpore predsjednika Josipovića, u kojemu je istaknuo kako prvi predsjednik dr. Tuđman 'nedvojbeno pripada najvažnijim osobama hrvatske povijesti, te da je kao državnik i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga RH imao veliku, a u mnogim trenucima ključnu ulogu u stvaranju i obrani Republike hrvatske i njezinoj međunarodnoj afirmaciji'. Na skupu je riječi pozdrava izrekla i Ravnateljica Hrvatskog instituta za povijest, ujedno suorganizator skupa, Jasna Turkalj, te kazala kako će 'ovaj skup zaokružiti sliku o Tuđmanu kao povjesničaru, političaru i državniku'. U pozdravnoj riječi biskup šibenski, mons. Ante Ivas naglasio je kako je ovakve skupove potrebno održavati češće: 'Ovaj skup svakako je dobrodošao, ali i nužno potreban. Važno je da širimo istinu, da pričamo istinu, da je prenosimo mladima, djeci. Do sada to nije bio slučaj u nas, ali nadamo se da će postati. U povijesti naroda ima važnih događaja i odlučnih trenutaka koji su prekretnica u narodnom životu, pa se takve promjene ocjenjuju kao povjesne. Ima ljudi koji svojim životom i djelom bivaju kameni međaši, od kojih se mjere razdaljine i pravci od kojih se polazi i kojima se nanovo dolazi koji su sigurni orijentiri i smjerokazi. Sigurni smo da je događaj uspostave slobodne hrvatske države prvorazredni povijesni događaj za veliku većinu hrvatskoga naroda i da je po uvjerenju mnogih kamen međaš, tog povjesnog događaja, strateg njezina stvaranja, prvi predsjednik dr. F. Tuđman pa ga s pravom možemo nazvati Veliki Franjo Hrvatski'.

Svoju pozdravnu riječ imao je i gradonačelnik Vrančić: 'Zahvaljujem odboru na organizaciji, sudionicima i znanstvenicima. Ponosni smo jer se to zbiva u našem Zadru. A doktoru Tuđmanu hvala za današnju slobodu i demokraciju koju uživamo u Republici Hrvatskoj'. Prof. dr. sc. Ante Uglešić, rektor Sveučilišta u Zadru, proglašio je skup otvorenim te spomenuo ulogu Franje Tuđmana i za sam grad Zadar: 'Ovo je naš dug prema ovom čovjeku iz više razloga. Dug je to prema čovjeku koji je dio naše akademске zajednice. Franjo Tuđman svoj je doktorat obranio u Zadru, pohađao je ovo Sveučilište. Ovime se nastojimo na neki način odužiti za sve što je učinio za nas i Hrvatsku državu. Cilj je da konačno progovorimo s istinom'. Bivši ministar vanjskih poslova Miomir Žužul istaknuo da je nedavnim oslobađajućim presudama generalima završeno jedno poglavlje hrvatske povijesti: 'Mislim da je nakon oslobađajuće presude generalima Gotovini i Markaču koja je dala konačnu ocjenu zbivanja u Hrvatskoj, zatvoreno jedno poglavlje stvaranja hrvatske države. Ali isto tako mislim, da je došlo vrijeme kada mnogi od nas koji smo još tu i koji smo svjedoci tih događanja, progovorimo o istini iz tog razdoblja. Tuđman je kao državnik bio i čelnik hrvatske vojske, ali i čelnik diplomacije koja je odradila veliki dio posla. Priča o tome je Tuđman bio izolacionista je potpuno kriva i ponekad zlonamjerno nametnuta'.

Ovaj znanstveni skup bio je od velike je važnosti ne samo za Zadar i obilježavanje obljetnice obnove Sveučilišta, već i za čitavu Republiku Hrvatsku i naš narod. Možda još nismo nismo dovoljno svjesni značaja doktora Franje Tuđmana. Ali, bitno je da se prisjetimo lika i djela toga velikoga povjesničara, političara i državnika kojem je uspjelo ostvariti stoljetni san hrvatskoga naroda, a to je slobodna i neovisna Republika Hrvatska. Bez njegovog utjecaja, danas možda ne bi imali svoju slobodu i samostalnost.

Donosimo cjelovit tekst riječi pozdrava i homilije mons. Ante Ivase, biskupa šibenskog

Riječ pozdrava mons. Ante Ivasa na znanstvenom skupu

Radostan sam i počašćen što ovaj Znanstveni skup: „Franjo Tuđman i stvaranje suvremene hrvatske države“, mogu pozdraviti u ime predsjednika HBK i nadbiskupa zadarskoga mons. Želimira Puljića, i u svoje ime. Pozdravljam ga danas ne samo kao „dobro došloga“, nego i kao nužno potrebnoga.

U prigodi konstituiranja Hrvatskog državnog Sabora, 30. svibnja 1990., predsjednik HBK, (tada još BKJ) kardinal F. Kuharić je u pozdravnom govoru, rekao: „Ima u povijesti naroda tako važnih događaja i odlučnih trenutaka koje su prekretnica u narodnom životu i koji opet usmjeruju jedno novo razdoblje: mijenjaju tijek zbivanja pa se takve promjene s pravom ocjenjuju u svome značenju kao povijesne... Hrvatskoj se dogodila sloboda...“

Crkva katolička, koja je vjekovima zdušno podržavala težnje i borbu hrvatskog naroda za svoju samostalnost, nije mogla, kako je svojevremeno rekao blaženi kardinal Alojzije Stepinac pred komunističkim sudom, „ne osjetiti bilo svoga naroda“, nego podržati sve demokratske napore da se konačno uspostavi slobodna Hrvatska država, da dugo „sanjani san“, za mnoge nikad dosanjan, za mnoge pak teška krvava i smrtna mora, konačno postane java.

Ima ljudi koji svojim životom i djelom bivaju „kameni međaši“, od kojih se mjere razdaljine i pravci, od kojih se polazi i kojima se uvijek nanovo dolazi, koji su sigurni orientirni i smjerokazi. Sigurni smo da je događaj uspostave „Slobodne i neovisne države Republike Hrvatske“, prvorazredni povijesni događaj za veliku većinu hrvatskog naroda. I da je po uvjerenju mnogih „kamen međaš“, a usudio bih se reći i „kamen temeljac“ tog povijesnog događaja, „strateg njezina stvaranja, prvi izabrani predsjednik dr. Franjo Tuđman, pa ga s pravom možemo zvati „Veliki Franjo hrvatski!“

Nakon mnogih, vrlo opakih pokušaja da se potpuno obezvrijedi lik Franje Tuđmana i njegovo djelo, da se sasvim izmijene i isprevrtaju povijesne činjenice i poruši cjelovitost istine, nakon svakovrsnih nastojanja da se najprljavijim sredstvima i propagandom, sve do krivokletstava, krivotvorina i izdaja, na njegovu osobu navuče što više sjena i mrlja, sve do najopakijeg pokušaja da se on i njegovo djelo i svi koji su u tome na bilo koji način sudjelovali, što će reći gotovo sav hrvatski narod, proglaši „udruženim zločinačkim poduhvatom i djelom“. Nakon oslobađajuće presude „haškoga suda“

koji je samo potvrđio ono što je velika većina hrvatskog naroda uvijek čvrsto vjerovala, ovaj je Znanstveni skup zaista dobro došao. Ali, i trebaju nam ovaj i ovakvi skupovi, da se istina počne uvažavati, da se istina svjedoči, ispisuje, uči, prenosi u živo, svima a posebno našoj djeci i mladima u našim školama i učilištima, da o tome slušaju istinske branitelje i svjedočke, da gledaju istinite fimove, čitaju knjige i pjevaju pjesme, da svoju Domovinu vole i za nju se mole. Da se istina ne ubija i ne zakapa, jer nam je dosta jama i rovova, lažnih paraznatvenih skupova, pamfleta i „načrtanija“, veritasa i dokumente“... Treba nam ovakvih skupova da prestane stravično manipuliranje istinom, manjanjem etiketama i ocijukanje sa totalitarnim ideologijama starih i novih boja, koji su pod krinkom slobode uspostavljali nova ropstva, otvarali užase logora, gulaga i kazamata, obračunavali se, preodgajali i prisiljavali ljude lažno svjedočiti protiv najbližih, gaziti svoje uvjerenje, vjeru i dostojanstvo do ludila i gađenja samima sebi i sustavno trovati dušu našega naroda. „Može se o vlastitoj domovini govoriti na različite načine, stoji u nedavnoj izjavi komisije HBK „Justitia et pax“, ali se ne bi smjela zanijekati i obezvrijediti istinu i dobro. A istina o temeljima suvremene Hrvatske u sebi nosi ponos a ne sram, velikodušnost a ne očaj. Svaki put kad glas dobra i istine biva ušutkan i ugušen, ta tišina i muk daje prostor buci neistine, koja može zagaditi živote naraštaja, desetljećima“. Dopustimo istini slobodu, jer „istina oslobađa.“

Svim organizatorima, suradnicima i sudionicima ovoga Skupa, želim uspješan rad i dobre plodove. Neka je s Božjim blagoslovom. Živjeli.

Veliki Franjo Hrvatski

*Homilia mons. Ante Ivasa u katedrali, na zadušnici za pok.
predsjednika Tuđmana 10. prosinca 2012.*

1. Jedna od najvećih oznaka a i čudesna snaga povijesti Naroda Božjega Izraelskoga bila je vjera da će „doći onaj koji ima doći“, Mesija, Spasitelj, Osloboditelj. Cijela je povijest Izraelskog naroda obilježena tom nadom i iščekivanjem ispunjenja tog „obećanja danog ocima!“ Svi su proroci podržavali tu nadu, bodrili narod, korili narod s nevjere i malodušja, upozoravali na pogubnost nevjere koja vodi u sužanjstvo. I prorok Izajia nastavlja tu poruku radosti, jer će o njegovom dolasku, poručuje narodu: „suha zemlja postati perivoj a u pustinji će provreti izvori žive vode.“ I tako sve do dolaska Isusa Krista, „kad se Bog čovik učini“, kad će narodu Božjem s njime doći novo i konačno doba slobode i mira, i s njime sva dobra koja je izgubio nakon Adamova i Evina grijeha. On je istiniti osloboditelj i izlijicečitelj, on je voda živa koja natapa zemlju suhu, on je svjetlo onima koji ne vide, snaga onima koji su obeshrabreni. „Evo, sve činim novo!“ poručuje Gospodin.

Crkva vjeruje da je Isus onaj koji uvijek pa tako i danas dolazi i nastavlja djelo Božje na zemlji u ljudima i narodima, pa spašava, oslobađa, ozdravlja, opršta. Kao i u evanđelju on i danas s ljubavlju prima uzete, liječi bolesti, opršta grijhe, unatoč sablazni i nevjere mnogih. On liječi ne samo od uzetosti tjelesne nego nadasve daje unutarnje zdravlje duše, nutarnju slobodu i mir. On daruje cjelovito oslobođenje i „život u izobilju“. Ono što izgleda utopija Isus pretvara u stvarnost i zato mu i danas kličemo: „vidjeli smo čudesne stvari, Bog pohodi narod svoj.“

Hrvatski narod u vjekovnoj čežnji i borbi za slobodu

2. Cijeli Stari Zavjet a napose Novi poručuje a Crkva vjeruje kao radosnu vijest da Bog koji dolazi da spasi, treba suradnika u svome djelu oslobođenja i spasenjasvijeta. Bog se u povijesti spasenja služio mnogim ljudima, često puta grešnim i slabim, da ispuni svoja obećanja i provede ih u djelo, da svoj narod oslobodi ropstva i uvede u „zemlju njegovu“... I naš hrvatski narod je duga stoljeća čeznuo da uz slobodu u koju nas je Bog uveo sjetim krštenjem, dobije i zemaljsku slobodu u zemlji koju mu je Bog darovao da konačno, kao i mnogi drugi narodi, ima svoju slobodnu državu Hrvatsku. Znamo, (ili možda zaboravljamo), kako nam se trebalo vjekovima boriti s mnogim silama zloga koje su nam nijekale i otimale i zemlju i more,

i ime i jezik, vjeru i kulturu sve do prava na postojanje i samobitnost.

U vjekovnim borbama za „krst časni i slobodu zlatu“ pogibali su nam kraljevi i banovi, biskupi i svećenici, redovnici i redovnice, velikani duha i kulture, junaci, branitelji, od Krbave i Bečke šume, od zagrebačkog placa i Beogradske skupštine, sve do najkravajih desetljeća pod znakom „srpa i čekiča, kokarde i crvene zvezde“, kad su bahato „u ime naroda“ nemilosredno mučili, ubijali stotine tisuća hrvatskih rodoljuba, nevinih: od Bleiburga i Križnih puteva do Vukovara i Škabrnje, progonili, preodgajali, osuđivali i mučili i ubijali one koji su htjeli misliti i živjeti drugačiju slobodu, „dar u kom sva blaga višnji nam Bog je do“, a ne onu što su je nudili silom i revolucijom crveni komesari, kompartija ili Jugoslavija. Često se sjetimo onih Biblijskih riječi: „Da nije Gospodin za nas bio, žive bi nas progutali!“

3. Ali, Gospodin je i u našem narodu i Crkvi u našem narodu podizao ljude koji su podržavali i jačali vjeru, budili nadu, opominjali, pozivali da ne klonemo duhom. Ima bezbroj znanih i neznanih velikana duha koji su okupljali narod oko Gospodina i njegovih oltara, oko Gospe Marije u njezinim svetištima, na križnim putovima i Golgotama, u vjeri da će Uskrsno jutro sigurno svanuti i našem narodu. Ima u našoj povijesti velikana koji su vjerovali da ovaj narod ima snage duha, ljubavi i vjere da se Božjom pomoću i zajedništvom može suprotstaviti sili i lukavstvu svih demonskih ideologija laži i prijevara, svim pogubnim silama i koje zarobljavaju i donose smrt. Bilo ih je koji su okupljali svoj narod, vodili ga i učili kako se za slobodu treba žrtvovati i boriti.

Prisjetimo se i večeras: nakon dugih stoljeća nadanja, molitava, žrtava i robovanja svake vrste i naš je hrvatski narod Bog poveo na put u slobodu. I za nas su došli dani velikog prijelaza iz faraonskoga sužanjstva u slobodnu domovinu Hrvatsku. Bog je i među nama podigao našega „Mojsija“ po imenu Franjo Tuđman, koji je vidio kroz kakva smo se sve „bespuća povijesti“ kao narod propinjali. S Božjom pomoću, s Gospinom zaštitom, zajedništvom svega naroda, predvođeni Predsjednikom, okupljeni oko naših branitelja, molitvom i podrškom velike većine naroda, zaustavljena je i „potopljena strašna crvena vojska faraonska“,

ZNANSTVENI PRILOG

koja nam je rušila putove i mostove, sela i gradove, crkve i oltare, kulturne spomenike, u đavolskoj namjeri da nam, po svojim načrtanjima, sprijeći i otme slobodu, izbriše povijest: „Niste tu ni bili tad će reći svima!“

Hrvatska je časno izmoljena, stvorena i obranjena

4. Trebalо je uči u teške borbe, nadvladati i presakati „balvane na cestama“, ali još teže one u glavama onih koji su dugo živjeli u sustavu koji je trovao dušu našega hrvatskog naroda najopasnijom ideologijom ljudske civilizacije koja je satirala kulturu, kršćansku vjeru i vrednote, identitet i ime hrvatsko! Trebalо je proći kroz opustjelu i spaljenu zemlju kao kroz pustinju sinajsку. Zar je moguće zaboraviti onaj dim i vatru koji je sukljao iznad naših gradova i sela: Zadar, Šibenik, Dubrovnik, onaj stravični zvuk granata, sirena, prestrašena lica majki i djece u skloništima, izbjeglice, masakrirane, ubijene branitelje, užas krvavog rata... A onda je trebalо ustrajati i u vremenima kad su se gotovo paklenske sile krivokletnika i lažnih svjedoka i zlobnika upele obezvrijediti sve ono sveto i veliko u djelu naših branitelja, generala, Vrhovnika, u daru Božje slobode, sve do stravične optužbe,

nad kojom su mnogi gotovo triumfalno likovali, da je sve to bilo „udruženi zločinački poduhvat“ koga treba srušiti i osuditi. „Nek se osuši desnica moja ako spomen tvoj smetnem ja ikada, govorili su Izraelci na obalama rijeka Babilonskih!“

Vjerujemo i dragо nam je da je i svjetska javnost, često puta krivo informirana, oslobođajućom presudom haškoga suda, mogla vidjeti, ono što je velika većina ustrajno vjerovala, da je naša Hrvatska časno izmoljena, stvorena i obranjena. Danas o 13. obljetnici smrti, velikana naše povijesti, bez sumnje, kako drži velika većina hrvatskog naroda: kamena međaša i temeljca i velikog stratega u ostvarenju slobodne države Hrvatske, dr. Franje Tuđmana, koga s pravom možemo zvati „Veliki Franjo hrvatski“, na ovoj svetoj misi najprije i nadasve zahvaljujemo Bogu, jer s uvjerenjem možemo reći i to kažemo: „Velika nam djela učini Gospodin, sveto je ime njegovo. Od koljena do koljena dobrota je njegova!“

Neka njemu i svim našim poginulim braniteljima, i svima koji su u vihoru rata izgubili živote, Gospodin udijeli oproštenje grijeha i neka im podari svoj mir i pokoj vječni. Amen!

KULTURNI PRILOG

Oliver Modrić, prof. arhivist

Arhivistika (3) - Crkveni arhivi / Arhiv Zadarske nadbiskupije

Crkveni arhivi

Već smo prije spomenuli da postoji podjela arhiva na one javne i one privatne, danas ćemo govoriti o crkvenim arhivima koji spadaju u domenu privatnih arhiva. Pod crkvenim arhivima ovdje ćemo prvenstveno govoriti o arhivima Katoličke Crkve. Možemo reći da crkveni arhivi nastaju usporedno sa počecima same crkve tj., nastankom crkvene administracije. Od samoga početka crkve postojali su i određeni zakoni kojima se nastojalo riješiti pitanje čuvanja gradiva koje se sve više gomilalo. U najstarijim kanonskim zakonicima postoji odredba da se vrjedniji spisi čuvaju pri biskupskom dvoru u posebnoj prostoriji ili posebnom ormaru (škrinji) napravljenom posebno za tu svrhu. Upravo čuvanjem u drvenim škrinjama takovi arhivi su učestalo stradavali u mnogobrojnim nezgodama (požarima) kroz povijest.

Mada su postojali kanoni u stvarnosti se vodila slaba briga oko arhiva tako da su nebrigom stradali mnogobrojni vrijedni spisi. Tek sredinom 50-tih., godina 20. stoljeća počinje se javljati potreba za unapređenjem arhivske službe unutar Katoličke crkve. Tako je u Rimu 1956., uz Vatikanski arhiv, osnovano Društvo crkvenih arhivista. Od tada se počinje sve više posvećivati pažnja sređivanju crkvenih arhiva i školovanju mlađih svećenika za potrebe vršenja arhivskih poslova. Godine 1960 uspostavljena je i Papina komisija za crkvene arhive u Italiji, koja je imala i svoj statut koji je propisivao kako se brinuti i upravljati sa biskupijskim, redovničkim i ostalim crkvenim arhivima. Na osnovu toga komisija je 1960.g., izdala instrukcije kako se brinuti o arhivima. Upravo osnivanje tog vijeća te izdavanje instrukcija poslužile su kao osnova za osnivanje Vijeća za crkvenu umjetnost, arhive i knjižnice 1973.g., pri tadašnjoj Biskupskoj konferenciji Jugoslavije. Na prijedlog vijeća, BKJ je iste 1973. donijelo Uredbu o crkvenim arhivima, prvi cjelokupni dokument na ovim prostorima koji govorci o brizi za crkvene arhive.

Tada ranih 70-tih. godina 20. stoljeća umnogome se počinje sa izrađivanjem inventara i popisa crkvenog arhivskog gradiva. Popisivanje gradiva crkvenih arhiva trajalo je do 1984. kada izlazi knjiga Arhivski fondovi i zbirke u SFRJ, u kojoj je bilo popisano gradivo crkvenih arhiva. U demokratskoj Hrvatskoj, na osnovu uredbe o crkvenim arhivima iz 1973., Hrvatska biskupska konferencija 2002. godine izdala je Uredbu o arhivima. Uredba uzima u obzir današnje hrvatsko moderno zakonodavstvo o arhivima i u njega uklapa crkvene arhive.

Po toj uredbi mi danas dijelimo crkvene arhive po djelatnosti ureda i crkvenih tijela na:

- a) biskupijske arhive i arhive biskupijskih središnjih ustanova
- b) kaptolske arhive
- c) dekanatske i župne arhive
- d) arhive redovničkih zajednica
- e) arhive bratovština i pobožnih društava
- f) arhive ostalih crkvenih organa, ustanova i organizacija

Uredba u 39. članaku govori kako se treba odnositi prema crkvenom arhivskom gradivu, kako upravljati arhivima i što bi svaki arhiv trebao imati da bi mogao ispravno funkcionirati.

U prošlosti crkveni arhivi su u velikoj mjeri nesređeni, a zbog toga su bili nedostupni široj javnosti. Nesređenost je bila odraz malog broja stručno školovanih svećenika - arhivista.

Zato se danas teži tome da crkveni arhivi, prvenstveno biskupijski, sve više djeluju na principu (partnerstva) ugovora između biskupija i države (državnih arhiva), u smislu deponiranja crkvenog gradiva u državnim arhivima ili brige i sređivanja „in situ“ na mjestu pohrane u samim biskupijama, čime se ostvaruju dobitci za obje strane, arhivi se sređuju, a s druge strane postaju pristupačniji javnosti. Ovakva suradnja trebala bi obuhvatiti sve crkvene arhive u Hrvatskoj čime bi sređenost i pristupačnost istraživačima (znanstvenicima) i široj javnosti bila umnogome veća.

KULTURNI PRILOG

Arhiv zadarske nadbiskupije

Najprije treba nešto reći o povijesti nadbiskupskog arhiva u Zadru. Od samog početka postojanja Zadarske nad/biskupije zasigurno su se oni najvjedniji spisi (isprave) čuvali u posebnim ormarima ili škrinjama i to u neposrednoj blizini boravišta samoga biskupa. U srednjem vijeku broj spisa (isprava) nije bio velik tako da arhiv i nije zahtijevao neku posebnu prostoriju. U ovim najstarijim vremenima svakako da je i arhiv Zadarske nad/biskupije bio smješten u sklopu nadbiskupske palače ili u njenoj neposrednoj blizini. Arhiv Zadarske nadbiskupije tijekom povijesti više je puta teško nastradao. Gradivo koje arhiv danas posjeduje samo je manji dio sačuvanog vrlo vrijednog gradiva nadbiskupije. Po sačuvanim zabilješkama znamo za prvo veće stradanje arhiva pri kraju 14.st., (1394) kada je u požaru izgorjela nadbiskupska palača zajedno sa arhivom i župskom kućom sv. Stošije. Tada je sigurno stradao i veći dio starijeg gradiva arhiva nadbiskupije i župe sv. Stošije. Iz spisa je poznato da je 1419. g., izgorjela i nadbiskupska kancelarija. I arhivi po drugim crkvama grada, a čiji se dijelovi sada nalaze u nadbiskupskom arhivu, također su nastradali u mnogobrojnim nesrećama. Godine 1420. izgorjela je sakristija crkve sv. Marije Velike i u njoj puna škrinja različitih spisa i isprava. Godine 1476. izgorjela je i knjižnica samostana sv Frane. Spisi Ninske biskupije koji se danas nalaze u nadbiskupskom arhivu također su samo dio nekad prebogatog gradiva Ninske biskupije. Gradivo Ninske biskupije nastradalo je više puta za vrijeme turkih provala tako je 1526. kuća ninskih biskupa uz gradski kaštel potpuno izgorjela, a tom su prigodom nastradali mnogi spisi i isprave. Župska kuća sv. Marije Velike opet je 1594. g., izgorjela. Godine 1779. izgorio je u potpunosti ženski samostan sv. Dimitrija i njegov bogati arhiv.

Kaptolski arhiv koji se danas nalazi u sastavu nadbiskupskog arhiva bio je do pred kraj 18. stoljeća čuvan u sakristiji katedrale u posebnom ormaru, a tada je prebačen u kaptolsku zgradu pored zvonika sv. Stošije gdje je čuvan sve do 1986. g., kada je opet prebačen pokraj arhiva nadbiskupije u prizemlju nadbiskupske palače. U jednom spisu kaptolskih sjednica 1874. govori se o preuređenju zgrade kaptola u kojoj se čuva arhiv i u koju bi se trebala prebaciti biblioteka kaptola, tom prigodom je zabilježeno da je jedan dio spisa propao od vlage.

Za nadbiskupski arhiv ne možemo sa sigurnošću tvrditi gdje se nalazio od samih početaka ali svakako se od 1831. i potpune obnove nadbiskupske palače nalazio u prizemlju sjeverozapadnog krila iste. Nadbiskupski arhiv je po ugovoru o pohrani između Državnog arhiva u Zadru i Nadbiskupije 15. studenog 2004.g., otvoren široj javnosti. Arhiv je prebačen tijekom 2005. g. u nove prostore zgrade nadbiskupskog ordinarijata preko puta katedrale na trgu sv. Stošije, a početkom 2006. je počeo sa radom. Po ugovoru nadbiskupija je osigurala novi prostor i opremu, a Državni arhiv u Zadru se obvezao priskrbiti jednog djelatnika arhivista koji će se brinuti o gradivu, srediti i izdati ga korisnicima. Zgrada u kojoj se arhiv danas nalazi izgrađena je početkom 20. stoljeća. Tijekom 2005. i 2006.g., arhiv je prebačen iz nadbiskupске palače u potpuno preuređene i nanovo moderno arhivistički opremljene polu podumske prostorije (arhivsko spremište) koje obuhvaćaju veći dio tlocrtne površine zgrade. Na prvom katu se nalazi čitaonica arhiva u kojoj korisnici mogu istraživati gradivo.

U nastavku ćemo reći nešto više o gradivu koje se čuva u nadbiskupskom arhivu.

AKTUALNO

RAZGOVOR S FRA IVICOM JURIŠIĆEM

Fra Ivica Jurišić duhovno je pratio zatočene generale proteklih sedam godina u Haagu, slaveći misu svaki drugi tjedan za hrvatske uznike. Generali Ante Gotovina i Mladen Markač su se vratili u domovinu oslobođeni svih točaka optužnice, a i fra Ivica je napustio Haag, jer je premješten na novu službu, u Hrvatsku katoličku misiju Stuttgart. Fra Ivica je počastio svojim dolaskom generala Gotovinu iznenadivši i samog generala, jer je iz Njemačke došao u Zadar samo kako bi u utorak 27. studenog sudjelovao na misnom slavlju zahvale za oslobođajuću presudu generalima u crkvi sv. Šime u Zadru, u sklopu molitve 'Krunicom za pravdu – molitva za utamničene hrvatske generale'. Nakon mise zamolili smo fra Ivicu da, neposredno pred svoj povratak pastirskoj službi u Njemačku, ukratko podijeli s nama dojmove njegova zajedništva s generalima prošlih godina.

Kako ste doživjeli godine Vaše duhovne pratnje zatočenih hrvatskih generala?

To je iskustvo koje je na neki način ojačalo mene kao svećenika. Sigurno. Slaveći mise s njima u pritvoru, puno toga sam ja od njih naučio. Ne znam koliko su oni mogli od mene. Zajedno smo se jačali.

Što ste Vi od njih mogli primiti?

Strpljivost, molitvu, oprštanje i oproštenje – to je nešto veliko! Ljudi sjede tako iza rešetaka nevini, a opet oprštajući. To su djelima pokazali nakon izlaska na slobodu, kako su tom svojom poniznošću pristupali svakom čovjeku.

Jeste li bili svjedokom njihovih dubljih kriza?

Nisam. Jednostavno sam se uvijek divio njihovom optimizmu. Njihovoj radosti, svakom našem susretu, kad bih dolazio. Tako da i ja, u toj zemlji Nizozemskoj koja je sva neka turobna, ali s njima sam na neki način bio radostan.

Hoće li Vam generali nedostajati?

Bogu hvala da nisu tamo. Povezani smo molitvom, povremeno kad se budemo mogli vidjeti. To je sad doživotna veza.

Imate li kontakt s ostalim utamničenima?

Imam. Nekidan sam se čuo s generalom Slobodanom Praljkom koji je sad jedini u Haaškom pritvoru. Njemu sad redovito ide svećenik koji je mene zamjenio, fra Juro. Druga petorica iz BiH su na privremenoj slobodi u Zagrebu i čekaju prvostupansku presudu koja bi trebala biti do proljeća 2013. g.

Drži li se dobro general Praljak?

Da, čita, puno čita, piše. Tako da nađe smisao iza rešetaka. Isto tako i molitva.

Jeste li vidjeli slike generala Gotovine u Haaškom pritvoru dok je slikao? Kako su Vas se dojmile?

Vidio sam neke. General ne priča puno. Ali ono što kaže, dobro kaže. Isto tako, ne slika puno, ali što naslika, to stvarno puno govori.

General je bio u sobi do sobe u kojoj je bio srbjanski neprijatelj koji je napao našu zemlju. Kako funkcioniра pomirenje i oprštanje u takvom slučaju?

Oni nisu birali gdje će biti, s kim će biti. Oni su bili primorani biti tako, u tom skučenom prostoru. Onako kako je general Gotovina govorio na slobodi, tako je činio i tamo. Jednostavno, oprštao je svima i to je svojim postupkom i pokazivao, svojim gestama.

Jeste li Vi vidjeli Slobodana Miloševića?

Jesam, susreo sam i njega. Čak je jednom došao i na kraj naše mise. I sve nas je pozdravio. Mi smo pjevali na svetoj misi. Onda bi se duhovi tamo uznemirili pa bi došli vidjeti što se to tu događa. Iako su nam uvijek naši generali govorili 'Pa 'ko to još ima, da u pritvoru pjeva, da se veseli'. Mi smo pjevali Bogu. To je jednostavno srcem. Uvijek smo duhovni trenutak, euharistiju i svetu misu, učinili najljepšim za Boga i za nas. Koliko smo to mogli, u tim uvjetima.

Dakle, kapela je baš u zgradici Haaškog suda?

Nema kapele, to je improvizirana kapelica koju mi sami sebi napravimo. To je obična soba, ali mi je pretvorimo u kapelicu.

Trivijalna primjedba u božićnom evanđelju

*Iz homilije Pape Benedikta XVI. na Misi polnočki
u Bazilici sv. Petra, Bočić 2012.*

Uvijek sam iznova osupnut gotovo trivijalnom primjedbom evanđeoskog pisca da za njih u svratištu nije bilo mjesta. Neizbjježno se nameće pitanje: što bi se dogodilo da Marija i Josip pokucaju na moja vrata. Da li bi za njih bilo mjesta? I tada nam sine kako sveti Ivan koristi ovu naizgled trivijalnu primjedbu o nedostatku mjesta u svratištu, što je i navelo svetu Obitelj da potraže špilju, i kako ju ispituje dublje te dolazi do srži stvari kada piše: "k svojima dođe i njegovi ga ne primiše" (Iv 1, 11). Veliko moralno pitanje našeg odnosa prema beskućnicima, izbjeglicama i seliocima, sada dobiva dublju dimenziju: imamo li doista mjesta za Boga kada traži ući pod naš krov? Imamo li vremena i prostora za njega? Ne odbijamo li zapravo samoga Boga? Upravo to počinjemo raditi kada za nj nemamo vremena. Što se brže krećemo, što su nam aparati uštede vremena i energije učinkovitiji, to manje imamo vremena.

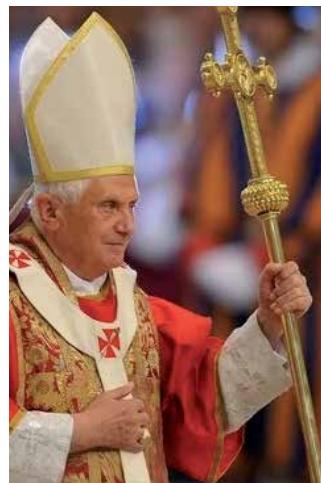
A Bog? Pitanje Boga čini se nikada nije žurno. Naše vrijeme je uvijek već ispunjeno. No, stvar ide još dublje. Ima li Bog uistinu mjesta u našim mislima? Naš proces mišljenja tako je sazdan da Bog zapravo ne bi trebao ni postojati. Pa i kada se čini da nam kuca na misaona vrata, uvijek najprije treba biti objašnjeno, shvatljivo.

Ako uzmemo proces mišljenja ozbiljno, onda ono mora da je tako strukturirano da "hipoteza Boga" postaje suvišna. Za nj nema mjesta. Pa ni u našim osjećajima i željama za nj nema mjesta. Mi želimo sebe. Želimo ono što nam je dohvatljivo, želimo sreću koje se možemo dočepati, želimo uspjeh svojih planova i namjera. Toliko smo "puni" sebe da za Boga ne ostaje mjesta. A to znači da nema mjesta ni za druge, za djecu, za siromašne, za strance. Razmatrajući o toj jednostavnoj primjedbi o nedostatku mjesta u svratištu, dolazimo do spoznaje koliko nam je potrebno čuti govor sv. Pavla: "Preobrazujte se obnavljanjem svoje pametи" (Rim 12, 2). Pavao govori o preobrazbi, o otvaranju našeg uma, o čitavom načinu na kojem promatramo svijet i sebe same. Obraćenje koje nam uistinu treba mora stvarno doseći u dubinu našeg odnosa prema stvarnosti.

Molimo Gospodina da rastemo u budnosti prema njegovoj prisutnosti, da možemo čuti kako nježno ali uporno kuca na vrata našega bića i našega htjenja.

Molimo da uspijemo napraviti mjesta u sebi, da ga možemo prepoznati u onima kroz koje nam progovara, a to su djeca, patnici, napušteni, isključeni i siromasi ovoga svijeta.

Izvor: (<http://www.news.va/en/news/pope-homily-at-christmas-vigil-mass>)

SADRŽAJ

NADBISKUPOVA BOŽIĆNA ČESTITKA	1
SVETA STOLICA	
Papina poruka za 99. svjetdki dan selilaca i izbjeglica	4
XIII. opća Biskupska sinoda u Rimu: Poruka Božjem narodu	6
Papina poruka Urbi et orbi na svetkovinu Božića 2012	14
Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski dan mira 2013.	15
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
Priopćenje s 45. plenarnog zasjedanja HBK, 13.-15. 11. 2012.	20
Zadarski nadbiskup Puljić novi predsjednik HBK	23
Izjava predsjednika HBK mons. Puljića povodom oslobođajuće presude generalima	23
Poslanica za Nedjelju Caritasa	24
Izjava Komisije "Iustitia et pax": "Završetak Domovinskog rata"	25
Letak HBK o zdrastvenom odgoju u školama RH	28
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
Nadbiskupova homilija na sv. Šimuna i Judu Tadeja, Bokanjac 28. 10. 2012.	32
Nadbiskupova homilija na svetkovinu Svih svetih, Katedrala, 1. 11. 2012.	33
Nadbiskupova homilija na Dušni dan, Katedrala, 2. 11. 2012.	35
Nadbiskupova homilija na blagdan sv. Krševana, Katedrala, 24. 11. 2012.	36
Nadbiskupova homilija na Krista Kralja i đak. ređenju, Katedrala, 25. 11. 2012.	38
Nadbiskupovo izlaganje ravnateljima škola, 14. 12. 2012.	39
Nadbiskup Želimir Puljić o zdrastvenom odgoju	41
ODREDBE	43
KRONIKA	52
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	54
IZ ŽIVOTA KLASIČNE GIMNAZIJE "IVAN PAVAO II."	85
ZNANSTVENI PRILOG: Znanstveni skup o dr. Franji Tuđmanu	87
KULTURNI PRILOG: Arhivistika 3: Crkveni arhivi i Arhiv Zadarske nadbiskupije	91
AKTUALNO: Razgovor s fra Ivicom Jurišićem	93
Iz Papine propovijedi na Misi polnoćki u Rimu, 2012.	94